

WYŻSZA SZKOŁA
HUMANITAS

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Wyższa Szkoła Humanitas z siedzibą w Sosnowcu

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Prawo

1. Poziom/y studiów: studia jednolite magisterskie
2. Forma/y studiów: stacjonarne/niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
Nauki prawne

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki prawne	301	100 %

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Symbol efektu uczenia się dla kierunku <i>prawo</i>	Efekty uczenia się dla kierunku studiów <i>prawo</i> . Po ukończeniu studiów na kierunku studiów <i>prawo</i> absolwent:	Odniesienie kierunkowych efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 PRK ³	Odniesienie do efektów uczenia się dla uniwersalnych charakterystyk drugiego stopnia PRK – poziomy 6 – 8 ⁴
WIEDZA: zna i rozumie			
K_W01	Student zna, na poziomie pogłębionym, terminologię używaną w naukach prawnych (rozdziela język prawny i prawniczy, nabywając umiejętność posługiwania się nimi) w ramach nauk prawnych oraz pokrewnych dyscyplin naukowych.	P7S_WG P7S_WK	P7U_W
K_W02	Student ma pogłębioną wiedzę o miejscu prawa w systemie nauk społecznych oraz o jego przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi (m.in. wiedzę w zakresie podstaw przedsiębiorczości, mikro- i makroekonomii, funkcjonowania międzynarodowych rynków finansowych, systemu politycznego, prawa własności intelektualnej, finansowania projektów z funduszy Unii Europejskiej i restrukturyzacji przedsiębiorstw).	P7S_WG	
K_W03	Student zna, na poziomie pogłębionym, rozumie i objaśnia pojęcie istoty prawa oraz jego doktrynalne, w tym filozoficzne, społeczno-polityczne, ekonomiczne i psychologiczne podstawy, zna tendencje rozwojowe w prawie oraz ich historyczne, polityczne i kulturowe uwarunkowania, stanowiące teoretyczne podstawy tworzenia norm i systemów prawnych.	P7S_WG	
K_W04	Student zna, w stopniu pogłębionym, powiązania pomiędzy normami prawnymi wchodzącymi w skład różnych gałęzi systemu prawa oraz regulującymi życie społeczne, ich wzajemne oddziaływanie oraz funkcje i znaczenie prawa w	P7S_WG	

³ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji z dnia 14.11.2018 r. (Dz. U. poz. 2218)

⁴ Ustawia z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669)

	rozwoju człowieka, społeczeństwa i państwa.		
K_W05	Student zna, na poziomie pogłębionym i rozumie przebieg rozwoju prawa i jego instytucji, w tym różnych typów ustroju i poszczególnych gałęzi prawa, w aspekcie historycznym, kulturowym i w aspekcie wyzwań cywilizacyjnych.	P7S_WG	
K_W06	Student zna, na poziomie pogłębionym różnego rodzaju ustroje polityczne i systemy prawne (także w aspekcie komparatystycznym), dostrzegając wzajemne relacje między polityką a prawem w ujęciu historycznym i współczesnym.	P7S_WG	
K_W07	Student zna, w stopniu pogłębionym i charakteryzuje różne dyscypliny i subdyscypliny prawa (swobodnie poruszając się w terminologii, teorii i metodyce prawa) oraz rozumie zależności między nimi i zmiany w nich zachodzące. W szczególności posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę szczegółową z zakresu prawa i postępowania administracyjnego i sądowo-administracyjnego, prawa i postępowania cywilnego, prawa i postępowania karnego, prawa konstytucyjnego, prawa gospodarczego, prawa pracy, prawa finansowego, prawa międzynarodowego oraz prawa własności intelektualnej.	P7S_WG	
K_W08	Student zna, w stopniu pogłębionym i tłumaczy relacje między systemami i instytucjami prawnymi na płaszczyźnie krajowej, ponadnarodowej i międzynarodowej.	P7S_WG	
K_W09	Student zna, w stopniu pogłębionym sposoby i metody zdobywania wiedzy o aktualnym stanie prawnym, wskazuje profesjonalne narzędzia wyszukiwawcze ukierunkowane na poszczególne gałęzie prawa i akty normatywne oraz bieżące orzecznictwo sądów i trybunałów krajowych i międzynarodowych.	P7S_WG P7S_WK	
K_W10	Student zna, w stopniu pogłębionym, rozróżnia i opisuje procedury dotyczące procesów legislacyjnych na szczeblu centralnym i lokalnym i zna źródła prawa obowiązujące w tej materii.	P7S_WG	
K_W11	Student zna, w stopniu pogłębionym, procedury dotyczące procesów stosowania prawa w ramach jego poszczególnych gałęzi (procedurę cywilną, karną oraz administracyjną).	P7S_WG	
K_W12	Student zna, w stopniu pogłębionym i rozumie zasady publikacji tekstu normatywnego i ma podstawowe informacje o świadomości prawnej społeczeństwa oraz czynnikach ją warunkujących.	P7S_WG P7S_WK	
K_W13	Student zna, na poziomie pogłębionym, rodzaje wykładni prawa i dyrektywy dotyczące poszczególnych rodzajów	P7S_WG	

	wykładni oraz rozumie praktyczne znaczenie wiedzy w tym zakresie.		
K_W14	Student ma pogłębioną wiedzę na temat procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości oraz zakłóceń a także strategii argumentacyjnych.	P7S_WG P7S_WK	
K_W15	Student zna, w stopniu pogłębionym, normy i reguły (prawne i organizacyjne) regulujące wykonywanie poszczególnych zawodów prawniczych.	P7S_WG P7S_WK	
K_W16	Student posiada pogłębioną wiedzę na temat rozwoju nauk prawnych, a co za tym idzie możliwości własnego rozwoju zawodowego.	P7S_WG P7S_WK	
K_W17	Student posiada pogłębioną wiedzę na temat zasad i norm etycznych w poszczególnych zawodach prawniczych.	P7S_WG P7S_WK	
K_W18	Student zna na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia terminologię prawniczą w wybranym języku obcym.	P7S_WG	
K_W19	Student zna, w stopniu pogłębionym, prawne, ekonomiczne i organizacyjne uwarunkowania rozwoju różnych form przedsiębiorczości, mając świadomość ciągłego doskonalenia wiedzy w tym zakresie.	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI: potrafi			
K_U01	Student posiada pogłębione umiejętności wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk społecznych rozmaitej natury, rozumie je i umie powiązać ze zmianami zachodzącymi w przepisach prawa i kulturze prawnej.	P7S_UW	
K_U02	Student potrafi samodzielnie wyszukiwać odpowiednie normy w systemie prawa i integrować wiedzę teoretyczną niezbędną dla rozwiązywania konkretnych problemów praktycznych.	P7S_UW	
K_U03	Student posiada umiejętność płynnego porozumiewania się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie prawa, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów translatując skomplikowaną terminologię prawniczą na język potoczny korzystając zarówno z rozwiązań tradycyjnych, jak i nowoczesnych technologii.	P7S_UK P7S_UU	P7U_U
K_U04	Student posiada umiejętność precyzyjnego uzasadniania twierdzeń, zarówno w formie ustnej, jak i pisemnej.	P7S_UW P7S_UK	
K_U05	Student posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii oraz popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych i praktycznych, kierując się przy tym zasadami etycznymi.	P7S_UW P7S_UK P7S_UU	
K_U06	Student ma pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania, racjonalnego oceniania złożonych sytuacji	P7S_UW P7S_UU	

	faktycznych i prawnych oraz analizowania ludzkich zachowań, z których można wywieść skutki prawne.	P7S_UK
K_U07	Student posiada umiejętności erystyczne niezbędne do rozwiązywania sytuacji spornych (konfliktowych).	P7S_UU P7S_UK
K_U08	Student umie samodzielnie generować prawidłowe rozwiązania złożonych i nietypowych problemów prawnych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w określonych obszarach praktycznych.	P7S_UW P7S_UU P7S_UK
K_U09	Student potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej sytuacji faktycznej i prawnej sposób postępowania, potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych.	P7S_UW
K_U10	Student sprawnie posługuje się normami i zasadami prawnymi w celu rozwiązywania konkretnych, złożonych i nietypowych problemów.	P7S_UW P7S_UU
K_U11	Student potrafi używać podstawowych pojęć z zakresu ekonomii i zarządzania, ma umiejętność dokonywania analizy i interpretacji zjawisk gospodarczych oraz ich determinantów, a także umiejętność stosowania zasad i instrumentów zarządzania ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów prawnych w warunkach zglobalizowanej gospodarki w zakresie, w jakim jest to niezbędne do realizacji zadań przez prawnika.	P7S_UW P7S_UU
K_U12	Student potrafi posługiwać się regułami logicznego rozumowania, prowadzenia sporów i dyskusji z użyciem argumentów o charakterze prawnym.	P7S_UK P7S_UU
K_U13	Student posiada umiejętność redagowania aktów normatywnych i pism procesowych oraz stosowania w praktyce zasad dotyczących poszczególnych czynności procesowych i środków przymusu.	P7S_UW
K_U14	Student umie profesjonalnie reagować na wyzwania stojące przed specjalistami zapewniającymi obsługę prawną współczesnych podmiotów gospodarczych (w postaci nowych form organizacji pracy, nowych zasad prowadzenia polityki kadrowej, ochrony kapitału intelektualnego i związanej z tym konieczności zapewniania ochrony prawa własności intelektualnej, zarządzania wartością przedsiębiorstw, etc.).	P7S_UW P7S_UU P7S_UK
K_U15	Student potrafi zastosować reguły komunikacji interpersonalnej oraz porozumiewania się w procesie podejmowania decyzji prawnych indywidualnych i w zespole, a także brać udział w debatach i prowadzić je.	P7S_UK P7S_UO
K_U16	Student posiada umiejętności językowe w zakresie terminologii prawniczej w języku obcym zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia.	P7S_UK P7S_UU
K_U17	Student potrafi twórczo animować prace nad własnym	P7S_UU

	rozwojem, podejmować działania na rzecz dalszego dokształcania się oraz umie poszerzać umiejętności profesjonalne i podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności do kierowania własną karierą zawodową.		
K_U18	Student umie komunikować się w ramach pracy w zespole – w zakresie zagadnień prawnych jak i interpersonalnych, posiada pogłębione umiejętności organizacyjne pozwalające na planowanie i innowacyjne rozwiązywanie złożonych problemów związanych z wykonywaniem zawodów prawniczych.	P7S_UW P7S_UK P7S_UO	
K_U19	Student potrafi pracować w zespole; umie wyznaczać oraz przyjmować wspólne cele działania; potrafi przyjąć zarówno rolę lidera w zespole, jak i szeregowego członka grupy, angażuje się we współpracę.	P7S_UO	
KOMPETENCJE (jest gotów)			
K_K01	Student jest gotowy do diagnozy poziomu swojej wiedzy i umiejętności prawniczych oraz wskazywania obszarów, w których niezbędna jest aktualizacja wiedzy.	P7S_KK P7S_KO	
K_K02	Student jest przygotowany do dalszego specjalizowania się w dowolnej dziedzinie prawa polskiego lub obcego oraz dalszej nauki w ramach właściwej aplikacji lub studiów III stopnia.	P7S_KK P7S_KR	
K_K03	Student jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych, odpowiednio określa priorytety służące realizacji danego zadania i wykazuje aktywność w podejmowaniu działań na rzecz środowiska społecznego mając na względzie podtrzymywanie etosu zawodu prawnika.	P7S_KO P7S_KR	
K_K04	Student jest gotowy do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów prawniczych, szanuje podstawowe wartości i standardy demokratycznego państwa prawnego oraz stosuje zasady etyki w wykonywanej pracy, co powoduje, że prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy zawodowe.	P7S_KK P7S_KR	P7U_K
K_K05	Student odznacza się odpowiedzialnością za podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, jest gotowy do konsultacji z ekspertami w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.	P7S_KK P7S_KR	
K_K06	Student uczestniczy w przygotowywaniu projektów społecznych, wykorzystując swą wiedzę i umiejętności prawnicze w projektach <i>stricte</i> prawnych (np. legislacyjnych), politycznych lub kulturalnych, potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności.	P7S_KO P7S_KK	
K_K07	Student jest świadomy zmian i rozwoju systemu prawnego, a w szczególności dziedziny prawa, w której się specjalizuje oraz konieczności samodzielnego uzupełniania wiedzy w tym zakresie, a także rozwijania dorobku zawodowego.	P7S_KK P7S_KR	
K_K08	Student jest gotowy do podejmowania różnych działań zawodowych, myśli i działa w sposób kreatywny	P7S_KO	

	i przedsiębiorczy, zarówno w ramach świadczenia pomocy prawnej, jak i prowadzenia różnych form działalności zawodowej, gospodarczej lub naukowej.		
--	---	--	--

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Michał Kaczmarczyk	Dr hab., Prof. WSH, Rektor Wyższej Szkoły Humanitas
Mariusz Lekston	Dr, Prorektor ds. organizacyjno-prawnych i polityki kadrowej
Maciej Borski	Dr hab., Prof. WSH, Dziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych
Ewa Kraus	Mgr, Dziekan Wydziału Nauk Stosowanych
Dorota Fleszer	Dr hab., Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	8
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	10
Prezentacja uczelni	11
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	20
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	29
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	41
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	43
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	54
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	56
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	58
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	66
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	68
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	76
Część III. Załączniki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i auto-refleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły. W części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu powstała 23 kwietnia 1997 roku pod nazwą Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu. WSH była pierwszą niepubliczną szkołą wyższą w Sosnowcu i drugą w Zagłębiu Dąbrowskim. Uczelnia prowadzi studia na poziomie I i II stopnia oraz studia jednolite magisterskie na kierunkach: administracja, bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo i higiena pracy, elektroradiologia, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, pedagogika, filologia, prawo, psychologia i zarządzanie oraz studia podyplomowe. Oferta WSH obejmuje także szkolenia dla interesariuszy zewnętrznych (m.in. dla ławników sądów powszechnych, adwokatów), jak również zajęcia dydaktyczne dla dzieci i seniorów – w ramach prowadzonych przez uczelnię uniwersytetów dziecięcych/młodzieżowych oraz uniwersytetów trzeciego wieku. Humanitas cieszy się opinią jednej z najlepszych uczelni niepublicznych w województwie śląskim. WSH jest zwycięzcą i liderem licznych rankingów, w tym trzy razy z rzędu laureatem 2. miejsca w ogólnopolskim rankingu najlepszych studiów podyplomowych w kraju miesięcznika „Forum Samorządowe”. W roku 2021 WSH zajęła 12. miejsce w Polsce w rankingu Uczelni Niepublicznych miesięcznika „Perspektywy”. Ponadto kierunki „dziennikarstwo” oraz „psychologia” zostały nagrodzone w „Konkursie o milion” organizowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, otrzymując nagrodę w wysokości 1 mln zł za innowacyjne i nowoczesne programy kształcenia.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

1. powiązania koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów), oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności/specjalizacji,

Najistotniejszym, określonym w misji uczelni oraz strategiach wydziałów, celem Wyższej Szkoły Humanitas jest zagwarantowanie wysokiej jakości kształcenia poprzez zapewnienie studentom dostępu do najnowszych osiągnięć teorii, kształcenie odpowiednich umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, rozwijanie kultury ogólnej i kultury organizacyjnej oraz zdolności do adaptacji na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy w Polsce i Unii Europejskiej. Celem uczelni jest ponadto kształtowanie twórczych osobowości studentów, rozwijanie ich charakterów i horyzontów intelektualnych oraz umiejętności krytycznego myślenia. Wykształcenie uzyskane w WSH ma pomóc absolwentom uczelni w zrozumieniu procesów społecznych, politycznych, kulturowych i cywilizacyjnych, wyposażyć ich w bogatą, interdyscyplinarną wiedzę, uświadomić związki nauki z praktyką oraz przygotować do ustawicznego kształcenia w okresie aktywności zawodowej. Co istotne, wiedza przekazywana studentom na wykładach, ćwiczeniach i seminariach ma swoje źródło w badaniach naukowych i doświadczeniach praktyki społecznej, gospodarczej i politycznej.

Do statutowych celów Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu należy kształcenie studentów, podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych oraz prowadzenie badań naukowych. Dbałość o jakość kształcenia, m.in. poprzez odpowiedni dobór kadry i systematyczną ocenę procesu dydaktycznego, wynika z troski o to, aby absolwenci sprościli wymaganiom dzisiejszego rynku pracy, w dobie globalizacji i wyłaniającej się gospodarki opartej na wiedzy. Jak stwierdzono w raporcie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wiedza „jest centralnym składnikiem produkcji, a uczenie się jest dziś najważniejszym procesem gospodarczym”.

Z nakreślonych powyżej założeń misji WSH wynika, iż priorytetem Wyższej Szkoły Humanitas jest budowa ośrodka naukowego i dydaktycznego, którego cele są wieloaspektowe, zarówno w perspektywie kształceniowej, jak i eksploracji naukowej. W cele te wpisuje się zatem kształcenie nowoczesnego, przygotowanego do wyzwań międzynarodowego rynku pracy absolwenta kierunku „prawo”. Kierunek ten odpowiada na zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego WSH, co pozwala – jak wyartykułowano w misji uczelni i jej podstawowych jednostek organizacyjnych – kształcić wysoko wykwalifikowane kadry do wykonywania zadań usługowych na rzecz organizacji i instytucji działających na rynku pracy (w ramach sektora publicznego i przedsiębiorczości, o których wprost mówi misja uczelni). Prowadzenie przez uczelnię kierunku „prawo” stanowi też świadectwo umiejętnego, elastycznego reagowania przez WSH na zidentyfikowane w otoczeniu zewnętrznym potrzeby i oczekiwania (wzrastający popyt na specjalistów wyposażonych w wiedzę prawniczą związany np. niestabilnością i zmiennością systemu prawnego, częstymi zmianami legislacyjnymi, tendencjami gospodarczymi, w tym rozwojem zarządzania międzynarodowego i ekspansją polskich firm na rynki zewnętrzne, działalnością na polskim rynku korporacji międzynarodowych, rozwojem nowych technologii etc.). Uczelnia, projektując koncepcję kształcenia na kierunku prawo, przygotowała program studiów w taki sposób, aby absolwent posiadał nie tylko wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu „kanonicznych” subdyscyplin prawa, ale był także zdolny do ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji, rozumiał wagę uczenia się przez całe życie, posiadał świadomość dynamicznych zmian rozwojowych zachodzących w systemie ogólnospołecznym i gospodarce oraz wiedział, jak istotne

jest zdobywanie nowej wiedzy i rozwijanie umiejętności z punktu widzenia efektywnego wykorzystywania w ramach własnej profesji zdobyczy technologii informacyjnych (w tym innowacji technologicznych). Takie ukierunkowanie kształcenia jest w pełni zgodne z misją uczelni, która zakłada, iż absolwent Wyższej Szkoły Humanitas powinien „nie tylko rozumieć zachodzące wokół niego procesy społeczno-gospodarcze, technologiczne i cywilizacyjne, ale także aktywnie w nich uczestniczyć, a nawet je współtworzyć”. Zadaniem uczelni – w ramach kształcenia na kierunku prawo - jest takie przygotowanie absolwentów, aby mogli profesjonalnie, rzetelnie i z poszanowaniem zasad etycznych wykonywać swoją pracę w różnych organizacjach i instytucjach rynku pracy, w tym zwłaszcza w kancelariach prawnych, instytucjach wymiaru sprawiedliwości, prywatnych firmach czy administracji publicznej. Celem kształcenia, zgodnie z misją uczelni, jest zapewnienie studentom dostępu do najnowszych osiągnięć nauk społecznych i humanistycznych, kształcenie odpowiednich umiejętności praktycznych, a także rozwijanie kultury ogólnej i kultury organizacyjnej oraz zdolności do adaptacji na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy w Unii Europejskiej. Kształcenie na kierunku „prawo” służy ponadto kształtowaniu twórczych osobowości studentów, rozwijaniu ich horyzontów intelektualnych w duchu ogólnohumanistycznych wartości, silnie akcentowanych w misji uczelni i strategiach jej jednostek organizacyjnych.

2. związku kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym do głównych kierunków działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany oraz najważniejszych osiągnięć naukowych uczelni w tym zakresie z ostatnich 5 lat będących wynikiem tej działalności (kategoria naukowa, prestiżowe publikacje, granty, nagrody, awanse naukowe), a także sposobów wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów, jak również w procesie jego realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach,

Prowadzone w Instytucie Nauk Prawnych Wyższej Szkoły Humanitas badania naukowe w dziedzinie nauk społecznych (w ramach dyscypliny nauki prawne) są ściśle związane z realizowanym na kierunku Prawo kształceniem, wspierając osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Instytut dąży do podnoszenia swojej rangi wśród innych jednostek naukowych, przez systematyczne prowadzenie badań naukowych. Koncentrują się one wokół następujących problemów: zagadnienia związane z prawem administracyjnym i funkcjonowaniem administracji publicznej, zagadnienia teorii państwa i prawa, zagadnienia prawa prywatnego, ochrona dziedzictwa narodowego, zagadnienia proceduralne. Efektem tych badań są: publikacje w renomowanych czasopismach i wydawnictwach naukowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym (Przegląd Sejmowy, Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny, Państwo i Prawo, Przegląd Prawa Publicznego i wiele innych); wystąpienia pracowników podczas konferencji i seminariów naukowych; a także intensyfikacja współpracy naukowej z innymi krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz instytucjami z otoczenia społeczno- gospodarczego. Do najważniejszych osiągnięć naukowych Uczelni będących efektem prowadzonych badań naukowych należy zaliczyć na pewno uzyskanie przez Uczelnię 27 lutego 2020 r. uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne. Ponadto warto podkreślić, że w ciągu ostatnich trzech lat (2019-2021), aż trzech nauczycieli akademickich uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego (Maciej Borski, Dorota Fleszer, Magdalena Gurdek) zaś jeden – stopień naukowy doktora (Jan Kil). W latach 2016-2021 pracownicy Instytutu Nauk Prawnych realizowali wiele projektów naukowych. Tytułem przykładu wskazać można: *Prawne instrumenty wsparcia rodzin* (kierownik projektu M. Gurdek); *Nadzór korporacyjny nad spółkami z udziałem samorządu terytorialnego* (D. Fleszer); *U progu człowieczeństwa - rozważania nad początkami prawa naturalnego* (D. Rozmus); *Narody byłego imperium*

rosyjskiego wobec rewolucji 1917. I co dalej [zagadnienia wybrane] (A. Lityński) czy *Ustrojowa powinność państwa zapewnienia bezpieczeństwa w kontekście działań antyterrorystycznych* (T. Miłkowski). Ważnym osiągnięciem naukowym Uczelni stało się także uzyskanie przez wydawane przez Uczelnię czasopismo naukowe: *Roczniki Administracji i Prawa* (red. Maciej Borski) wpisu do ministerialnego wykazu czasopism. Czasopismo to (obecnie kwartalnik) publikuje wyniki badań naukowców z całego kraju, ale także otwarte jest na zdolnych studentów, którzy w przyszłości chcieliby kontynuować swoje zainteresowania badawcze. Warto także podkreślić, że prowadzone przez pracowników Instytutu Nauk Prawnych WSH badania naukowe wykorzystywane są w procesie kształcenia. Efekty prac badawczych pracowników służą tak rozwojowi naukowemu jednostki, jak i zgodnie z celem profilu ogólnoakademickiego doskonaleniu koncepcji kształcenia i treści kształcenia poszczególnych przedmiotów, m.in. poprzez przenikanie efektów badań, w tym najnowszej wiedzy, do procesu kształcenia. Wyniki badań naukowych nauczycieli akademickich zostały wykorzystane przy opracowywaniu koncepcji i programu studiów oraz określaniu zakładanych efektów uczenia się na kierunku Prawo. Znajdują one swój wyraz w programie studiów (proponowane przedmioty, w tym przedmioty do wyboru: wykłady monograficzne, konwersatoria, moduły praktyczne) oraz w sylabusach (m.in. w propozycji treści programowych oraz zalecanej literaturze podstawowej i uzupełniającej). Wpływają istotnie na doskonalenie programu studiów (stanowią uzasadnienie wniosku o uruchomienie kolejnego przedmiotu do wyboru, wprowadzenie nowego przedmiotu/modułu; uzasadniają zmiany w doborze treści kształcenia i zalecanej literatury uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe).

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę nie tylko na zajęcia proseminaryjne i seminaryjne, ale także na zajęcia zatytułowane: *Innowacyjne metody badawcze pomocne w pisaniu prac dyplomowych* podczas których studenci zaznajamiani są nie tylko z najważniejszymi zasadami prowadzenia badań naukowych, ale także zachęceni są do podejmowania szczególnych wyzwań takich choćby jak pisanie tekstów naukowych metodą kompletu normatywnego (we współpracy ze Stowarzyszeniem Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa Fontes, którego członkami jest wielu nauczycieli akademickich WSH). O tym, że działania te przynoszą wymierne korzyści może świadczyć wydana w 2020 r. w Domu Wydawniczym Elipsa monografia zbiorowa pod redakcją M. Gurdek zatytułowana „*Badania nad źródłami prawa i efektami jego stosowania*” Tom 1, w której znalazło się dziesięć bardzo ciekawych opracowań studentów poświęconych tytułowej tematyce a przygotowanych wskazaną wyżej metodą kompletu normatywnego (J. Barczyk-Kozłowska, A. Kopańska, A. Kwaśniak, P. Wojtyła, K. Galaś, A. Kaczmarek, E. Mazelanik, D. Nowicka, J. Puchała, D. Skuza). Warto podkreślić, że włączanie studentów w działalność naukową następuje tak naturalnie, że wśród członków wskazanego wyżej Stowarzyszenia znajduje się wielu studentów i absolwentów WSH, np. A. Kwaśniak, W. Papis, D. Skuza, K. Myjak, K. Radlak i wielu innych. Studenci (ale i absolwenci) kierunku Prawo mają zapewnioną możliwość rozwoju naukowego i zdobywania kompetencji badawczych poprzez uczestnictwo w prężnie działającym kole naukowym „Prawo w praktyce”. Jego członkowie regularnie organizują seminaria naukowe, uczestniczą w wielu konferencjach naukowych, a także wspierają Uczelnię podczas organizacji wielu wydarzeń naukowych. Współpraca ze Stowarzyszeniem Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa Fontes pozwala także studentom kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas publikować na łamach Biuletynu Naukowo-Informacyjnego Fons (organu publikacyjnego Stowarzyszenia).

Niezależnie od powyższego, włączanie studentów w działalność naukową odbywa się poprzez umożliwienie wybranym studentom udziału w projektach badawczych realizowanych przez nauczycieli akademickich WSH, których efektem są publikacje. Świetny przykład stanowi wydana w bieżącym roku monografia naukowa pt. *Sądownictwo sędziów pokoju w sprawach karnych*, która przygotowana została przez nauczycieli akademickich WSH – P. Kruszyńskiego i

J. Kila we współpracy ze studentem A. Kwaśniakiem (P. Kruszyński, J. Kil, A. Kwaśniak, *Sądownictwo sędziów pokoju w sprawach karnych*, Dom Wydawniczy Elipsa 2021).

3. *zgodności koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia,*

Koncepcja kształcenia opracowana dla kierunku „prawo” jest oparta o wymogi stawiane przepisami prawa, ale stanowi również wynik szerokich konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Studenci uczestniczyli w jej konstruowaniu poprzez udział w posiedzeniach Rady Wydziału, Senatu WSH, a także poprzez możliwość wskazywania uwag w bezpośrednich rozmowach z opiekunem kierunku, władzami wydziału i Rektorem. Swoje uwagi (dotyczące treści kształcenia, kadry dydaktycznej, metod dydaktycznych i metod ewaluacji efektów uczenia się) wskazywali również w ankietach konsultacyjnych, które przeprowadzane są dwa razy w roku akademickim. Uwagi do koncepcji kształcenia wnosili również nauczyciele akademicy - szczególnie ci, którzy obok aktywności akademickiej prowadzą działalność praktyczną (np. wykonując zawód adwokata, rady prawnego, sędziego, prokuratora, pełniąc funkcję ławnika etc.). W takim charakterze jako konsultanci programu studiów uczestniczyli m.in. dr Łukasz Strzępek – referendarz sądowy w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Gliwicach, dr Katarzyna Zadora – sędzia Sądu Okręgowego w Gliwicach, Bartosz Strugaru – radca prawny, właściciel Kancelarii Rady Prawnego Seago Investment, Kamil Jadczyk – aplikant adwokacki, pracownik Kancelarii Wiśniewska i Partnerzy. Adwokaci i Radcy Prawni, dr hab. Michał Kaczmarczyk – ławnik Sądu Okręgowego w Katowicach.

W konstrukcji koncepcji kształcenia – i jej aktualizacji – na ocenianym kierunku studiów brała udział Rada Konsultacyjna ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym, działająca przy Instytucie Nauk Prawnych. Rada Konsultacyjna ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym działa jako ciało konsultacyjno-doradcze, służące wsparciem i pomocą kierownictwu Instytutu oraz Instytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia w kwestiach związanych z doskonaleniem programów kształcenia zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Do zadań Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym należy w szczególności:

- wyrażanie opinii na temat treści programów kształcenia realizowanych w danym Instytucie,
- wyrażanie opinii na temat potrzeb i oczekiwań środowisk pracodawców odnośnie do kwalifikacji absolwentów studiów na danym kierunku,
- wyrażenie opinii na temat zjawisk i tendencji na współczesnym rynku pracy.

Rada, której skład stanowią reprezentanci instytucji i organizacji działających w sektorze usług prawnych, jak również instytucji administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości, wyraża swoje opinie na spotkaniach (bezpośrednich) albo poprzez pocztę elektroniczną. Przy konstruowaniu koncepcji kształcenia, zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni brali pod uwagę zjawiska i tendencje w makrootoczeniu społecznym, dzięki czemu kształcenie na kierunku prawo odpowiada najważniejszym wyzwaniom współczesności, przed jakimi staje absolwent kierunku, a także założeniom misji Wyższej Szkoły Humanitas.

Na rynku pracy istnieje duże zapotrzebowanie na absolwentów kierunku „prawo”, co wynika na następujących uwarunkowań:

- 1) ciągłe zmiany środowiska prawnego, w którym działają przedsiębiorcy, uchwalanie ustaw bez *vacatio legis*, ograniczenia wprowadzane w związku ze stanem epidemii powodują, że prowadzenie działalności gospodarczej bez wsparcia prawnego jest coraz trudniejsze;

- 2) dodatkowo w tzw. branżach regulowanych, co widać szczególnie wyraźnie na przykładzie instytucji finansowych, działania prawodawcy europejskiego, a za nim krajowego, zmierzają w kierunku szczegółowego uregulowania praktycznie każdego aspektu działalności podmiotów świadczących usługi na danym rynku, a także oferowanych przez nich produktów. Obszary, które nie zostają pokryte regulacjami powszechnie obowiązującymi, precyzowane są z kolei różnego rodzaju stanowiskami nadzorczymi, rekomendacjami, wytycznymi itd. Już z powodu samego nagromadzenia regulacji oraz braku ich trwałości należy oczekiwać, że popyt na usługi prawnicze będzie w przyszłości wzrastał⁵;
- 3) nakładaniu na przedsiębiorców kolejnych wymogów prawnych towarzyszy ustanawianie dotkliwych sankcji za ich naruszenie. Co warte zaznaczenia, sankcje te często mogą być stosowane nie tylko wobec przedsiębiorców, w tym spółek, ale także wobec ich kadry menedżerskiej. Powyższe powoduje zwiększenie znaczenia systemów compliance wśród podmiotów gospodarczych⁶. Program studiów realizowany na kierunku prawo w WSH odpowiada na wyzwania z tym związane;
- 4) należy się spodziewać, że w najbliższym czasie coraz więcej podmiotów będzie inwestowało w rozwiązania z zakresu nadzoru nad systemem zgodności oraz ograniczenia ryzyka prowadzonego biznesu. Także na te wyzwania odpowiadają studia prawnicze prowadzone w WSH;
- 5) współcześnie obserwujemy dynamiczny rozwój technologiczny, w tym rozwój tzw. nowych technologii, co determinuje nowe potrzeby u klientów korzystających z podmiotów świadczących usługi prawne. Digitalizacja biznesu, świadczenie usług drogą elektroniczną (co przyspieszyły zmiany rynkowe w okresie pandemii), rozwój sektora ICT wymaga profesjonalizacji usług w zakresie prawa nowych technologii, prawa własności intelektualnej, prawa konsumenckiego itp. Podobnie zauważalne jest zwiększenie zapotrzebowania na wsparcie prawne podmiotów w obszarze odnawialnych źródeł energii czy biotechnologii, dla których najbliższe lata będą czasem dynamicznego rozwoju⁷. Wszystkie powyższe czynniki, dostrzegane przez uczelnię i brane pod uwagę przy konstruowaniu programu studiów z zakresu prawa, wpływają na rosnące zainteresowanie rynku pracy absolwentami „prawa”, w tym absolwentami Wyższej Szkoły Humanitas.

4. sylwetki absolwenta, przewidywanych miejsc zatrudnienia absolwentów

Najistotniejszym, określonym w misji uczelni, celem Wyższej Szkoły Humanitas zgodnym z kształceniem na kierunku Prawo, jest zagwarantowanie wysokiej jakości kształcenia poprzez zapewnienie studentom dostępu do najnowszych osiągnięć teorii, kształcenie odpowiednich umiejętności i kompetencji zawodowych, jak również zdolności do adaptacji na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem rynku lokalnego, regionalnego i krajowego.

Absolwenci kierunku Prawo wyposażani są w wiedzę z zakresu dogmatycznych dyscyplin prawa (przepisy *de lege lata*), poszerzoną o historię, teorię i filozofię prawa oraz o wiadomości z zakresu doktryn polityczno-prawnych. Dzięki temu, że poza realizacją przedmiotów z kanonu stricte

⁵ K. Rożko, *Prognoza dotycząca rynku usług prawnych na 2021 rok*, <https://kancelarierp.pl/>

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

prawniczego studenci mają szeroki wybór przedmiotów obejmujących różne dyscypliny prawnicze i pokrewne oraz wiedzę ekonomiczną, absolwent wyposażony jest w interdyscyplinarną wiedzę oraz szerokie kompetencje miękkie oraz kompetencje: uniwersalne, zawodowe i ponadzawodowe. Absolwent studiów prawniczych w Wyższej Szkole Humanitas przygotowany jest do podjęcia wszystkich rodzajów aplikacji koniecznych do wykonywania zawodów prawniczych, a także do pełnienia funkcji we wszystkich instytucjach lub organizacjach publicznych i niepublicznych, wymagających posiadania wiedzy prawniczej oraz do podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich). Tak określone cele kształcenia, jak również jego zakres przedmiotowy, w pełni odpowiadają misji uczelni i strategii rozwoju uczelni oraz gwarantują, że absolwent jednolitych studiów magisterskich na kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas: otrzyma przygotowanie prawnicze zgodne z europejskimi standardami:

- wyposażony będzie w „klasyczną” wiedzę prawniczą dającą możliwość znalezienia zatrudnienia w wymiarze sprawiedliwości (sądownictwo, prokuratura, adwokatura), notariacie, administracji publicznej, przy jednoczesnym wyposażeniu w szeroką wiedzę z dziedzin prawa regulujących działalność gospodarczą oraz w kwalifikacje z zakresu ekonomii i zarządzania;
- będzie posiadał umiejętności w zakresie prawidłowego interpretowania i wyjaśniania osobom bez wykształcenia prawniczego przepisów obowiązującego prawa i orzecznictwa;
- będzie przygotowany do podjęcia wszystkich rodzajów aplikacji koniecznych do wykonywania zawodów prawniczych, a także do pełnienia funkcji we wszystkich instytucjach lub organizacjach publicznych i niepublicznych, wymagających posiadania wiedzy prawniczej oraz do podjęcia studiów trzeciego stopnia (także w ramach prowadzonego przez Uczelnię eksternistycznego trybu przygotowania rozprawy doktorskiej).

5. *cech wyróżniających koncepcję kształcenia oraz wykorzystanych wzorców krajowych lub międzynarodowych, -*

Cechą wyróżniającą kierunek Prawo w Wyższej Szkole Humanitas jest koncepcja kształcenia, która:

- łączy elementy kształcenia teoretycznego i praktycznego, włączając je do programu w sposób przemyślany i w odpowiednich proporcjach, zgodnych z ogólnoakademickim profilem studiów;
- została opracowana w ścisłej współpracy z pracodawcami i jest stale modernizowana, zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz zgodnie z sugestiami i rekomendacjami wybitnych przedstawicieli polskiej i zagranicznej nauki;
- zakłada, że zajęcia ze studentami prowadzą nauczyciele akademicy o bogatym dorobku praktycznym i naukowo-badawczym, który jest wykorzystywany w dydaktyce,
- zapewnia studentom możliwość udziału w dodatkowych formach edukacji prawniczej, wykraczających poza program nauczania: np. wykładach gościnnych wybitnych reprezentantów nauki i praktyki prawa (m.in. Andrzej Zoll, Piotr Kruszyński, Bogdan Dolnicki, Adam Bodnar, Tomasz Pietrzykowski, Julia Pitera, Dariusz Rosati, Peter Jones, Gabriela Lenartowicz, Adam Matusiewicz, Barbara Dolniak).

Należy również podkreślić, że studenci kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas jako nieliczni w Polsce mają możliwość korzystania w trakcie zajęć z profesjonalnej sali rozpraw (dokładny opis – kryterium nr 5), która została stworzona na Uczelni, w auli im. prof. Czesława Kupisiewicza. Pomieszczenie zostało zaplanowane tak, by w pełni odzwierciedlało prawdziwą salę sądową. Dzięki temu kształcenie studentów jest zbliżone do realnych warunków, w jakich będą funkcjonować po zakończeniu studiów i obronie pracy magisterskiej. Praktyka w sali symulacji rozpraw sądowych pozwala studentom nie tylko rozwinąć umiejętności prawidłowych zachowań

pożądanych w trakcie rozpraw, ale również nauczyć się posługiwania nowoczesnym sprzętem, który znajduje zastosowanie w polskim wymiarze sprawiedliwości.

Cechą wyróżniającą przyjętą koncepcję kształcenia jest również to, że oprócz „klasycznej” wiedzy prawniczej dającej możliwość znalezienia zatrudnienia w wymiarze sprawiedliwości (sądownictwo, prokuratura, adwokatura), notariacie, administracji państwowej, rządowej i samorządowej, student może uzyskać szeroką wiedzę z dziedzin prawa regulujących działalność gospodarczą oraz kwalifikacje z zakresu ekonomii. Właśnie dlatego szczególny nacisk w procesie kształcenia kładzie się na kształcenie w zakresie prawa gospodarczego, ekonomii i prawnych aspektów zarządzania przedsiębiorstwem w dobie globalizacji i wyłaniającej się gospodarki opartej na wiedzy. Dzięki temu absolwent prawa zdobywa wykształcenie pozwalające mu specjalizować się w obsłudze prawnej podmiotów gospodarczych, stosowania prawa w obrocie gospodarczym i wspierania procesów zarządzania z wykorzystaniem instrumentów prawnych.

W najbliższej przyszłości studenci i absolwenci kierunku Prawo będą mieli możliwość zdobycia dodatkowych doświadczeń i realizowania dodatkowych, dobrowolnych, nieobowiązkowych praktyk zgodne z efektami uczenia się sformułowanymi dla tego kierunku, również w ramach Akademickiej Poradni Prawa. Program studiów przewiduje naukę nie tylko przedmiotów podstawowych, ale również specjalistycznych. Dzięki temu zapewniona została możliwość poszerzenia wiedzy studenta również w zakresie innych niż tradycyjne gałęzie prawa.

6. *kluczowych kierunkowych efektów uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany,*

Jednolite studia magisterskie	
Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się	Związek z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany
<p>K_W08: zna i tłumaczy relacje między systemami i instytucjami prawnymi na płaszczyźnie krajowej, ponadnarodowej i międzynarodowej;</p> <p>K_U03: posiada umiejętność płynnego porozumiewania się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie prawa, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów translatując skomplikowaną terminologię prawniczą na język potoczny korzystając zarówno z rozwiązań tradycyjnych, jak i nowoczesnych technologii;</p>	<p>Wiedza dotycząca podstawowych rozwiązań ustrojowych z zakresu prawa konstytucyjnego a także prawa międzynarodowego i unijnego jest niezbędnym elementem studiów prawniczych. Efekt ten uwzględnia charakterystyczną dla współczesności multicentryczność systemu prawnego, w którym obowiązują nie tylko akty prawne tworzone przez organy krajowe, ale również normy prawa europejskiego i międzynarodowego. Ta</p>

		multicentryczność oddziałuje dziś w sposób zasadniczy na funkcjonowanie państwa, które realizując swoje zadania, musi uwzględniać kontekst regulacji międzynarodowych i unijnych.
	<p>K_W01: zna terminologię używaną w naukach prawnych (rozdziela język prawny i prawniczy nabywając umiejętność posługiwania się nimi) w ramach nauk prawnych oraz pokrewnych dyscyplin naukowych;</p> <p>K_U04: Posiada umiejętność precyzyjnego uzasadniania twierdzeń zarówno w formie ustnej jak i pisemnej;</p>	Znajomość terminologii prawniczej i precyzyjnego wypowiedzenia się to kluczowe efekty uczenia się, które musi osiągnąć absolwent studiów prawniczych. Od ich osiągnięcia zależy jakość jego późniejszej pracy, bez względu na to czy będzie to praca w szeroko rozumianym wymiarze sprawiedliwości, czy też w obsłudze prawnej podmiotów gospodarczych.
	<p>KW_02: ma wiedzę o miejscu prawa w systemie nauk społecznych oraz o jego przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi (m.in. wiedzą w zakresie podstaw przedsiębiorczości, mikro- i makroekonomii, funkcjonowania międzynarodowych rynków finansowych, prawa własności intelektualnej, finansowania projektów z funduszy Unii Europejskiej i restrukturyzacji przedsiębiorstw);</p> <p>K_U01: posiada pogłębione umiejętności wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk społecznych różnorodnej natury, rozumie je i umie powiązać ze zmianami zachodzącymi w przepisach prawa i kulturze prawnej;</p>	Wiedza na temat miejsca nauk prawnych w dziedzinie nauk społecznych jest kluczowa dla absolwenta kierunku Prawo. Dzięki niej bowiem potrafi on dostrzec relacje między prawem a ekonomią, zarządzaniem, socjologią, psychologią i innymi dyscyplinami naukowymi bez znajomości których trudno sobie wyobrazić świadome funkcjonowanie we współczesnym społeczeństwie obywatelskim.
	<p>K_W09: dobiera sposoby i metody zdobywania wiedzy o aktualnym stanie prawnym, wskazuje profesjonalne narzędzia wyszukiwawcze ukierunkowane na poszczególne gałęzie prawa i akty normatywne oraz bieżące orzecznictwo sądów i trybunałów krajowych i międzynarodowych;</p> <p>K_W11: zna szczegółowo procedury dotyczące procesów stosowania prawa w ramach jego poszczególnych gałęzi (procedurę cywilną, karną oraz administracyjną),</p>	Wiedza na temat sposobów i metod pozyskiwania informacji dotyczących bieżącego stanu prawnego jest kluczowa dla każdego prawnika. Umiejętność wyszukiwania odpowiednich przepisów prawa i dekodowania z nich norm prawnych to podstawowa

	K_U10: sprawnie posługuje się normami i zasadami prawnymi w celu rozwiązywania konkretnych problemów;	umiejętność, jaką uzyskuje absolwent prawa. By osiągnąć ten cel konieczne jest także sięganie do bogatego dorobku judykatury i doktryny. Ponadto osiąganie wskazanych efektów uczenia się w kontekście ciągłego i szybkiego rozwoju systemu prawa powoduje, że absolwent zdaje sobie sprawę z potrzeby ciągłego dokształcania się i doskonalenia.
	K_K01: ma umiejętność systematycznej diagnozy poziomu wiedzy i umiejętności prawniczych oraz wskazywania obszarów, w których niezbędna jest aktualizacja wiedzy;	
	K_W05: potrafi odtworzyć przebieg rozwoju prawa (różnych typów ustroju i poszczególnych gałęzi) w aspekcie historycznym i kulturowym;	Świadomy absolwent kierunku prawo musi mieć podstawową wiedzę na temat ewolucji systemów prawnych. Nie ulega wątpliwości, że na tej podstawie może wyciągać wnioski, które będą mu przydatne na etapie pracy zawodowej i pokażą, że istniejące rozwiązania prawne często mają swoje źródło w przeszłości.
	K_U01: posiada pogłębione umiejętności wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk społecznych rozmaitej natury, rozumie je i umie powiązać ze zmianami zachodzącymi w przepisach prawa i kulturze prawnej;	
	K_K07: umie dostrzegać zmiany i rozwój systemu prawnego, a w szczególności dziedziny prawa, w której się specjalizuje oraz samodzielnie uzupełniać wiadomości w tym zakresie, uzupełnione o wymiar interdyscyplinarny,	

7. efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, z ukazaniem przykładowych rozwinięć na poziomie wybranych zajęć lub grup zajęć służących zdobywaniu tych kompetencji, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera – NIE DOTYCZY
8. spełnienia wymagań odnoszących się do ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy. – NIE DOTYCZY

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

1. doboru kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których jest przyporządkowani kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści

kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany,

Treści kształcenia na kierunku Prawo są kompleksowe i specyficzne dla poszczególnych zajęć tworzących program studiów, uwzględniają kluczowe zagadnienia z zakresu dyscypliny nauki prawne i zapewniają uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Obejmują kształcenie w zakresie wiedzy z podstawowych gałęzi prawa materialnego (cywilnego, karnego, administracyjnego, konstytucyjnego) oraz prawa formalnego (postępowania administracyjnego i sądowniczo-administracyjnego, cywilnego i karnego). Uwzględniając obszar, w tym interdyscyplinarność prowadzonych badań naukowych, kształcenie jest realizowane także w obszarze wiedzy z zakresu teorii i filozofii prawa (w szczególności w zakresie wykładni i stosowania prawa), a także historii ustroju państwa i prawa polskiego oraz powszechnej historii prawa. Uwzględniając przyszłą sylwetkę absolwenta oraz kierunkowe efekty uczenia się, w programie studiów przewidziano takie zajęcia jak: historia doktryn politycznych i prawnych, prawo rzymskie, logika dla prawników, a także z przedmiotów zaliczanych do szczegółowych gałęzi bądź dyscyplin prawa: finanse i prawo finansowe, publiczne prawo gospodarcze, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo zamówień publicznych, ochrona konkurencji, prawo samorządu terytorialnego, prawo pracy, prawo Unii Europejskiej, międzynarodowe prawo prywatne, międzynarodowe prawo publiczne oraz przedmiotów/modułów specjalnościowych realizowanych w ramach licznej oferty wykładów i konwersatoriów i wykładów monograficznych do wyboru. Realizacja przedmiotów ogólnouczelnianych (łacina, nauka o polityce, filozofia, przedsiębiorczość, etyka) oraz nauka języków obcych wpisują się w interdyscyplinarność kształcenia akademickiego. Kluczowe treści kształcenia właściwe dla kierunku Prawo są ściśle związane z badaniami, prowadzonymi w jednostce w zakresie dyscypliny nauki prawne. Szczegółowe treści programowe, umożliwiające realizację koncepcji i programu studiów oraz osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się ustalają osoby prowadzące poszczególne zajęcia i określają je w sylabusach przedmiotów (sporządzanych zgodnie z ustalonym w Uczelni wzorcem).

Przykładowe powiązania treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się dla kierunku Prawo:

- 1) K_W01: zna terminologię używaną w naukach prawnych (rozdziela język prawny i prawniczy nabywając umiejętność posługiwania się nimi) w ramach nauk prawnych oraz pokrewnych dyscyplin naukowych.
Przykładowe treści kształcenia:
Wstęp do prawoznawstwa: *Pojęcie prawa i prawoznawstwa, związki państwa i prawa, norma prawna, przepis prawny*
Prawo administracyjne: *pojęcie administracji publicznej, pojęcie prawa administracyjnego, stosunek administracyjnoprawny*
Prawo karne: *czyn zabroniony, przestępstwo, środki karne, środki zabezpieczające*
- 2) K_W08: zna i tłumaczy relacje między systemami i instytucjami prawnymi na płaszczyźnie krajowej, ponadnarodowej i międzynarodowej.
Przykładowe treści kształcenia:
Prawo konstytucyjne: *Geneza myśli konstytucyjnej, podziały, rodzaje, sposoby uchwalania i typy konstytucji, prawa i wolności jednostki*
Prawo międzynarodowe publiczne: *Pojęcie i cechy prawa międzynarodowego, hierarchia norm prawa międzynarodowego, prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne*
Instytucje i źródła prawa UE: *autonomia prawa unijnego, źródła prawa UE, ogólne zasady prawa UE*
- 3) K_W09: dobiera sposoby i metody zdobywania wiedzy o aktualnym stanie prawnym, wskazuje profesjonalne narzędzia wyszukiwawcze ukierunkowane na poszczególne

gałęzie prawa i akty normatywne oraz bieżące orzecznictwo sądów i trybunałów krajowych i międzynarodowych.

Przykładowe treści kształcenia:

Publiczne prawo gospodarcze: *Ogólne zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, Formy i metody działania organów administracji publicznej w sprawach gospodarczych, ochrona konkurencji i konsumentów*

Prawo handlowe: *rejestry przedsiębiorców, prawo spółek, klasyfikacja spółek prawa handlowego,*

Finanse i prawo finansowe: *pojęcie i źródła prawa finansowego, procedura budżetowa państwa, procedura budżetowa jst, elementy techniki podatkowej*

- 4) K_U10: sprawnie posługuje się normami i zasadami prawnymi w celu rozwiązywania konkretnych problemów.

Przykładowe treści kształcenia:

Prawo administracyjne: *formy działania administracji publicznej, stosunek administracyjnoprawny, źródła prawa administracyjnego*

Postępowanie administracyjne: *wszczęcie postępowania administracyjnego, postępowanie dowodowe, decyzja i postanowienie, postępowanie odwoławcze*

Prawo karne: *systematyka przestępstw, system kar i środków karnych, materialne prawo wykroczeń*

- 5) K_K07: umie dostrzegać zmiany i rozwój systemu prawnego, a w szczególności dziedziny prawa, w której się specjalizuje oraz samodzielnie uzupełniać wiadomości w tym zakresie, uzupełnione o wymiar interdyscyplinarny.

Przykładowe treści kształcenia:

Proseminarium: *gromadzenie, klasyfikacja i analiza materiału faktograficznego oraz prezentacja zebranego materiału, definiowanie problemów i rozwijanie argumentacji*

Wstęp do prawoznawstwa: *obowiązywanie prawa, stosowanie prawa, wykładnia prawa*

Prawo konstytucyjne: *źródła prawa i uchwalanie ustaw, sądy i trybunały, zasady prawa wyborczego*

2. doboru metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunku jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego,

Wprowadzony przez uczelnię wzór sylabusu pozwala wykazać i zweryfikować, czy przewidywane efekty uczenia się są spójne z określonymi w programie treściami i celami kształcenia oraz metodami kształcenia. W ocenie uczelni wszystkie zaprojektowane zajęcia realizowane są z wykorzystaniem odpowiednich dla danego efektu kształcenia metod, w tym w szczególności angażujących studentów w proces zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji. Na dobór metod kształcenia zasadniczy wpływ mają także najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Przyjęte metody kształcenia stymulują także studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. W toku kształcenia – poza stosowaną tradycyjną formą różnego rodzaju wykładów (wykład konwencjonalny, konwersatoryjny, problemowy, informacyjny) urozmaicanych prezentacją multimedialną, stosowane są wybrane metody praktykowane podczas ćwiczeń z danego przedmiotu. Wachlarz metod jest niezwykle rozbudowany, a należą do nich metody takie, jak: dyskusja; ćwiczenia; studium przypadku; praca z aktami prawnymi;

burza mózgów; case study (rozwiązywanie casusów - praca indywidualna, praca w grupach); metoda klasyczna problemowa; metoda werbalna; analiza tekstów źródłowych: omówienie zagadnień, przedstawianie problemów prawnych i ich omówienie w oparciu o stanowisko prezentowane przez orzecznictwo sądowe; metoda praktyczna: ćwiczenia przedmiotowe, praca w grupach, analiza elementów pisma procesowego, samodzielne przygotowanie pism procesowych; omawianie projektów rozstrzygnięć i pism procesowych, analiza omawianych instytucji i poświęconych im rozwiązań prawnych; rozwiązywanie problemów praktycznych w grupie dyskusyjnej z omówionego fragmentu zakresu nauczania, aby wszyscy studenci, uczyli się wzajemnie rozwiązując problem i wyciągali wnioski. Dzięki środkom pozyskanym z funduszy Unii Europejskiej (projekt: Innowacyjne Kształcenie w Wyższej Szkole Humanitas, POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/18), studenci prawa zdobywają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, uczestnicząc w symulacjach rozprawy sądowej. Tak różnorodne metody kształcenia umożliwiają przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny nauki prawne, do której kierunek jest przyporządkowany. Stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, o których mowa w dalszej części raportu umożliwia osiągnięcie tego celu.

W trakcie zajęć prowadzonych z języka obcego wykładowca sięga po następujące metody: metoda komunikacyjna; metoda gramatyczno-tłumaczeniowa; metoda indukcyjna; metoda audiowizualna; dyskusja. W ocenie uczelni przyjęte metody umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2+.

Uczelnia wprowadziła także liczne innowacyjne metody dydaktyczne, w pełni odpowiadające osiąganym efektom kształcenia, takie jak: metoda przypadków (analiza i dyskusja nad casusem politologicznym zaprezentowanym przez wykładowcę za pomocą filmu dydaktycznego), metoda piramidy priorytetów (czyli treningu decyzyjnego poprzez hierarchizację wypracowanych rozwiązań) lub stosowane podczas zajęć z technologii informacyjnych: metoda zadaniowa (praca w laboratorium komputerowym) oraz metoda problemowa (praca w laboratorium komputerowym). W czasie trwania pandemii wykorzystywane były metody kształcenia na odległość (dwa najważniejsze narzędzia do kształcenia na odległość to platformy: *ClickMeeting* i *Moodle*).

3. zakresu korzystania z metod i technik kształcenia na odległość,

Uczelnia wykorzystuje formułę komplementarną (mieszaną) kształcenia na odległość. Zajęcia odbywają się w formule b-learning. Zróżnicowany wachlarz metod nauczania (np. problemowa, praktyczna, eksponująca, podająca) pozwala na odpowiednie dobranie metody w kontekście realizowanych celów i efektów kształcenia przy odpowiednio dobranych metodach ewaluacji. Wykorzystywane są w związku z tym takie metody dydaktyczne, które podczas realizacji zajęć w trybie zdalnym w sposób optymalny zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do wszystkich założonych dla poszczególnych zajęć i grup zajęć efektów uczenia się. Mają one na celu zachęcenie studenta do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu oraz realizowania praktycznych zadań.

Ponadto Uczelnia wykorzystuje nowoczesne metody dydaktyczne oparte na interaktywnej platformie e-learningowej *ClickMeeting*, która pozwala studentom uczestniczyć w wykładach i ćwiczeniach przez Internet w czasie rzeczywistym, w formie kontaktu z prowadzącym oraz korzystać z narzędzi grupowej komunikacji elektronicznej, takich jak czat, skype i forum internetowe. Platforma *ClickMeeting* pozwala na prowadzenie zajęć w sposób interaktywny. Prowadzący ma możliwość podziału grupy ćwiczeniowej na podgrupy, może na bieżąco „wchodzić” do pokojów i obserwować pracę w grupach. Studenci mogą być dla prowadzącego widoczni, uruchamiając swoje kamery. Daje ona również możliwość sprawdzania poziomu osiągniętych przez studenta efektów uczenia się, poprzez możliwość przeprowadzania przez

prowadzącego, testów i quizów. Kolejnym narzędziem wykorzystywanym do kształcenia na odległość jest Platforma Moodle, posiadająca szerokie możliwości w zakresie kształcenia synchronicznego i asynchronicznego. Wyższa Szkoła Humanitas wyposażyła sale dydaktyczne w system streamingu wykorzystywany do prowadzenia zajęć w formule hybrydowej lub zdalnej. Sale są wyposażone w kamery klasy PTZ posiadające inteligentny system śledzenia prowadzącego i studentów autotrackingu. Kamera wykorzystuje zaawansowane technologie i algorytmy ISP, aby uzyskać najwyższą jakość obrazu. Kamery są zintegrowane z systemami do prowadzenia zajęć w trybie synchronicznym. W połączeniu z systemem do prowadzenia zajęć umożliwiają pełną interakcję z studentami.

W czasie pandemii wszystkie zajęcia odbywały się poprzez metody i techniki kształcenia na odległość. Oczywiście uczelnia monitorowała sposób dostosowania metod kształcenia do zmienionej rzeczywistości. Bardzo częste hospitacje zajęć pozwoliły na szybkie eliminowanie ewentualnych błędów w zakresie niedostosowania metod kształcenia do zmienionych warunków (kształcenie zdalne). Zajęcia w roku akademickim 2021/2022 planowane będą z wykorzystaniem wyżej wymienionych metod i technik, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Uczelnia podkreśla także, że metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne są wykorzystywane jedynie pomocniczo. Zajęcia tego rodzaju wymagają bowiem takich metod i narzędzi kształcenia, które pozwolą na nabycie przez studentów umiejętności praktycznych. Tylko tytułem przykładu można wskazać tutaj zajęcia warsztatowe z zakresu postępowania sądowoadministracyjnego, cywilnego, czy też bardzo lubiane przez studentów zajęcia prowadzone w formule symulacji sali rozpraw.

Uczelnia w procesie zdalnej edukacji wykorzystuje wszystkie dostępne środki komunikacji ITC szerzej opisane w Kryterium nr 5.

4. dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia,

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością polega przede wszystkim na wykorzystywaniu metod kształcenia umożliwiających rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Studenci kierunku Prawo mają ponadto możliwość indywidualizacji studiów poprzez wybór części zajęć spośród szerokiego wachlarza zajęć konwersatoryjnych i wykładów monograficznych. Niezależnie od tego, regulamin studiów przewiduje możliwość dostosowania procesu kształcenia do szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, z tym, że podejmowane działania nie mogą zmniejszać wymagań merytorycznych wobec nich. Działania te polegają w szczególności na usuwaniu barier architektonicznych, udostępnieniu urządzeń technicznych umożliwiających pełny udział w zajęciach oraz dostosowaniu organizacji i realizacji procesu kształcenia do szczególnych potrzeb tych studentów z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności. Warto w tym miejscu podkreślić, że dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami odbywa się przy pomocy takich metod kształcenia, które umożliwiają, pomimo niepełnosprawności pełne uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych. Szczególnie przydatne są tutaj m.in.: wykłady prowadzone poprzez platformę Click Meeting, platformę edukacyjną Moodle, a także metoda projektowa umożliwiająca realizację efektów uczenia się w indywidualnym tempie wykonania, czy przygotowanie prezentacji w komunikacji mailowej z prowadzącym zajęcia, a także poprzez indywidualne konsultacje. Wsparcie dla tych osób koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami. Wszyscy studenci mają także zapewniony dostęp do wykładowców poza zajęciami w ramach dyżurów pracowników, korespondencji e-mailowej bądź innych form bezpośrednich kontaktów (np. opieka promotora).

Ta forma umożliwia wspieranie indywidualnego rozwoju studentów, zachęca do aktywności i rozwiązywania problemów, na jakie natrafiają w trakcie studiów. Ponadto regulamin studiów przewiduje możliwość korzystania przez studentów z form indywidualizacji toku studiów: Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), Indywidualnego Toku Studiów (ITS) i Indywidualnej Ścieżki Studiowania (IŚS).

5. harmonogramu realizacji studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru,

Organizacją zajęć dydaktycznych zajmuje się Dział Toku Studiów (DTS). Dane dotyczące organizacji zajęć dydaktycznych i inne, ważne z punktu widzenia studentów, informacje dostępne są również poprzez indywidualne konta na Wirtualnej Uczelni przez 24 godziny na dobę. Odpowiadając na potrzeby studentów DTS funkcjonuje zarówno w dni robocze, jak i w weekendy. Zajęcia dla studentów stacjonarnych odbywają się w dni powszednie, dla studentów niestacjonarnych zajęcia rozplanowane są w 10 do 12 trzydniowych zjazdach (piątek, sobota, niedziela), poświęconych na realizację zajęć z planu studiów. Dotyczy to wszystkich grup zajęć. Zajęcia oraz konsultacje odbywające się w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi, odbywać się mogą w godzinach od 8:00 do 20:00. Dla zwiększenia efektywności uczenia się oraz zachowania higieny pracy, wykłady planowane są najczęściej w godzinach rannych, natomiast ćwiczenia i konsultacje w godzinach popołudniowych. Część zajęć prowadzona jest poprzez formy kształcenia na odległość. Ćwiczenia planowane są w blokach dwugodzinnych (2x45 min.), wykłady w blokach czterogodzinnych (4x45 min.), z przerwami między blokami dwugodzinnymi oraz 40 minutową przerwą obiadową.

Zajęcia na poszczególnych semestrach, zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, zaplanowane są w taki sposób, aby student był równomiernie obciążony udziałem w zajęciach i pracą własną, liczba punktów ECTS jest porównywalna dla wszystkich semestrów i wynosi około 30 punktów ECTS. Praktykę zawodową na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, przewidziano na VIII semestrze, co pozwala studentom w sposób naturalny po opanowaniu efektów uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji, wdrażać się w działalność zawodową. Założono, iż studenci w oparciu o doświadczenia z praktyki i przedmiotów do wyboru, będą mogli pisać pracę dyplomową. Seminarium dyplomowe odbywać się będzie przez cztery semestry.

Forma i poziom studiów	ECTS	Liczba godzin				% bezp. udział nauczycieli	Liczba godzin			Zajęcia rozwijające kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego Punkty ECTS	Sumaryczna liczba godzin zajęć
		wykl.	ćw., lab., konw., warsztatów, seminariów	konsultacji	bezpośredni udział nauczycieli		pracy własnej studenta	zajęć związanych z działalnością naukową	zajęć do wyboru		
Jednolite studia magisterskie stacjonarne	301	1350	1432	1160	3942	52%	3643	4775	2350	15	7585
Jednolite studia magisterskie	301	936	1074	603	2613	35%	4912	4775	2350	15	7525

niestacjonarne										
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. doboru form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć (w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych),

Dobór form zajęć dydaktycznych i ich organizacja zapewnia studentom kierunku prawo osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych.

Organizacją zajęć dydaktycznych zajmuje się Dział Toku Studiów (DTS). Organizacja roku akademickiego wyznacza okres zajęć dydaktycznych, sesje egzaminacyjne oraz okresy wakacji zimowych i letnich dla studiów w Wyższej Szkole Humanitas. Organizacja dostępna jest już w okresie wakacyjnym dla studentów i kandydatów na studia.

Wykłady organizowane są dla grup nieprzekraczających 100 studentów; konwersatoria do 35 osób, ćwiczenia organizowane są w grupach do 25 osób, grupa językowa do 20 studentów, warsztaty do 15 osób, laboratoria komputerowe do 20 osób, grupa seminaryjna do 20 studentów. Projekty wykonywane są w grupach 2-3 osobowych lub indywidualnie.

Proporcja liczby godzin zajęć przypisanych do poszczególnym formom zajęć.

Forma zajęć	Studia jednolite magisterskie stacjonarne	Studia jednolite magisterskie niestacjonarne
Wykłady, wykłady monograficzne	1350	936
Ćwiczenia/ Lektoraty/Proseminarium/ Konwersatoria	1282	949
Seminarium	150	125

W ocenie Uczelni liczebność grup studenckich zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, harmonogram zajęć, formy, liczba semestrów i liczba godzin przewidziana na bezpośredni kontakt z prowadzącym, zapewnia osiągnięcie założonych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji.

7. programu i organizacji praktyk, w tym w szczególności ich wymiaru i terminu realizacji oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk – w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe,

Studenci kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas są zobowiązani, zgodnie z programem studiów, do odbycia kierunkowych praktyk zawodowych i uzyskania ich zaliczenia.

Celem praktyk jest zdobycie przez studenta wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji niezbędnych w wykonywaniu pracy zawodowej, skonfrontowanie wiedzy z praktyką i kreowanie właściwej motywacji do pracy.

Celem praktyk jest w szczególności:

- 1) umożliwienie studentowi konfrontacji wiedzy zdobytej w czasie trwania studiów z praktyką z obszaru działania instytucji oraz rozszerzenie jej o umiejętności niezbędne w procesie stosowania prawa;
- 2) wyposażenie studenta w taki zasób doświadczeń praktycznych i pogłębienie jego wiedzy, które niezbędne są do sprawnego wykonywania zawodu;
- 3) poznanie przez studenta struktury, zadań i misji instytucji, w której student odbywa praktykę;
- 4) poznanie dokumentacji i aktów normatywnych regulujących funkcjonowanie instytucji, w której student odbywa praktykę;
- 5) kształtowanie u studenta umiejętności planowania własnej pracy i oceniania jej efektów;
- 6) doskonalenie u studenta umiejętności komunikowania interpersonalnego;
- 7) nabycie przez studenta umiejętności praktycznych, uzupełniających i pogłębiających wiedzę uzyskaną w toku zajęć dydaktycznych prowadzonych na uczelni;
- 8) weryfikacja efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach kierunku Prawo;
- 9) potwierdzenie kompetencji zawodowych studenta;
- 10) umożliwienie studentowi poznania oczekiwań potencjalnych przyszłych pracodawców względem pracowników;
- 11) kształtowanie i doskonalenie warsztatu zawodowego studenta;
- 12) kształtowanie i doskonalenie u studenta umiejętności pracy w grupie;
- 13) kształtowanie u studenta umiejętności twórczego myślenia i pracy metodami aktywizującymi;
- 14) kształtowanie u studenta postawy refleksyjnego stosunku do pracy.

Efektem praktyki będzie poznanie specyfiki pracy instytucji prowadzących działalność odpowiadającą kierunkowi studiów oraz nabycie i weryfikacja określonych w programie studiów efektów uczenia się. Praktyka służy ponadto ocenie przez studenta własnych zdolności i predyspozycji do wykonywania zawodu.

Studenci mogą odbywać praktyki w: sądach, prokuraturach, kancelariach adwokackich, radcowskich i notarialnych, w działach prawnych przedsiębiorstw, organach administracji publicznej, służbach mundurowych lub w innych instytucjach, w których istnieją działy i stanowiska związane z obsługą prawną.

Program praktyki obejmuje dwie sfery działalności instytucji, w której student odbywa praktykę: sferę merytoryczną oraz sferę techniczno-organizacyjną,

W ramach sfery merytorycznej student powinien:

- 1) zapoznać się z przedmiotem działania instytucji, w której odbywa praktykę;
- 2) zapoznać się z poszczególnymi czynnościami podejmowanymi w toku działania instytucji;
- 3) poznać praktyczne zastosowanie przepisów stanowiących podstawę podejmowanych w instytucji czynności;
- 4) przygotowywać projekty pism i rozstrzygnięć w ramach postępowań prowadzonych w instytucji, w której odbywana jest praktyka;
- 5) zapoznać się ze specyfiką czynności podejmowanych przez strony postępowania i organ, przed którym się ono toczy;
- 6) uczestniczyć w rozprawach i innych merytorycznych czynnościach podejmowanych w instytucji, w której odbywana jest praktyka;

- 7) wykonywać inne zadania merytoryczne, uznane przez osoby bezpośrednio nadzorujące przebieg praktyki za istotne, z punktu widzenia specyfiki działalności instytucji, w której student odbywa praktykę oraz kierunku studiów

W ramach sfery techniczno-organizacyjnej student powinien:

- 1) zapoznać się ze strukturą organizacyjną instytucji, w której odbywa praktykę oraz przepisami regulującymi działanie instytucji;
- 2) zapoznać się z zakresem działania poszczególnych komórek organizacyjnych i stanowisk instytucji, gdzie odbywana jest praktyka;
- 3) zapoznać się z zasadami obiegu dokumentacji;
- 4) zapoznać się z zasadami ochrony informacji chronionych prawem, w szczególności informacji niejawnych;
- 5) uczestniczyć w czynnościach techniczno-organizacyjnych komórki, gdzie odbywana jest praktyka;
- 6) wykonywać inne zadania techniczno-organizacyjne, uznane przez osoby bezpośrednio nadzorujące przebieg praktyki za istotne, z punktu widzenia specyfiki działalności instytucji, w której student odbywa praktykę oraz kierunku studiów.

Studenci są zobowiązani do odbycia i zaliczenia praktyki w terminie do końca trwania studiów, w wymiarze 125 godzin. Praktyki odbywa się raz w toku studiów na semestrze 8. Organizacją administracyjną praktyk zawodowych zajmuje się Dział Praktyk, a nadzór nad organizacją sprawuje Dziekan Wydziału. Dziekan powołuje opiekuna praktyki, który sprawuje ze strony Uczelni merytoryczny nadzór nad przebiegiem praktyki. Obecnie tę rolę pełni Prorektor ds. organizacyjno-prawnych i polityki kadrowej.

Podstawą zaliczenia praktyki jest zrealizowanie jej programu udokumentowane wpisem w dzienniku praktyk oraz uzyskanie zaliczenia przez Opiekuna praktyki ze strony uczelni. Wpis ten powinien zawierać:

- 1) potwierdzenie przez instytucję, w której student odbywał praktykę terminów rozpoczęcia i zakończenia praktyk;
- 2) opis przebiegu praktyki
- 3) dokonaną przez osobę sprawującą bezpośredni nadzór nad praktykantem ocenę wiedzy, umiejętności i kompetencji studenta odbywającego praktykę.

Uczelnia w celu zapewnienia możliwości realizacji praktyk przez studentów podpisała szereg umów o organizację praktyk zawodowych z Instytucjami i firmami działającymi w sferze prawa:

- 1) Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej
- 2) Sąd Okręgowy w Katowicach
- 3) Sąd Okręgowy w Gliwicach
- 4) Prokuratura Okręgowa w Gliwicach
- 5) Prokuratura Okręgowa w Katowicach
- 6) Komornik Sądowy Przy Sądzie Rejonowym Katowice - Wschód w K-cach Marcin Konrad
- 7) Komornik Sądowy Przy Sądzie Rejonowym w Sosnowcu Dariusz Becker
- 8) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Będzinie Piotr Sikorski
- 9) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie Dariusz Markocki
- 10) Kancelaria Radcy Prawnego dr Ireneusz Korczyński

- 11) Kancelaria Radcy Prawnego Bartosz Strugaru Sego Investment
- 12) Kancelaria Adwokacka Jan Kil
- 13) Kancelaria Radcy Prawnego mgr Tomasz Kowalczyk Jurajskie Centrum Prawa i Biznesu
- 14) Kancelaria Adwokacka Adwokat Dominika Solipiwo
- 15) Kancelaria Adwokacka Adwokat Adrian Czyszczoń

8. *doboru treści i metod kształcenia, form, liczebności grup studenckich w odniesieniu do zajęć lub grup zajęć, na których studenci osiągają efekty uczenia się prowadzące o uzyskania kompetencji inżynierskich, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera, - NIE DOTYCZY*
9. *spełnienia reguł i wymagań w zakresie programu studiów i sposobu organizacji kształcenia, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy. - NIE DOTYCZY*

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

1. *wymagań stawianych kandydatom, warunków rekrutacji na studia oraz kryteriów kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów,*

Zasady przyjęcia na studia w Wyższej Szkole Humanitas ustala Senat Wyższej Szkoły Humanitas w formie uchwały, każdorazowo z wyprzedzeniem roku akademickiego. Są one podawane do publicznej wiadomości na stronie podmiotowej uczelni oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Kierunek prawo jest dedykowany dla osób, które legitymują się świadectwem ukończenia szkoły ponadpodstawowej (ponadgimnazjalnej) oraz świadectwem dojrzałości (ewentualnie dokumentem równoważnym), interesujących się historią oraz problematyką społeczno-polityczną. Studia na kierunku prawo kierowane są przede wszystkim do osób, które oprócz „klasycznej” wiedzy prawniczej dającej możliwość znalezienia zatrudnienia w wymiarze sprawiedliwości (sądownictwo, prokuratura, adwokatura), notariacie, administracji rządowej i samorządowej, chciałyby uzyskać szeroką wiedzę z zakresu podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej i posiadać w związku z tym niezbędne kwalifikacje z zakresu ekonomii i zarządzania. Dzięki temu absolwent prawa zdobywa wykształcenie pozwalające mu specjalizować się także w obsłudze prawnej podmiotów gospodarczych, stosowaniu prawa w obrocie gospodarczym i wspieraniu procesów zarządzania z wykorzystaniem instrumentów prawnych.

Do postępowania rekrutacyjnego w przypadku ubiegania się o przyjęcie na jednolite studia magisterskie dopuszczeni zostają kandydaci, którzy: 1) dokonają rejestracji w systemie rekrutacji internetowej, 2) zaakceptują warunki rekrutacji, 3) w Dziekanacie Uczelni złożą osobiście lub za pośrednictwem poczty, a jeżeli wystarczy okazanie - okażą, wymagane dokumenty, 4) uiszczą wpisowe i pierwszą ratę czesnego oraz dostarczą potwierdzenie wpłaty.

Kandydaci na studia na kierunku prawo przyjmowani są w ramach limitu miejsc w postępowaniu kwalifikacyjnym (odrębnie dla stacjonarnej i niestacjonarnej formy studiów) po ustaleniu listy

rankingowej, która jest sporządzana na podstawie dostarczonych przez kandydatów świadectw dojrzałości. Limit miejsc w przypadku formy stacjonarnej wynosi 160 miejsc a niestacjonarnej: 140.

Każdemu kandydatowi, który spełnia kryteria formalne przyznane są punkty za uzyskane wyniki na świadectwie maturalnym z przedmiotów: język polski i historia zgodnie z przelicznikiem w tabeli.

ŚREDNIA WYNIKÓW PRZEDMIOTÓW OBOWIĄZKOWYCH NA EGZAMINIE DOJRZAŁOŚCI (do 1991r.)	ŚREDNIA WYNIKÓW PRZEDMIOTÓW OBOWIĄZKOWYCH NA EGZAMINIE DOJRZAŁOŚCI (po 1991r.)	ŚREDNIA WYNIKÓW PRZEDMIOTÓW W OBOWIĄZKOWYCH NA EGZAMINIE MATURALNYM (od 2005r.)	PUNKTY MATURA ROZSZERZONA (język polski)	PUNKTY MATURA PODSTAWOWA (język polski)	PUNKTY MATURA PODSTAWOWA (historia)	PUNKTY MATURA ROZSZERZONA (historia)
	<i>od 2,0 do 2,9</i>	<i>od 30% do 39%</i>	30	20	50	50
	<i>od 3,0 do 3,4</i>	<i>od 40% do 49%</i>	40	30	50	60
	<i>od 3,5 do 3,9</i>	<i>od 50% do 59%</i>	50	40	50	70
<i>od 3,0 do 3,4</i>	<i>od 4,0 do 4,4</i>	<i>od 60% do 69%</i>	60	50	50	80
<i>od 3,5 do 3,9</i>	<i>od 4,5 do 4,9</i>	<i>od 70% do 79%</i>	70	60	50	90
<i>od 4,0 do 4,4</i>	<i>od 5,0 do 5,4</i>	<i>od 80% do 89%</i>	80	70	50	95
<i>4,5 i więcej</i>	<i>5,5 i więcej</i>	<i>90% i więcej</i>	100	80	50	100

Kandydaci, którzy otrzymają niższą niż 90 liczbę punktów kierowani są na rozmowę kwalifikacyjną, którą przeprowadza dyrektor Instytutu Nauk Prawnych.

Dla kandydatów nieposiadających polskiego obywatelstwa, ubiegających się o podjęcie studiów w języku polskim wymagane jest potwierdzenie znajomości języka polskiego na poziomie zalecany B2. Zdaniem Uczelni taki system jest niewątpliwie przejrzysty i sprawiedliwy pod względem formalnym, bezstronny oraz dostosowany do specyfiki kierunku Prawo.

2. zasad, warunków i trybu uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej,

Warunki i zasady uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej określone zostały w Regulaminie studiów. Zgodnie z jego postanowieniami student każdego kierunku studiów, w tym kierunku Prawo może wystąpić z wnioskiem o przeniesienie lub uznanie przedmiotów i praktyk odbytych poza Uczelnią, w tym w uczelniach zagranicznych lub w Uczelni podczas studiów na innym kierunku. Przeniesienie przedmiotów i praktyk może nastąpić, jeżeli student uzyskał zakładane efekty uczenia się i zaliczył semestr studiów obejmujący przenoszone przedmioty i praktyki. Decyzję w przedmiocie przeniesienia lub uznania przedmiotów i praktyk odbytych poza Uczelnią, w tym w uczelniach zagranicznych lub w Uczelni podczas studiów na innym kierunku podejmuje dziekan, po

zapoznaniu się z przedstawioną przez studenta dokumentacją przebiegu studiów odbytych poza Uczelnią lub podczas studiów w Uczelni. Warunkiem przeniesienia lub uznania przedmiotów i praktyk, o które student występuje jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się z efektami uczenia się obowiązującymi w Uczelni dla odpowiedniego programu studiów. W przypadku decyzji pozytywnej student otrzymuje taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom uczenia się uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich przedmiotów i praktyk w Uczelni przyjmującej i opisanym w programie studiów w roku akademickim, na który student został przyjęty.

3. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów,

Uczelnia przygotowała i przyjęła zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów Uchwałą Senatu nr S/09/2019 z dnia 24.04.2019 r. Potwierdzanie efektów uczenia się jest możliwe na kierunkach posiadających pozytywną opinię PKA, do których należy Prawo. Przyjęto, iż osoba ubiegająca się o potwierdzenie efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów winna przedstawić: certyfikaty, dyplomy lub inne zaświadczenia dokumentujące uczestnictwo w kursach i szkoleniach, w których nakłady pracy poniesione przez wnioskodawcę są zbliżone do nakładu pracy niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia z zajęć, o zaliczenie których ubiega się wnioskodawca. Ponadto istnieje zbieżność programu kursów i szkoleń z zakresem tematycznym wskazanym w opisie zajęć, o zaliczenie których ubiega się wnioskodawca. Regulamin potwierdzania efektów uczenia się zakłada również możliwość ubiegania się o potwierdzenie zaliczenia zajęć z zakresu nauki języka obcego po przedstawieniu odpowiednich certyfikatów językowych. Natomiast jeśli kandydat nie przedstawił odpowiedniego certyfikatu językowego winien okazać się: dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów wyższych lub studiów podyplomowych prowadzonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą, jeżeli językiem wykładowym był wyłącznie język obcy, wydanym za granicą dokumentem uznanym za równoważny świadectwu dojrzałości – uznaje się język wykładowy. Uczelnia potwierdzi również efekty uczenia się zdobyte w systemie niezorganizowanym instytucjonalnie jeśli kandydat: przedstawi dokumenty wskazujące na zdobycie efektów uczenia się w następstwie doświadczeń życiowych i zawodowych, zbieżnych z efektami kształcenia wskazanymi w opisie zajęć, o zaliczenie których się ubiega; przedstawi dokumenty wskazujące na zdobycie efektów uczenia się w następstwie zdobytych doświadczeń podczas wolontariatu i aktywności w organizacjach społecznych, które są zbieżne z efektami uczenia; uczestniczył w pracach badawczych, projektowych lub organizacyjnych i uzyskał zgodę nauczyciela akademickiego kierującego tymi pracami oraz jeśli udział w tych pracach zapewnia uzyskanie efektów uczenia się z efektami zbieżnymi z efektami uczenia; przedstawił inne udokumentowane efekty uczenia się zbieżne z efektami uczenia wskazanymi w opisie zajęć, o zaliczenie których się ubiega. Do tej pory na ocenianym kierunku studiów tylko jedna osoba została przyjęta na studia w oparciu o tę formułę.

4. zasad, warunków i trybu dyplomowania na każdym z poziomów studiów,

Studenci dokonują wyboru promotora. Obszary badawcze w ramach, których mieści się tematyka prac dyplomowych i magisterskich są wyznaczone przez zainteresowania badawcze promotorów i powinny być zgodne z ich dorobkiem naukowym. W przypadku, gdy student planuje napisanie pracy na temat nie leżący w obszarze zainteresowań żadnego ze wskazanych promotorów, za zgodą dziekana może zaproponować promotora spoza grona nauczycieli akademickich Wyższej Szkoły Humanitas. Rozpoczynając seminarium dyplomowe student przygotowuje kartę tematu pracy dyplomowej, w której wskazuje m.in. tytuł pracy, krótki opis celów oraz przykładową literaturę, z której będzie korzystał. Karta ta zatwierdzona przez promotora, za pośrednictwem dziekanatu trafia do Instytutowego Zespołu ds. Jakości, który

analizuje zgodność tematyki pracy z zainteresowaniami naukowymi promotora. W przypadku braku takiej zgodności sugeruje zmianę tematu pracy. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest zdanie wszystkich egzaminów i uzyskanie zaliczeń z przedmiotów objętych programem studiów.

Szczególną rolę w procesie weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studentów pełni egzamin dyplomowy. Elementem egzaminu dyplomowego na kierunku Prawo jest przeprowadzenie sprawdzianu kompetencyjnego, którego celem jest dodatkowa weryfikacja efektów uczenia się. Sprawdzian kompetencyjny ma formę prezentacji przygotowywanej przez studenta i przedstawianej na egzaminie dyplomowym oraz dyskusji na temat treści prezentacji z udziałem komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy. Prezentacja, stanowiąca istotę sprawdzianu kompetencyjnego, dotyczy tematycznie pracy dyplomowej. W prezentacji tej student w szczególności uzasadnia podjęcie danego tematu pracy, wskazując na jej ewentualne zastosowania praktyczne, charakteryzuje dorobek naukowy istniejący w danym zakresie, osadza temat w literaturze przedmiotu, przedstawia tezy pracy i sformułowane wnioski, omawia stosowane metody badawcze i przeprowadzone badania (jeśli praca miała charakter badawczy), a przede wszystkim prezentuje uzyskane wyniki. Przygotowana przez studenta prezentacja może mieć charakter multimedialny. Wynik sprawdzianu kompetencyjnego potwierdzany jest w Karcie wyniku sprawdzianu kompetencyjnego.

Procedura dyplomowania i warunki zaliczenia przedmiotów zawarte są w Regulaminie Studiów. Udokumentowanie efektów uczenia się osiągniętych przez studentów następuje również poprzez weryfikację treści prac dyplomowych pod kątem ewentualnego naruszenia prawa własności intelektualnej. Uczelnia korzysta z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). W przypadku egzaminów dyplomowych na jednolitych studiach magisterskich, dokumentowanie efektów uczenia się następuje przez szersze gremium z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta. Przebieg egzaminu dyplomowego dokumentowany jest protokołem podpisanym przez członków komisji egzaminacyjnej, zawierającym treść pytań egzaminacyjnych obejmujących założone efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, oceny odpowiedzi studenta, oceny zawarte w recenzjach, średnią ze studiów oraz ostateczny wynik egzaminu dyplomowego. Do egzaminu dyplomowego student może przystąpić po wcześniejszym zaliczeniu wszystkich egzaminów i zaliczeń przewidzianych w programie studiów, po odbyciu i zaliczeniu praktyk zawodowych, a także po złożeniu, sprawdzonej w JSA i przyjętej przez promotora, pracy dyplomowej. Podczas egzaminu magisterskiego student losuje dwa pytania z listy pytań ogólnych, dostępnych dla studentów na stronie internetowej Uczelni, trzecie pytanie zadaje promotor lub recenzent. Aby egzamin został uznany za zdany student musi otrzymać co najmniej ocenę dostateczną z każdego pytania.

Dokumentacja/protokół egzaminu dyplomowego, podpisana przez członków komisji egzaminacyjnej, jest częścią dokumentów umieszczonych w teczkach akt osobowych studentów, które są archiwizowane i przechowywane w archiwum uczelni przez okres 50 lat. Protokoły z egzaminów magisterskich oraz karty sprawdzianów kompetencyjnych stanowią przedmiot analizy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. W czasie pandemii egzaminy dyplomowe odbywały się z wykorzystaniem platformy click meeting, zgodnie z Zarządzeniem Rektora WSH Nr R/10/2020 z dnia 1 października 2020 roku (zarządzenie podane do publicznej wiadomości studentów i pracowników WSH poprzez Wirtualną Uczelnię i BIP).

5. *sposobów oraz narzędzi monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działań podejmowanych na podstawie tych informacji, jak również sposobów wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów,*

Ciągła i całościowa analiza stosunku liczby kandydatów do liczby studentów kończących studia w terminie, pozwala na podejmowanie odpowiednich działań w zakresie przeciwdziałania rezygnacjom lub skreśleniom z listy studentów. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się dotyczy wszystkich rodzajów zajęć i przebiega na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Jest on oparty na następujących założeniach:

- monitorowanie efektów uczenia się i skuteczność systemu zapewniania jakości na tej płaszczyźnie prowadzone są z wykorzystaniem zróżnicowanego instrumentarium obejmującego - równolegle - narzędzia ilościowe i jakościowe. Instytutowy Zespół ds. jakości kształcenia, dokonał szczegółowej analizy efektów uczenia się osiągniętych przez studentów w czasie pandemii, gdzie kształcenie realizowane było poprzez formy kształcenia na odległość: ClickMeeting, platforma Moodle. Dokonano analizy zarówno opracowanych narzędzi weryfikacji efektów uczenia się (testów i zadań na ww. platformach) oraz wyników (ocen uzyskanych przez studentów) zawartych w protokołach z zaliczeń i egzaminów. Wnioski z powyższych analiz były omawiane na spotkaniach pracowników Instytutu Nauk Prawych oraz na posiedzeniu Senatu WSH,
- istniejący w uczelni System zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w WSH (przyjęty na mocy Zarządzenia Rektora WSH nr R/11/2011 z dnia 21 grudnia 2011 r.) przewiduje rozbudowany model hospitacji zajęć dydaktycznych i praktyki zawodowej, obejmujący hospitacje kompleksowe, problemowe oraz lustracyjne, które służą m.in. monitorowaniu stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się (np. poprzez obserwację w praktyce stosowanych podczas zajęć przez nauczycieli akademickich ocen formujących). Hospitacje te odbywają się regularnie i obejmują wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami. Stosowanie w praktyce zróżnicowanych form hospitacji i oparcie ich na zasadach zgodnych z najnowszymi osiągnięciami dydaktyki szkolnictwa wyższego znacząco podnosi skuteczność tego narzędzia zapewniania jakości kształcenia. Należy podkreślić, że hospitacji podlegały również zajęcia prowadzone poprzez formy kształcenia na odległość wykorzystywane podczas pandemii: ClickMeeting, platforma Moodle. Hospitacje prowadzone były zarówno w czasie rzeczywistym trwania zajęć, jak również dotyczyły nagranych i archiwizowanych w repozytorium WSH zajęć. Wnioski z hospitacji, wyrażone w protokołach, przekazywane były osobom prowadzącym zajęcia, były również omawiane na spotkaniach Instytutu Nauk Prawych, Instytutowego i Uczelnianego Zespołu ds. jakości kształcenia oraz na posiedzeniu Senatu WSH;
- system zapewnienia wysokiej jakości kształcenia precyzyjnie definiuje zasady przeprowadzania procesu dyplomowania oraz wprowadza innowacyjną, autorską formę dodatkowej ewaluacji efektów uczenia się w procesie dyplomowania w postaci tzw. sprawdzianu kompetencyjnego,
- na uczelni prowadzi się stały, wewnętrzny monitoring jakości prac okresowych oraz monitoring stosowanych form i metod weryfikacji efektów uczenia się (np. analizę treści pytań egzaminacyjnych, hospitacje egzaminów ustnych). Ponadto uczelnia wdrożyła autorskie rozwiązanie w postaci zewnętrznych ocen eksperckich studenckich prac okresowych, dzięki czemu stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest oceniany także przez interesariuszy zewnętrznych, a wnioski z tej oceny służą doskonaleniu procesów dydaktycznych. Dane dotyczące rezygnacji i skreśleń z listy studentów (tendencja spadkowa) wskazują że pomoc i wsparcie studentom w studiowaniu jest potrzebna

Typ studiów	nr semestru	2019		2020		2021	
		rezygnacje	skreślenia	rezygnacje	skreślenia	rezygnacje	skreślenia
jednolite studia magisterskie	1			1			
	2						

(stacjonarne)	3							
	4							
	5							
	6							
	7							
	8							
	9							
	10							
	SUMA				1			
			2019		2020		2021	
Typ studiów	nr semestru	rezygnacje	skreślenia	rezygnacje	skreślenia	rezygnacje	skreślenia	
jednolite studia magisterskie (niestacjonarne)	1	13	7	15	12	7	5	
	2		5	3		4	1	
	3	3	1			1	1	
	4		1	2				
	5	2	1		2	1		
	6	3	1		1			
	7		1	2			2	
	8		2		2			
	9		3		2		1	
	10	1	7		9		5	
	SUMA		22	29	22	28	13	15

Do najczęstszych powodów skreślenia z listy studentów należą:

- niepodjęcie studiów,
- niezaliczenie semestru lub roku akademickiego,
- niezłożenie w terminie pracy dyplomowej,
- rezygnacja ze studiów,
- przeniesienie na inny kierunek studiów,
- niewniesienie opłat związanych z odbywaniem studiów,

W czasie trwania pandemii, powody rezygnacji ze studiów najczęściej wskazywane przez studentów to:

- zmiana sytuacji finansowej,
- brak warunków domowych/technicznych do efektywnego udziału w zajęciach online.

W przypadku zagrożenia skreśleniem z listy studentów, pracownicy dziekanatu, dyrektor Instytutu Nauk Prawnych lub dziekan/prodziekani, kontaktują się ze studentem w celu wskazania ewentualnych rozwiązań regulaminowych pozwalających uniknąć skreślenia z listy studentów, np. wysyłanie monitów w sprawie uregulowania zaległości, przekazania informacji o możliwości uzyskania zgody na studiowanie w ramach indywidualnej organizacji studiów, urlopu dziekańskiego, przedłużenia sesji egzaminacyjnej, informowanie o możliwości ubiegania się o zapomogę. Na głównej stronie internetowej Uczelni udostępniono studentom gotowe wnioski, wzory podań w celu ułatwienia złożenia informacji w sprawach studenckich.

Funkcjonowanie procedur monitorowania osiągnięcia efektów uczenia się w całym procesie kształcenia, jest stale ewaluowane i doskonalone. Ewaluacja ta odbywa się, podobnie jak w przypadku procedur dotyczących udziału interesariuszy w określaniu efektów uczenia się poprzez:

regularną analizę i ocenę dokumentacji pracy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia; regularną ocenę przez Instytutowy oraz Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia wyników hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wyników sprawdzianów kompetencyjnych; analizę danych: wskaźników ubytku studentów w procesie kształcenia (wskaźniki skreślenia z listy studentów, wskaźnik powtarzania roku), liczby godzin (pensum), liczebności grup, liczby skarg studenckich; regularne przeglądy procesów/procedur, których celem jest ocena realizacji działań strategicznych w obszarze monitorowania efektów uczenia się, ocena podjętych działań korygujących lub zapobiegawczych, dyskusowanie i planowanie działań w zakresie poprawy jakości i rozwoju systemu zarządzania jakością w zakresie monitorowania efektów uczenia się, sprawdzanie przez dziekanów/prodziekanów protokołów z sesji zaliczeniowych i egzaminacyjnych, pomoc opiekunów kierunków w przypadku trudności studentów.

Analizy wyników nauczania dokonuje Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Odbywa się ona na koniec semestru a jej wyniki służą doskonaleniu procesu kształcenia i uczenia się studentów.

6. ogólnych zasad sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się,

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania osiągnięcia efektów uczenia się zawarte są w Regulaminie studiów (Rozdział IV) i Systemie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w WSH. Regulamin studiów określa w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Na Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu uczenia się w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2).

Weryfikacja zakładanych efektów uczenia się osiąganych przez studenta ma na celu stałe doskonalenie procesu kształcenia zarówno co do merytorycznych treści przekazywanych w ramach wykładów, ćwiczeń, seminariów, konwersatoriów i warsztatów, jak i metod ich realizacji. Stosowane metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się na ocenianym kierunku zostały dostosowane do ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Do podstawowych metod weryfikacji należą: egzaminy pisemne i ustne, testy, kolokwia, projekty, prace zaliczeniowe, wypełnione dzienniki praktyk oraz praca dyplomowa (magisterska). Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie pozytywnej oceny efektów uczenia się przypisanych do przedmiotów w danym semestrze. W przypadku otrzymania oceny negatywnej (niedostatecznej) studentowi przysługuje prawo do poprawy oceny – studentowi przysługują dwa terminy poprawkowe. Student ma również prawo do wpisu warunkowego na kolejny semestr. W sytuacjach szczególnych, określonych w Regulaminie Studiów, dziekan, na wniosek studenta, może wyrazić zgodę na komisyjne sprawdzenie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta. Warunkiem uzyskania dyplomu jest osiągnięcie wszystkich założonych w programie studiów efektów uczenia się.

Podstawą skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest jasna i przejrzysta informacja dla studentów na temat sposobu weryfikacji efektów uczenia się w ramach poszczególnych przedmiotów, zawarta w sylabusach, które są udostępniane studentom. Ponadto, prowadzący zajęcia z danego przedmiotu ma obowiązek poinformować studentów na pierwszych zajęciach o zasadach oceniania ich wiedzy i umiejętności oraz warunkach zaliczenia danej formy zajęć. Jeżeli przedmiot jest realizowany przez więcej niż jednego prowadzącego, zasady ustalane są odrębnie dla różnych form zajęć, ale w porozumieniu przez prowadzących. Opracowany w Uczelni wzór sylabusu pozwala wykazać i zweryfikować, czy przewidywane efekty uczenia się są spójne z określonymi treściami kształcenia, celami nauczania i

metodami dydaktycznymi, co umożliwia – zarówno nauczycielom akademickim, jak i Instytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia – ocenić, w jakim stopniu sposób realizacja modułów kształcenia przyczynia się do osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów.

7. *doboru metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiąganych na praktykach zawodowych (o ile praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów), z ukazaniem przykładowych powiązań metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany, stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego,*

Efekty uczenia się na ocenianym kierunku studiów weryfikowane są poprzez dwa podstawowe rodzaje ocen: diagnozująco-formułującą i podsumowującą. Dokonując oceny osiągniętych przez studentów efektów, nauczyciele akademicy stosują oba rodzaje ocen, a ich szczegółowe typy wskazano w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Ocena diagnozująco-formułująca jest prowadzona na początku zajęć lub w trakcie ich trwania przez nauczycieli akademickich i studentów. Daje informacje podstawowe dla nauczania i uczenia się określonego przedmiotu. Pomaga wykładowcy dostosować nauczanie do poziomu studentów, tak aby uzyskać założone efekty uczenia się, a studentowi pomaga w uczeniu się. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku *Prawo* najczęściej stosują następujące formy tej oceny: ocena bieżącego przygotowania się studenta do zajęć i jego aktywności; kolokwium, w tym ocena prawidłowości wykonania zadania praktycznego; ocena projektu, referatu lub prezentacji multimedialnej, ocena analizy przypadku/kazusu, ocena poprawności sporządzonego przez studenta pisma procesowego/opinii, ocena przygotowania i udziału w symulacji rozprawy sądowej. Ocena podsumowująca to ocena na koniec trwania przedmiotu, która podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia. Nauczyciele akademicy najczęściej wybierają następujące formy tej oceny: egzamin ustny, egzamin pisemny, przygotowanie i prezentacja wybranego zagadnienia nie objętego tematyką zajęć.

Egzamin prowadzony w formie elektronicznej jest szczególnie przydatną formą weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, gdy zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Egzamin taki polega na rozwiązaniu testu udostępnionego studentom na ściśle określony czas za pośrednictwem sieci informatycznej (platformy: Moodle lub Click Meeting). Egzamin taki przeprowadzany jest wyłącznie w siedzibie Uczelni.

Szczególną rolę w procesie weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez studentów pełni egzamin dyplomowy, opisany powyżej w punkcie 3.4. Weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez studentów służy również analiza wyników (ocen) przebiegu praktyk zawodowych, które obowiązkowo odbywają studenci. Efekty uczenia się założone dla praktyki zawodowej sprawdzane są między innymi poprzez obserwacje studentów wykonujących zlecane im, przez opiekunów praktyk z danej instytucji, zadania.

Kompetencje językowe sprawdzane są przez ćwiczenia językowe, prace pisemne ale również poprzez swobodną rozmowę na zajęciach, egzaminy ustne, które polegają również na rozmowie ze studentem. Efekty uczenia się z zakresu Technologii informacyjnych sprawdzane są poprzez zadania praktyczne ze znajomości np. edytora tekstu (Word), czy arkusza kalkulacyjnego (Excel), ale także poprzez umiejętność korzystania przez studentów z zajęć na odległość.

Szczegółowy opis metod weryfikacji efektów uczenia się znajduje się w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia i Regulaminie studiów, jest również częścią programu studiów. Przykładem powiązania metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej jest przedmiot proseminarium, gdzie efekty uczenia się sprawdzane są poziomem aktywności studenta na zajęciach, ale również oceniane jest przygotowanie i prezentacja wybranego, przez studenta, zagadnienia prawnego. Natomiast podczas seminarium dyplomowego student pod okiem promotora, określa cel i przedmiot badań, gromadzi, klasyfikuje oraz analizuje materiał faktograficzny, prezentuje zebrany materiał, ma także okazję zaprezentować wybrane fragmenty pracy.

Powiązanie metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia, które weryfikowane są/będą w działalności praktycznej widoczne jest szczególnie w przypadku takich zajęć jak: postępowanie sądowoadministracyjne, postępowanie cywilne, postępowanie karne, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, czy ochrona konkurencji, gdzie studenci pod okiem prowadzącego, przygotowują i realizują symulacje rozpraw sądowych z pozycji różnych ról procesowych. Studenci nabywają konkretne umiejętności wyszukiwania przepisów prawa, precedensów, analizy konkretnego przypadku, dowodzenia i wyciągania wniosków, które to umiejętności są weryfikowane w późniejszym etapie studiów podczas praktyk zawodowych.

W czasie trwania pandemii COVID – 19, weryfikacja poziomu, osiągniętych przez studentów, efektów uczenia się odbywała się z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Prowadzący zajęcia wykorzystywali:

- platformę click meeting (egzaminy i zaliczenia ustne i pisemne, w tym testy),
- platformę moodle (egzaminy i zaliczenia pisemne, w tym zadania – prace zaliczeniowe i testy),
- pocztę e-mail (prace pisemne).

8. doboru metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, z ukazaniem przykładowych powiązań tych metod z efektami uczenia się, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera,- NIE DOTYCZY

9. spełnienia reguł i wymagań w zakresie metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy. – NIE DOTYCZY

Ponadto warto dla każdego z ocenianych poziomów studiów zwięźle:

- 1. opisać rodzaje, tematykę i metodykę prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów,**

Prace etapowe obejmują tematykę wynikającą z treści programowych dla wykładów, ćwiczeń oraz konwersatoriów, a ich forma dostosowana jest zarówno do teoretycznego, jak i praktycznego wymiaru prowadzonych zajęć. Wśród stosowanych rodzajów prac etapowych i egzaminacyjnych można wskazać: egzaminy ustne, kolokwia (przeprowadzane zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej), projekty (np. sporządzanie pism urzędowych lub procesowych, wezwań, zawiadomień, protokołów, postanowień i decyzji administracyjnych, projektów aktów normatywnych, projektów uchwał organu stanowiącego jednostki samorządu) oraz prace pisemne (wyznaczone tematem zajęć, indywidualne opracowanie tematów wskazanych przez

prowadzącego), a także rozwiązywanie przypadków czy opracowywanie opinii. Prace dyplomowe mogą mieć charakter projektowy, analityczny lub systematyzujący. Wybór charakteru pracy jest dostosowywany do indywidualnych cech studenta. W każdym przypadku stosowane są uniwersalne standardy formalne i merytoryczne obowiązujące przy pisaniu prac dyplomowych, ustalone zarządzeniem Rektora WSH nr R/02/03/2021 z dnia 01 marca 2021 r. w sprawie zasad przygotowywania prac dyplomowych w Wyższej Szkole Humanitas. Tematyka prac dyplomowych powinna mieścić się w zakresie dyscypliny naukowej właściwej dla kierunku studiów Prawo i jednocześnie pozostawać w obrębie zainteresowań studenta oraz dorobku naukowego promotora. Tematy prac dyplomowych są ustalane wspólnie przez promotora i dyplomanta oraz zatwierdzane przez Instytutowy zespół ds. jakości kształcenia. Spełnianie przez pracę dyplomową wymagań merytorycznych i formalnych właściwych dla kierunku studiów Prawo, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego także podlega ocenie tego zespołu. Chodzi tu w szczególności o zgodność tematu pracy z kierunkiem studiów i zakładanymi efektami uczenia się, a także zgodność treści i struktury pracy z jej tematem określonym w tytule oraz o poprawność określenia celu badawczego oraz stosowanych metod badawczych, a także poprawność terminologiczną i językowo-stylistyczną. Ocenie podlega również dobór i sposób wykorzystania źródeł oraz formalna strona pracy, tzn. odczytanie, przypisy, wykazy.

2. *scharakteryzować rodzaje, tematykę i metodykę prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz kompetencji inżynierskich (w przypadku, gdy oceniany kierunek prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera),- NIE DOTYCZY*
3. *opisać sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace artystyczne, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych.),*

Za dokumentowanie stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się opowiadają nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów. Wszystkie prace etapowe realizowane w formie pisemnej, podlegają archiwizowaniu przez okres minimum dwóch lat. W przypadku prac etapowych przybierających postać elektroniczną (prace etapowe realizowane na platformach: Moodle i Click Meeting) za prawidłowe zarchiwizowanie prac odpowiedzialny jest Dział IT Uczelni, który zabezpiecza kopie zapasowe przez wskazany wyżej czas. Dokumenty potwierdzające zaliczenie praktyk zawodowych oraz dokumentacja związana z przebiegiem procedury dyplomowania przechowywane są w teczce akt osobowych studenta. Także prace dyplomowe, ocena pracy dokonana przez promotora i recenzenta oraz raport ogólny z badania pracy dyplomowej Jednolitym Systemem Antyplagiatowym przechowywane są w wersji drukowanej w teczce studenta. Po wdrożeniu nowego systemu obiegu dokumentów w uczelni (2022 rok) wskazane wyżej dokumenty będą archiwizowane już wyłącznie w wersji elektronicznej.

4. *przedstawić wyniki monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne, jak również informacje dotyczące kontynuowania kształcenia przez absolwentów ocenianego kierunku.*

W celu pozyskania informacji o aktywności zawodowej absolwentów ocenianego kierunku i ich pozycji na rynku pracy prowadzony jest cykliczny monitoring kariery zawodowej absolwentów. Nowelizacja ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, wprowadziła ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA). Uwzględnione w badaniu

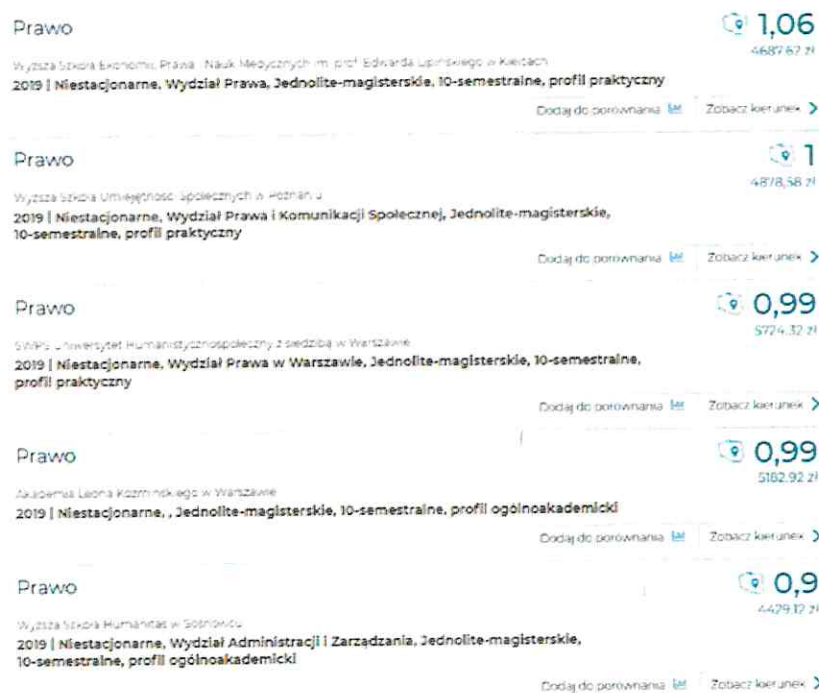
wskaźniki dotyczące: wynagrodzenia ogółem, wynagrodzenia w odniesieniu do miejsca zamieszkania, czasu poszukiwania pracy etatowej, ryzyka bycia bezrobotnym oraz ryzyka bycia bezrobotnym w odniesieniu do miejsca zamieszkania sytuują absolwentów kierunku prawo WSH na wysokich miejscach na tle innych uczelni w woj. śląskim. Spośród wymienionych 5 wskaźników, we wszystkich pięciu Humanitas lokuje się powyżej średniej dla województwa.

Poniżej przedstawiono dane statystyczne i ranking wygenerowane z systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych (ELA).

Źródło: <https://ela.nauka.gov.pl>, data odczytu 2021.09.17., godz. 10:39

- Absolwent prawa WSH plasuje się w pierwszej piątce w rankingu uczelni krajowych biorąc pod uwagę względny wskaźnik zarobków.

Względy wskaźnik zarobków absolwentów kierunku Prawo na tle całego kraju

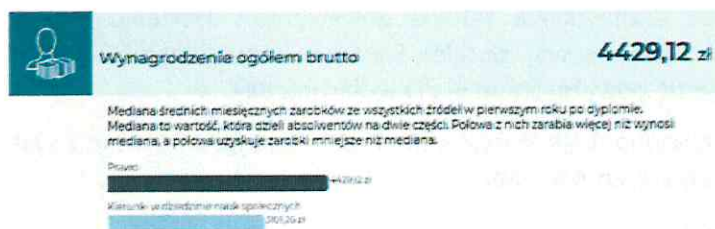
- Natomiast w województwie śląskim zajmuje pierwsze miejsce w klasyfikacji

Względy wskaźnik zarobków absolwentów kierunku Prawo w woj. śląskim

- Absolwenci prawa WSH zajmują także pierwsze miejsce w województwie pod względem średniego miesięcznego wynagrodzenia ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu

Średnie miesięczne wynagrodzenie absolwentów kierunku Prawo na tle kierunków w dziedzinie nauk społecznych w całym kraju

Średnie miesięczne wynagrodzenie absolwentów kierunku Prawo w woj. śląskim

- Kryterium: Czas poszukiwania pracy etatowej – 0,23 miesiące, pozwala plasować się uczelni na 5 miejscu wśród uczelni w Polsce

Czas poszukiwania pracy etatowej absolwentów kierunku Prawo na tle kierunków w dziedzinie nauk społecznych w całym kraju

Niezależnie od systemu ELA w Uczelni monitorowanie losów absolwentów prowadzi Centrum Karier WSH i realizowane jest poprzez przeprowadzanie regularnych badań empirycznych dwojakiego rodzaju: badań z wykorzystaniem ankiety elektronicznej dostępnej w serwisie internetowym uczelni oraz badania z wykorzystaniem metody wywiadu pogłębionego. Narzędzia badawcze obejmują pytania dotyczące w szczególności: kontynuowania kształcenia po ukończeniu nauki w WSH i uzyskiwania przez absolwenta nowych kwalifikacji zawodowych, problematyki związanej z wejściem na rynek pracy oraz charakteru i satysfakcji z pracy zawodowej. Zaproszenie do udziału w badaniach z wykorzystaniem ankiety elektronicznej rozsyłane jest do wszystkich absolwentów kierunku w roku ukończenia studiów, a następnie po trzech i pięciu latach. Zaproszenie to zawiera odnośnik do ankiety. Z kolei zaproszenie do udziału w badaniu z wykorzystaniem metody wywiadu pogłębionego rozsyłane jest do losowo wybranych absolwentów kierunku po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów. Wnioski z badań Centrum Karier i ogólnopolskiego systemu monitorowania ELA są przekazywane w formie raportu Instytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia i wykorzystywane w procesie modernizowania planów i programów studiów do potrzeb rynku pracy oraz zwiększenia satysfakcji studentów. Uzyskane wyniki monitoringu uczelnianego dokumentują, że blisko połowa ankietowanych absolwentów wskazywała na potrzebę modyfikacji planów i programów studiów pod kątem zwiększenia liczby przedmiotów związanych z konkretną

specjalnością kosztem przedmiotów wykształcenia ogólnego, co piąty badany sugerował wprowadzenie większej ilości zagadnień praktycznych, ćwiczeń i warsztatów oraz zwiększenia ilości godzin praktyk zawodowych. Te tendencje mają charakter progresywny i sugestie zostały uwzględnione w programie studiów. Analiza przyjęć kandydatów na seminarium doktorskie pozwala stwierdzić, że oferta edukacyjna pozwalająca kontynuować kształcenie na wyższym poziomie jest dla nich atrakcyjna, co wyraża się wysokim odsetkiem przyjęć.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

- 1. liczby, struktury kwalifikacji oraz dorobku naukowego/artystycznego nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, jak również ich kompetencji dydaktycznych (z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych). W tym kontekście warto wymienić najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne jednostki z ostatnich 5 lat w zakresie ocenianego kierunku studiów (własne zasoby dydaktyczne, podręczniki autorstwa kadry, miejsca w prestiżowych rankingach dydaktycznych, popularyzacja),*
- 2. obsady zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji zawiązanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz inżynierskich (w przypadku, gdy oceniany kierunek prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera),*
- 3. łączenia przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej,*
- 4. założeń, celów i skuteczności prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.*
- 5. systemu wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego lub artystycznego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W tym kontekście warto przedstawić awanse naukowe kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów,*
- 6. spełnienia reguł i wymagań w zakresie doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz obsady zajęć, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.*

Spośród zatrudnionych w Uczelni nauczycieli akademickich, a także osób współpracujących z Uczelnią w formule cywilnoprawnej blisko 50 osób jest zaangażowanych w kształcenie studentów ocenianego kierunku studiów, w tym 29 osób łączy z Uczelnią stosunek pracy. Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne uwzględnia założone efekty uczelnia się, dlatego w zależności od przynależności do zdefiniowanych grup pracowników (stanowiska dydaktyczne, stanowiska badawczo-dydaktyczne) lub współpracowników, prezentują one bogaty i ciągle aktualizowany dorobek naukowy, dydaktyczny oraz doświadczenie praktyczne. W wymiarze naukowym nauczyciele akademicy WSH są autorami lub współautorami istotnych z punktu widzenia nauk prawnych artykułów, monografii lub

pozycji komentarzowych. Te ostatnie wynikają z bogatego doświadczenia praktycznego autorów, bowiem znacząca część zasobu kadrowego Uczelni w kontekście ocenianego kierunku studiów to osoby wykonujące zawody prawnicze, osoby zatrudnione w strukturach wymiaru sprawiedliwości albo administracji publicznej, a także osoby czynnie zaangażowane w obsługę prawną liczących się podmiotów rynku gospodarczego.

Biorąc pod uwagę proces dydaktyczny należy podkreślić, że nauczyciele akademicy WSH oraz osoby współpracujące z Uczelnią na ocenionym kierunku studiów w większości posiadają duże doświadczenie w prowadzeniu zajęć, wykładów lub szkoleń. Niektórzy są autorami lub współautorami podręczników i skryptów, wykorzystywanych w toku kształcenia akademickiego.

Zważywszy na dynamiczny rozwój procesu dydaktycznego z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość, determinowany dodatkowo okolicznościami pandemicznymi, Uczelnia zapewnia nauczycielom akademickim i współpracownikom stałą ofertę organizacji warsztatów podnoszących kwalifikacje dydaktyczne, w tym w zakresie distance learning. Liczne grono osób zaangażowanych w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku, korzystając z takiej oferty Uczelni przygotowało lub jest w trakcie opracowywania materiałów dydaktycznych odpowiadających najwyższym standardom metod kształcenia na odległość.

Tego rodzaju efekt zapewnia stała i systemowa procedura doboru kadry z wykorzystaniem opinii i propozycji zespołów ds. jakości kształcenia, w skład których wchodzi m. in. przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studenci, a także zorganizowany proces oceny kadry z uwzględnieniem osiągnięć spoza szkolnictwa wyższego oraz opinii studentów. Element opinii studentów jest szczególnie widoczny w kontekście oceny działalności dydaktycznej, gdzie elektroniczna ankietyzacja stanowi ważny element uwarunkowanej statutowo oceny nauczycieli akademickich. Co istotne, studencki element oceny kadry dydaktycznej ocenianego kierunku studiów stanowi także podstawę do definiowania zadań określonych w zakresie obowiązków nauczycieli akademickich WSH, jak choćby w kontekście prac organizacyjnych związanych z procesem dydaktycznym (opracowywanie skryptów i innych materiałów dydaktycznych, zajęcia terenowe).

Dołączone do raportu szczegółowe charakterystyki osób realizujących zadania dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów uzasadniają tezę, w myśl której przydział zajęć, wykładów i innych formuł dydaktycznych jest ściśle powiązany z ich profilem naukowym i praktycznym. Nadto, z uwagi na wymogi planu studiów, każda z osób prowadzących zajęcia dydaktyczne zobowiązana jest także do zaplanowania i odbycia konsultacji w wymiarze co najmniej 10 % liczby zaplanowanych godzin obciążeniowych.

W koncepcji planu studiów na ocenianym kierunku uwzględniono także zajęcia dydaktyczne, które pozwalają włączyć studentów w obszar pracy naukowej. Służy temu odpowiednio skonstruowany program seminarium dyplomowych, obejmujący w szczególności treści metodologiczne oraz zasady pisarstwa naukowego, a także włączanie studentów do prac związanych z przygotowaniem oraz realizacją projektów konferencji naukowych, jak choćby cyklicznych seminariów Fontes.

W ramach przyjętej polityki kadrowej Uczelni warto zwrócić uwagę także na:

- a) rozbudowany motywacyjny system stypendialny, uwzględniający rozwój naukowy oraz aktywność publikacyjno-konferencyjną, a także osiągnięcia dydaktyczne,
- b) stałą ofertę udziału w grantach naukowych, wspartą ich obsługą administracyjno-finansową,
- c) organizacyjnie skonstruowany tryb ubiegania się o finansowanie albo współfinansowanie wydawnictw oraz uczestnictwa w konferencjach naukowych, w tym zagranicznych,
- d) stałą ofertę wyjazdu do partnerskich uczelni zagranicznych.

Szczegółowe efekty polityki personalnej zawiera opis kadry ocenianego kierunku studiów.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

1. *stanu, nowoczesności, rozmiarów i kompleksowości bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany,*

Siedzibą Wyższej Szkoły Humanitas jest budynek położony w Sosnowcu, przy ulicy Kilińskiego 43. Od dnia 20 września 2000 roku budynek ten jest własnością Uczelni. Łączna powierzchnia użytkowa gmachu to 4633,93 m², z czego 1500,00 m² jest wykorzystywanych do celów dydaktycznych. W budynku znajdują się:

1. aula im. Czesława Kupisiewicza o pojemności 249 miejsc siedzących, wyposażona w ekran automatyczny, rzutnik multimedialny HD i zestaw nagłośnienia wiszącego oraz klimatyzację,
2. cztery sale wykładowe – każda o pojemności 90 miejsc siedzących, wyposażone w ekran i rzutnik multimedialny i nagłośnienie, monitor multimedialny
3. dwanaście sal ćwiczeniowych, w tym osiem klimatyzowanych,
4. laboratorium językowe z wyposażeniem w nowoczesny system komunikacji, wykładowca – student, kabinę translatoryczną – umożliwiającą symulację tłumaczeń na żywo oraz sprzęt multimedialny,
5. laboratorium pedagogiki,
6. sala rozpraw – studenci kierunku prawo, korzystają z profesjonalnie przygotowanej przestrzeni symulującej salę sądową,
7. trzy laboratoria komputerowe wyposażone łącznie w 80 stanowisk komputerowych,
8. biblioteka z czytelnią i wypożyczalnią,
9. centrum poligrafii,
10. mini-księgarnia,
11. laboratorium e-learningu,
12. pracownia testów psychologicznych.

Dodatkowo do dyspozycji studentów i wykładowców WSH przygotowane jest:

- 40 miejsc noclegowych w mieszkaniach akademickich w bezpośrednim sąsiedztwie Uczelni,
- Parking, wyłącznie dla studentów i wykładowców WSH, mieszczący 400 pojazdów,
- Strefa studenta – zewnętrzne miejsce do wypoczynku podczas przerwy w zajęciach,
- Letnia Strefa Humanitas – ogrodzone, wypełnione zielenią miejsce, w którym można skorzystać z ławek, koców, hamaków, leżaków, w czasie przerw między zajęciami

Oprócz bazy lokalowej, która jest w pełni własnością Uczelni, dla potrzeb dydaktycznych wynajmowane są również pomieszczenia w innych lokalizacjach miasta.

Dla studentów z niepełnosprawnościami Uczelnia zakupiła specjalną platformę, umożliwiającą transport wózków inwalidzkich. W holu Uczelni oraz na piętrach II i III znajdują się telewizory LED o rozdzielczości 55 cali, na których wyświetlane są bieżące informacje dotyczące planu zajęć. W marcu 2014 roku Uczelnia zamontowała w newralgicznych punktach Uczelni (w auli, dziekanacie i portierni) pętlę indukcyjną, wzmacniającą sygnał dźwiękowy dla studentów niedosłyszących. Wyższa Szkoła Humanitas w ramach Projektu nr POWR.03.05.00-IP.08.00-A028/19 pt.: „Humanitas bez barier”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w

ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014 – 2020, uzyskała fundusze na dostosowania budynku dla osób z niepełnosprawnościami.

Obecnie Uczelnia otrzymała pozwolenie na budowę szybu windy, tak aby w pełni obsługiwać studentów z niepełnosprawnościami. Kończy się proces wyłaniania wykonawcy. W projekcie modernizacji wpisane zostało również dostosowanie toalet, mieszczących się na piętrach budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Obecnie, studenci zmagający się z dysfunkcjami narządów ruchu mają do dyspozycji przystosowaną dla nich toaletę umiejscowioną w części parterowej budynku.

W czytelni WSH słabowidzący studenci mogą korzystać z dużych monitorów oraz lup powiększających, a także wypożyczać dyktafony, w celu rejestrowania treści przekazywanych podczas zajęć. W ramach opisanego wyżej projektu rozpoczyna się przystosowanie Uczelni do potrzeb osób niedowidzących i słabowidzących poprzez umiejscowienie tabliczek informacyjnych kodem Braille'a. Obecnie studenci z niepełnosprawnościami narządów ruchu i wzroku korzystają z pomocy asystenta.

Baza materialna Uczelni jest w pełni przystosowana do realizacji przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej. Uczelnia zapewnia studentom nowoczesne pomoce dydaktyczne, w większości bazujące na technologiach IT.

2. infrastruktury i wyposażenia instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe),

Oprócz bazy lokalowej, która jest w pełni własnością Uczelni, dla potrzeb dydaktycznych wynajmowane są pomieszczenia w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu przy ul. J. Kilińskiego 25 i 31 (w bezpośrednim sąsiedztwie uczelni):

- aula wykładowa,
- 2 sale gimnastyczne
- basen
- 23 sale ćwiczeniowe

Aule oraz sale ćwiczeniowe w tym pracownie językowe wyposażone są w sprzęt komputerowy: nagłośnienie, komputery i rzutniki multimedialne a także w tablice interaktywne. Tablica interaktywna Interwrite Board połączona jest w jeden system z komputerem i projektorem, co umożliwi przeszukiwanie i odtwarzanie zasobów sieciowych, przedstawianie prezentacji oraz odbywanie podróży wirtualnej. Ponadto pracownia językowa pozwala na to, aby każdy student pracował na swoim stanowisku wyposażonym w słuchawki i mikrofon, dzięki którym możliwa jest swobodna praca w grupach i parach, a sterujący pulpitem nauczyciel akademicki może słyszeć studentów pracujących w grupach.

Pracownie komputerowe wyposażone są w nowoczesny sprzęt, dzięki czemu studenci mogą pracować na najnowszym oprogramowaniu.

Studenci WSH, w ramach zajęć z wychowania fizycznego mają możliwość skorzystania z zajęć na basenie, siłowni, czy w sali tenisa stołowego oraz ogólnych zajęć w sali gimnastycznej.

Studenci kierunku prawo realizują praktyki w instytucjach, organizacjach i przedsiębiorstwach, z którymi Wyższa Szkoła Humanitas podpisała stosowne umowy i porozumienia o współpracy. Są to między innymi:

1. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej
2. Sąd Okręgowy w Katowicach
3. Sąd Okręgowy w Gliwicach

4. Prokuratura Okręgowa w Gliwicach
5. Prokuratura Okręgowa w Katowicach
6. Komornik Sądowy Przy Sądzie Rejonowym Katowice - Wschód w Katowicach Marcin Konrad
7. Komornik Sądowy Przy Sądzie Rejonowym w Sosnowcu Dariusz Becker
8. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Będzinie Piotr Sikorski
9. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie Dariusz Markocki
10. Kancelaria Adwokacka Adwokat Adrian Czyszczko

Zadania i zakres oferowanych przez kancelarie prawne, usług wymaga posiadania odpowiednich warunków lokalowych i sprzętowych.

Wyposażenie kancelarii prawnych w tym notarialnych czy komorniczych jest w pełni nowoczesne i spełnia najwyższe standardy.

Kancelarie korzystają z różnego oprogramowania do zarządzania pracą, najczęściej jednak korzystają z:

1. programu do obsługi kancelarii Mecenaz.iT, który skupia w sobie nie tylko najważniejsze funkcje popularnych obecnie programów CRM dla kancelarii, ale też zawiera pełną funkcjonalność oprogramowania dla kancelarii prawnych typu ERP, zarządzania i rozliczania czasu pracy, fakturowania, rozliczania wystawionych faktur oraz obiegu dokumentów. Dodatkowo system Mecenaz.iT automatyzuje codzienną pracę prawnika, sekretariatu oraz osób zarządzających kancelarią lub działem prawnym m.in. dzięki integracji z EPU, Portalem Informacyjnym, GUS. System dla kancelarii posiada także aplikację mobilną na platformy Android oraz iOS;

2. programu CasuSoft – innowacyjny program do obsługi kancelarii prawnej, adwokackiej, radcowskiej. Usprawnia monitorowanie czynności poszczególnych członków, jak i całego zespołu. Poprawia organizację pracy oraz jakość obsługi klienta.

Dodatkowo, kancelarie prawne wyposażone są w nowoczesne, informatyczne narzędzia ułatwiające pracę np.

1. Układając listę zadań studenci kierunku prawo mogą korzystać listy zadań:

- Trello
- Wunderlist
- Todois
- Microsoft ToDo
- Google Task
- Nozbe

2. Planując terminarz prac, korzystają z kalendarzy:

- Google Calendar
- Outlook Calendar
- Any.do

3. A do notatek mogą korzystać z:

- Google Keep
- Evernote

- OneNote
- Apple Note

Wyposażenie budynków i sal sądowych jest standardowe, studenci kształtują nie tylko wiedzę, umiejętności i kompetencje merytoryczne ale również kompetencje niezbędne do obsługi centralnego systemu informatycznego w sądach.

Ocena adekwatności infrastruktury nie będącej własnością uczelni dokonywana jest zarówno przez studentów, jak i pracowników w ankietach ewaluacyjnych, odbywających się na koniec każdego semestru. Uwagi tego dotyczące są też zgłaszane na bieżąco przez prowadzących zajęcia

3. *dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu a także platformy e-learningowej, w przypadku, gdy na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz w działalności i komunikacji naukowej,*

Infrastruktura informatyczna w Wyższej Szkole Humanitas umożliwia zarówno studentom jak i pracownikom dostęp do aktualnych danych informacyjnych za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnej. Podstawowym systemem wymiany informacji ze studentami jest system uczelnia.XP, który jest zbiorem programów organizujących i wspomagających administracyjną stronę kształcenia studentów, organizacji zajęć, kontrolę płatności, rekrutację studentów oraz wiele innych. Pakiet wykorzystuje najnowsze technologie informatyczne w zakresie gromadzenia i przetwarzania danych. Program zawiera moduły pozwalające na pełne przetwarzanie danych osobowych studentów, obsługę dziekanatu, układanie planów zajęć, itp. Z programem współpracuje serwis internetowy Wirtualny Uczelnia, który umożliwia:

- sprawdzanie planów zajęć i terminów zjazdów
- podgląd ocen z bieżącego i poprzednich semestrów
- sprawdzanie przynależności studentów do danej grupy
- ułatwienie kontaktu z prowadzącym poprzez podanie jego planu zajęć, terminów konsultacji i możliwości wysłania powiadomień oraz wiadomości e-mail
- zamieszczenie na stronach serwisu dowolnego ogłoszenia skierowanego do wybranej grupy studentów lub konkretnego studenta/prowadzącego
- personalizację informacji – po zalogowaniu się w serwisie student ma dostęp jedynie do danych przeznaczonych tylko i wyłącznie dla niego

Laboratoria Komputerowe WSH składają się z 4 pracowni informatycznych wyposażonych w komputery stacjonarne i przenosne łącznie 48 stacji roboczych + 18 komputerów przenośnych (CPU Intel i5, 8GB RAM MS Windows 10, pakiet MS Office 365 profesjonal, każdy z dostępem do Internetu). Pracownie komputerowe dysponują sprzętem i oprogramowaniem dla studentów – umożliwiając korzystanie z ich zasobów poza godzinami zajęć, jednak z analizy ruchu sieciowego wynika iż większość studentów korzysta z własnych urządzeń mobilnych do realizacji zadań i projektów bądź obsługi platform zdalnego nauczania czy Wirtualnego Dziekanatu. Z tego powodu na terenie uczelni na potrzeby studentów oraz pracowników dydaktyczny funkcjonuje bezprzewodowa sieć Wi-Fi.

Na fizycznych serwerach WSH jest zainstalowane oprogramowanie stosowane do wirtualizacji fizycznych maszyn Hyper-V oraz Vmware na których są zainstalowane takie systemy informatyczne jak redundantny DC1 i DC2 (kontroler domeny), system dziekanatowy dziekanat.xp rekrutacja.xp, wirtualna uczelnia, system księgowo-kadrowy SIMPLE, serwer terminali, platformy elearningowe, system biblioteczny sowa etc. Serwery są podłączone do zasilaczy awaryjnych UPS. Wszystkie komputery pracują w środowisku sieciowym, posiadają

dostęp do internetu szerokopasmowego GOV 200 Mbps. Dostęp do sieci zabezpieczony jest zaporą internetową Firewall Zyxell Zywall.

Wyższa Szkoła Humanitas realizuje zajęcia kształcenia na odległość z wykorzystaniem platformy e-learningowej LMS Moodle w formie asynchronicznej gdzie są realizowane min. Kurs BHP oraz szkolenie biblioteczne. Do kształcenia synchronicznego uczelnia wykorzystuje platformę ClickMeeting. Zajęcia na platformie ClickMeeting są realizowane w formule spotkań webinarowych gdzie student ma bezpośredni kontakt z wykładowcą z wykorzystaniem strumieniowania audio i wideo. WSH posiada różnego rodzaju wielkości konta do prowadzenia zajęć w tej formule. Maksymalna ilość uczestników w tego typu wykładzie to 500 osób. Równoległe z platformą ClickMeeting jest wykorzystywany zoom czyli oprogramowanie do wideokonferencji również w trybie pracy synchronicznej. Powyżej wymienione narzędzia oferują szeroki wachlarz możliwości realizacji zajęć takich jak udostępnianie pulpitu, natywnych narzędzi do prezentacji multimedialnych, dodatków ankietowych, dodatków egzaminacyjnych. Większość zajęć jest nagrywana i udostępniana studentom na dedykowanym repozytorium, do którego w sposób autoryzowany mają dostęp tylko wyznaczone grupy studentów. Uczelnia realizuje asynchroniczne formy kształcenia w uzupełnieniu o formy synchroniczne w formule komplementarnej b-learning. W ostatnim roku akademicki zostały zaimplementowane otwarte kursy elearningowe na platformie navoica gdzie studenci WSH mogą korzystać nie tylko z zasobów edukacyjnych WSH ale i innych uczelni w ramach poszerzania i pogłębiania wiedzy jak i podnoszeniu kwalifikacji zgodnie z lifelong learning. W realizacji nauki zdalnej w trybie asynchronicznym Uczelnia wykorzystuje platformę posiadającą budowę modułową Moodle - system klasy LMS (Learning Management System). Korzystanie z zasobów platformy nie wymaga od użytkowników (studentów, wykładowców) instalacji dodatkowego oprogramowania na swoich komputerach. Platforma umożliwia studentom doskonalenie tzw. kompetencji kluczowych niezbędnych dla funkcjonowania w warunkach społeczeństwa wiedzy i dynamicznie zmieniającego się otoczenia oświatowego. Dostęp do platformy uzyskuje się z poziomu przeglądarki internetowej. Architektura platformy jest zgodna z standardem RWD. Wykładowcy mają pełną dowolność w korzystaniu z dostępnych materiałów, mogą samodzielnie umieszczać treści dydaktyczne oraz implementować natywne aktywności platformy takie jak testy, zadania, warsztaty etc.

W uczelni został wdrożony system wirtualnych laboratoriów, który daje możliwość skorzystania studentom z specjalistycznego oprogramowania bez konieczności instalowania na własnym sprzęcie. Dostęp jest udzielany za pośrednictwem przeglądarki na dedykowanych maszynach wirtualnych w wysokowydajnościowym klastrze komputerowym. Tego typu rozwiązanie eliminuje problemy techniczne po stronie studenta ponieważ dostaje on już gotowe środowisko pracy.

Wszystkie wymienione wyżej systemy i platformy dają pełne możliwości raportowania i śledzenia postępów w nauce. Uczelnia zapewnia szkolenia z zakresu obsługi jak i metodyki pracy w wymienionych powyżej systemach. Organizowane są również cykliczne szkolenia dla studentów w zakresie obsługi i realizacji zajęć zdalnych.

Wyższa Szkoła Humanitas w ramach infrastruktury informatycznej posiada laboratorium ECDL PL-LAB1963, w którym studenci mogą realizować różne ścieżki certyfikacji z zakresu ITC. Certyfikat ECDL zaświadcza, że jego posiadacz potrafi prawidłowo wykonywać zadania opisane w sylabusie każdego z modułów egzaminacyjnych. Egzaminacje ECDL sprawdzają umiejętności potrzebne zarówno w pracy zawodowej, jak i coraz częściej w życiu codziennym każdego człowieka.

4. udogodnień w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością,

Dla studentów z niepełnosprawnościami Uczelnia zakupiła specjalną platformę, umożliwiającą transport wózków inwalidzkich do holu Uczelni. W holu oraz na piętrach II i III znajdują się

telewizory LED o rozdzielczości 55 cali, na których wyświetlane są bieżące informacje dotyczące planu zajęć. W marcu 2014 roku Uczelnia zamontowała w newralgicznych punktach Uczelni (w auli, dziekanacie i portierni) pętlę indukcyjną, wzmacniającą sygnał dźwiękowy dla studentów niedosłyszących. Studenci zmagający się z dysfunkcjami narządów ruchu mają także do dyspozycji przystosowaną specjalnie dla nich toaletę. W czytelni WSH słabowidzący studenci mogą korzystać z dużych monitorów oraz lup powiększających a także wypożyczać dyktafony, w celu rejestrowania treści przekazywanych podczas zajęć. Studenci z niepełnosprawnościami narządów ruchu i wzroku korzystają ponadto z pomocy asystenta. Od stycznia 2020 r. Uczelnia rozpoczęła także realizację dużego projektu mającego na celu poprawę komfortu studiowania studentów z niepełnosprawnościami. Projekt pod nazwą „Humanitas bez barier”, na który Uczelnia pozyskała blisko 4 miliony złotych dofinansowania zakłada m.in. całkowitą likwidację barier architektonicznych na Uczelni: powstanie winda dostosowana do przewozu osób z niepełnosprawnościami, dedykowane miejsca postojowe oraz pomieszczenia sanitarne, a wszystkie sale i pomieszczenia administracyjne zostaną oznakowane w alfabecie Braille’a. Projekt zakłada także zakup pięciu kompletnych stanowisk komputerowych, dostosowanych do studentów z różnego rodzaju niepełnosprawności (w tym jednego dla osoby niewidzącej), a także: monitorów interaktywnych do sal wykładowych/ćwiczeniowych, drukarki brajlowskiej z kontrastem dla osób niedowidzących, czy sprzętu do Live streamingu pozwalającego na kształcenie na odległość z aktywnym uczestnictwem studentów z niepełnosprawnościami w zajęciach.

Ponadto Uczelnia zakupi licencję i zapewni wdrożenie oprogramowania usprawniającego kontakt ze studentami z niepełnosprawnościami. Ważną inwestycją realizowaną już od roku 2020 będzie stworzenie dwóch wewnętrznych ogrodów wertykalnych oraz „Strefy wyciszenia” w zewnętrznym ogrodzie uczelnianym dla coraz liczniejszej grupy studentów z zaburzeniami ze spectrum autyzmu oraz studentów bez orzeczenia, ale potrzebujących wyciszenia, np. przewlekłe chorych, cierpiących na nerwice lub stany depresyjne) - ogrody te, co szczególnie istotne będą stanowiły nowo wprowadzany element programu wsparcia zdrowia psychicznego na Uczelni.

5. dostępności infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej,

Wszyscy studenci mają możliwość przystąpienia do programu Imagin Microsoft w ramach którego na czas studiów, jest udostępniana studencka wersja pakietu MS Office w ramach którego studenci mają dostęp do edytora tekstu word, arkusza kalkulacyjnego excel, programu do tworzenia prezentacji powerpoint, aplikacji do projektowania relacyjnych baz danych access. Również dla studentów jest udostępniany program do analizy statystycznej SPSS Statistics, który jest nie zastąpionym narzędziem w czasie opracowywania wyników badań realizowanych np. w ramach prac dyplomowych.

Wszystkie sale dydaktyczne są wyposażone w rzutniki multimedialne oraz tablice interaktywne. Do dyspozycji studentów oraz dydaktyków są mobilne zestawy komputerowe w postaci laptopów i przenośnych urządzeń peryferyjnych.

6. systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni, w tym dostępu do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostępu do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach,

W strukturze Wyższej Szkoły Humanitas funkcjonuje biblioteka, która jest jednostką ogólnouczelnianą pełniącą zadania naukowe, dydaktyczne, kulturalne i usługowe. Biblioteka ta

jest placówką w pełni skomputeryzowaną w zakresie wypożyczeń, zwrotów, prolongat i informacji o zbiorach. Wszystkie procesy obsługiwane są przez zintegrowany system biblioteczny SowaSQL Premium. W katalogu bibliotecznym użytkownicy mogą znaleźć pełną informację o zawartości wszystkich publikacji, gdyż do systemu wprowadzane są nie tylko opisy bibliograficzne, ale również spisy treści wszystkich książek i czasopism naukowych.

Biblioteka WSH składa się z czytelni, wypożyczalni, magazynu księgozbioru czytelni, magazynu czasopism oraz magazynu wypożyczalni. W czytelni znajduje się 12 podwójnych stanowisk pracy dla studentów. Każde stanowisko wyposażone jest w stolik, 2 krzesła i lampkę. Dodatkowo w czytelni znajduje się 10 stanowisk komputerowych, na których użytkownicy mogą korzystać z Internetu, książek i czasopism elektronicznych oraz baz danych dostępnych w sieci biblioteki.

W wypożyczalni znajduje się lada biblioteczna, stanowiąca punkt obsługi użytkowników, obejmująca 2 stanowiska bibliotekarskie. Wyposażona jest ona również w 3 stanowiska komputerowe dla użytkowników, z czego 2 dostosowane są do potrzeb studentów słabowidzących.

Księgozbiór Biblioteki WSH liczy blisko 40 tys. woluminów, a stanowią go wydawnictwa zwarte, czasopisma naukowe i zbiory specjalne (np. audiobooki na płytach CD). Księgozbiór ten jest systematycznie uzupełniany w oparciu o najnowszą ofertę wydawniczą. W doborze nowości uwzględniane są potrzeby naukowe i edukacyjne sygnalizowane przez wykładowców i studentów, tak aby oferta biblioteki była w pełni zgodna z oczekiwaniami jej użytkowników, jak i kompatybilna z wymaganiami zawartymi w sylabusach dla konkretnych przedmiotów nauczania.

Sporą część zasobów bibliotecznych stanowią publikacje odpowiadające zakresowi tematycznemu przedmiotów realizowanych przez studentów prawa, w tym publikacje z zakresu historii prawa, prawa administracyjnego, prawa cywilnego, prawa karnego, prawa konstytucyjnego, prawa pracy, prawa europejskiego, prawa międzynarodowego, sądownictwa, ochrony danych osobowych, czy też ochrony informacji niejawnych

Zbiory książkowe uzupełnia baza czasopism naukowych. Biblioteka WSH gromadzi aktualnie 21 tytułów czasopism w prenumeracie bieżącej, ale w swoich zasobach posiada również 130 tytułów czasopism archiwalnych. W związku z faktem, że aktualnie większość czasopism naukowych udostępniana jest w formule Open Access i cieszą się one znacznie większym powodzeniem, niż czasopisma drukowane, na stronie WWW Biblioteki WSH znajdują się zakładki dla poszczególnych kierunków studiów z wykazem czasopism naukowych dostępnych online związanych tematycznie z poszczególnymi przedmiotami. Listy czasopism elektronicznych są na bieżąco uzupełniane o nowe tytuły, lista dla kierunku prawo liczy aktualnie 32 tytuły:

1. Roczniki Administracji i Prawa
2. Kortowski Przegląd Prawniczy. Czasopismo Studenckie UWM
3. Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa
4. Krytyka Prawa. Niezależne studia nad prawem
5. Kwartalnik Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
6. Kwartalnik Prawa Publicznego
7. Kwartalnik Prawo-Społeczeństwo-Ekonomia
8. Nieruchomości@ Kwartalnik Ministerstwa Sprawiedliwości
9. Palestra. Pismo Adwokatury Polskiej
10. Polski Rocznik Praw Człowieka i Prawa Humanitarnego
11. Prawo Asekuracyjne
12. Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu
13. Problemy Prawa Karnego
14. Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego
15. Prokuratura i Prawo
16. Przegląd Politologiczny
17. Przegląd Prawa Konstytucyjnego
18. Przegląd Prawno-Ekonomiczny

19. Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
20. Roczniki Nauk Prawnych
21. Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL
22. Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
23. Studia Europejskie
24. Studia Politologiczne
25. Studia Prawnicze INP PAN
26. Studia Prawnicze i Administracyjne
27. Studia Prawnicze KUL
28. Studia z Polityki Publicznej
29. Środkowouropejskie Studia Polityczne
30. Teoria Polityki,
31. Zeszyty Prawnicze BAS
32. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie. Zeszyty Naukowe Ochrony Zdrowia

Dodatkowo Użytkownicy Biblioteki WSH otrzymują zdalny dostęp do pełnych wydań 56 czasopism związanych tematycznie z prawem, w tym do najważniejszych tytułów wydawanych przez Wydawnictwo Wolters Kluwer, a dostępnych za pośrednictwem czytelni **LEX Czasopisma Premium**, a są to:

1. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio G IUS
2. Anti Discrimination Law Review
3. Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej
4. Biuletyn Sądu Najwyższego - Izba Pracy Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
5. Coaching Review
6. Czasopismo Kwartalne Całego Prawa Handlowego, Upadłościowego oraz Rynku Kapitałowego
7. Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
8. Europejski Przegląd Sądowy
9. Finanse Komunalne
10. Forum Prawnicze
11. Gdańskie Studia Prawnicze
12. Gdańskie Studia Prawnicze - Przegląd Orzecznictwa
13. Glosa
14. Gospodarka Materiałowa & Logistyka
15. Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny
16. Ius Novum
17. Krajowa Rada Sądownictwa
18. Management and Business Administration. Central Europe
19. Marketing i Rynek
20. Metropolitan Przegląd Naukowy
21. Metryka
22. Nieruchomości i Prawo
23. Nieruchomości@
24. Nowy Przegląd Notarialny
25. Orzecznictwo Sądów Polskich
26. Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
27. Państwo i Prawo
28. Polish Yearbook of International Law
29. Polski Proces Cywilny
30. Praca i Zabezpieczenie Społeczne
31. Prawo Papierów Wartościowych
32. Prawo w Działaniu
33. Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego

34. Prokurator
35. Prokuratura i Prawo
36. Przegląd Legislacyjny
37. Przegląd Podatkowy
38. Przegląd Prawa Administracyjnego
39. Przegląd Prawa Handlowego
40. Przegląd Prawa Publicznego
41. Przegląd Prawa Wyznaniowego
42. Przegląd Sądowy
43. Przegląd Sejmowy
44. Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
45. Review of European and Comparative Law
46. Samorząd Terytorialny
47. Santander Art and Culture Law Review
48. Studia Iuridica Lublinensia
49. Studia Iuridica Toruniensia
50. Studia Prawnicze i Administracyjne
51. Studia Prawnicze KUL
52. Studia z Prawa Wyznaniowego
53. Temidium
54. Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies
55. Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
56. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

Użytkownicy mają również zdalny dostęp do 4 modułów systemu **LEX Monografie**: Prawo cywilne, Prawo publiczne, Prawo pracy i Prawo Karne, w których łącznie znajduje się ponad 2 tys. znanych i cenionych monografii wydawnictw Wolters Kluwer i LexisNexis oraz do bazy **LEXOTEKA**, w której znaleźć można ponad 110 kluczowych podręczników z zakresu prawa wydawnictwa Wolters Kluwer.

Z punktu widzenia studentów i wykładowców kierunku prawo niezwykle istotny jest fakt, że Biblioteka gwarantuje także zdalny dostęp do pełnej wersji **Systemu Informacji Prawnej LEGALIS**, w której oprócz wszystkich aktów prawnych, znajdują się również komentarze, interpretacje, orzeczenia, translator składający się z szeregu słowników specjalistycznych, wzory dokumentów, informatory oraz olbrzymi zasób monografii Wydawnictwa C.H. Beck i wszystkie tomy/zeszyty/numery ok. 25 tytułów czasopism prawniczych w pełnej wersji.

Poza bazami *stricto* prawniczymi studenci i wykładowcy mają do dyspozycji również interdyscyplinarne zasoby elektroniczne związane z dziedziną nauk społecznych, takie jak: IBUK Libra, NASBI, ACADEMICA, EBSCOhost (**Academic Search Complete, Agricola, Business Source Complete, ERIC, European Views of the Americas, GreenFILE, Health Source, Health Source, Library, Information Science & Technology Abstracts, Master File Premier, MEDLINE, Newspaper Source, Regional Business News, Teacher Reference Center**), Elsevier, Scopus, SpringerLink, Wiley Online Library, Nature, Science oraz Web of Science.

IBUK Libra to platforma internetowa zapewniająca firmom i instytucjom dostęp do największego zbioru elektronicznych publikacji renomowanych polskich wydawnictw. Dzięki niej Użytkownicy Biblioteki WSH mają zdalny dostęp do 1 710 e-booków, wśród których 87 związanych jest z prawem, a 291 z naukami pokrewnymi z zakresu nauk społecznych. Z każdego e-booka może korzystać równocześnie 5 czytelników. Dodatkowo za pośrednictwem tejże platformy użytkownicy Biblioteki mogą również korzystać z wersji online angielsko-polskiego i polsko-angielskiego słownika wydawnictwa Oxford University Press, który zawiera ponad 1 000 000 angielskich i polskich znaczeń, zwrotów, fraz, idiomów, specjalistycznych terminów z ponad 100 dziedzin.

Baza **ACADEMICA** udostępnia w pełnym tekście zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej, w tym współczesne książki i czasopisma naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy. Aktualnie znajduje się w

niej **3 475 307** dokumentów. Z części zasobów tej bazy Użytkownicy mogą korzystać zdalnie ze swoich komputer, część dostępna jest wyłącznie na dedykowanym terminalu znajdującym się w Czytelni WSH.

Z komputerów znajdujących się na terenie Uczelni wykładowcy i studenci mogą korzystać z międzynarodowych baz danych dostępnych za pośrednictwem **Wirtualnej Biblioteki Nauki. WBN** zapewnia polskim instytucjom akademickim i naukowym dostęp do światowych zasobów wiedzy w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki. Spośród baz dostępnych w ramach WBN, najczęściej wykorzystywane źródła to:

- **EBSCO** - baza głównie anglojęzyczna, która zawiera opisy bibliograficzne wraz z abstraktami z około 20 tys. tytułów czasopism, w tym przeszło 10 tys. pełnotekstowych, z zakresu nauk humanistycznych, społecznych, medycyny, turystyki, ochrony środowiska, rolnictwa, biologii, informatyki, ekonomii, zarządzania, biznesu, nauk ścisłych i technicznych.
- **SCOPUS** - baza abstraktowa i cytowań indeksująca ponad ok. 20 tys. tytułów czasopism naukowych ponad 5 tys. międzynarodowych wydawców, a także materiały konferencyjne i serie wydawnicze. Zakres tematyczny bazy: nauki przyrodnicze, nauki medyczne, fizyka i dziedziny pokrewne, nauki społeczne i humanistyczne.
- **SpringerLink** - zbiór pełnotekstowych czasopism elektronicznych. Obejmuje on ponad 3,5 tys. tytułów wydawnictwa Springer oraz wydawnictwa Kluwer Academic Publishers.
- **Wiley Online Library** - baza zawiera kolekcję artykułów z czasopism, m.in. z zakresu chemii, fizyki, matematyki, informatyki, biotechnologii, ochrony środowiska, nauk społecznych i humanistycznych. Kolekcja obejmuje ponad 1 600 tytułów czasopism dostępnych wraz z archiwami od 1997.
- **Web of Science** – to bazy bibliograficzno-abstraktowe służące do poszukiwania informacji na wybrany temat oraz do prowadzenia analiz cytowań publikacji lub autorów. Na platformie dostępnych jest kilka baz danych, które można przeszukiwać razem lub oddzielnie.

Dodatkowo do baz wchodzących w skład EBSCOHost, SCOPUS i Web of Science studenci i pracownicy WSH otrzymują dostęp zdalny, dzięki czemu mogą z nich korzystać w dowolnym miejscu i na dowolnym urządzeniu.

W ramach porozumień zawartych z Biblioteką Śląską i Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Józefa Lompy w Katowicach – Filią w Sosnowcu, studenci WSH mogą korzystać ze zbiorów tych placówek, zarówno tych dostępnych na miejscu, jak i przeznaczonych do wypożyczenia. W celu uzupełnienia swojej oferty Biblioteka WSH gwarantuje również użytkownikom możliwość skorzystania z wypożyczeń międzybibliotecznych i sprowadzenia potrzebnych publikacji z innych bibliotek krajowych.

Księgozbiór Biblioteki WSH, jak i zasoby elektroniczne, do których jej użytkownicy mają dostęp, w pełni pozwalają na osiągnięcie efektów uczenia się założonych dla kierunku prawo.

7. sposobów, częstości i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Uczelnia stale monitoruje przygotowanie techniczne procesu dydaktycznego, w tym planowanie i organizację wyposażenia w aparaturę dydaktyczną, planowanie i organizację infrastruktury socjalnej i efektywność wykorzystywanych zasobów materialnych. Uczelnia przeprowadza w tym celu:

- okresowe przeglądy kierownictwa i audyty wewnętrzne, zgodne z metodologią zarządzania procesowego, stosując przy tym podejście właściwe dla Modelu Doskonałości EFQM;
- regularne badania diagnozujące, czy systemy i aplikacje dydaktyczne wykorzystywane na uczelni są efektywne i ekonomiczne w użytkowaniu. Badanie to przeprowadzane jest

metodą przeglądów i auditów informatycznych. Ponadto uczelnia stale monitoruje sprawność urządzeń – poprzez regularne, odbywające się raz w miesiącu przeglądy techniczne wykonywane przez Zespół Projektowy złożony z pracownika Działu Administracji, pracownika Działu IT oraz przedstawiciela Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia,

- stały monitoring zasobów bibliotecznych, w tym dostępności literatury obowiązkowej i uzupełniającej dla wszystkich kierunków studiów. Zespół projektowy powołany w tym celu w ramach Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia dwa razy w semestrze dokonuje przeglądu zasobów bibliotecznych i porównania dostępnych zasobów z wymaganiami literaturowymi w zakresie literatury podstawowej i uzupełniającej określonymi w sylabusach przedmiotów oraz zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracowników naukowo-dydaktycznych. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej jest ponadto przedmiotem badań ankietowych wśród studentów i pracowników uczelni, a wyniki tych badań są wykorzystywane przy planowaniu zasobów i realizowaniu działań modernizacyjnych czy inwestycyjnych w obszarze bazy materialnej uczelni.

-Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia przeprowadza regularne analizy dokumentacji odnoszącej się do planowania i organizacji wyposażenia uczelni w aparaturę dydaktyczną oraz planowania i organizacji infrastruktury socjalnej (formularze zamówień, dokumentacja zakupowa). Wnioski z tych analiz – w postaci konkretnych rekomendacji inwestycyjnych czy zakupowych – przekazywane są kanclerzowi Uczelni i realizowane w praktyce zarządzania uczelnią.

- Rektor uczelni przeprowadza regularne wywiady pogłębione z pracownikami uczelni oraz ze studentami, których celem jest m.in. badanie opinii na temat jakości infrastruktury dydaktycznej i diagnozowanie potrzeb w tym zakresie. Wnioski z tych analiz – w postaci konkretnych rekomendacji inwestycyjnych czy zakupowych – przekazywane są kanclerzowi Uczelni i realizowane w praktyce zarządzania uczelnią.

Ocena skuteczności wdrożonego na uczelni systemu zarządzania informacją dokonywana jest poprzez:

- regularne, odbywające się raz w semestrze, przeglądy zasad i procedur dotyczących systemów informatycznych mające na celu ocenę, czy zostały one opracowane przy uwzględnieniu wymagań kierownictwa uczelni i istniejących przepisów wewnętrznych i zewnętrznych
- regularne audyty jakościowe systemów informatycznych, takich jak intranet, DziekanatXP, platforma komunikacji wewnętrznej, aplikacja ClickMeeting (badanie funkcjonalności systemów; sprawdzenie, czy systemy i aplikacje są efektywne i ekonomiczne w użytkowaniu)
- regularne, odbywające się raz w semestrze, przeglądy kompletności baz danych zawierających informacje odnoszące się do jakości kształcenia oraz kontrola prawidłowości działania funkcji gromadzenia, zabezpieczania i przetwarzania danych przechowywanych w systemie (pod postacią plików tekstowych, graficznych, dźwiękowych i filmowych).

prorowadzone wśród studentów i pracowników uczelni badania opinii na temat jakości, efektywności i skuteczności systemu zarządzania informacją oraz jego adekwatności do potrzeb interesariuszy wewnętrznych (badania techniką ankiety elektronicznej; badania metodą wywiadów pogłębionych; badania metodą zogniskowanych wywiadów grupowych).

8. spełnienia reguł i wymagań w zakresie infrastruktury dydaktycznej i naukowej, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

1. zakresu i form współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływu na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe),

Uczelnia niezmiennie włącza interesariuszy zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych w doskonalenie programu studiów na kierunku Prawo celem nabywania przez studentów kompetencji, umiejętności i wiedzy, która odpowiada zapotrzebowaniu na rynku pracy. Z tego też względu szczególne znaczenie ma współpraca z interesariuszami zewnętrznymi. Są nimi podmioty funkcjonujące w szeroko rozumianym otoczeniu społeczno – gospodarczym Instytutu. Mowa tu o organizacjach pozarządowych, organach administracji publicznej zarówno rządowej jak i samorządowej, sądownictwie, prokuraturze i policji. Stale i systematycznie władze Uczelni oraz Instytutu odbywają z nimi bezpośrednie spotkania, których przedmiotem jest przede wszystkim sprecyzowanie oczekiwań co do posiadanych przez absolwentów kierunku Prawo umiejętności i kompetencji. Informacje te są następnie wykorzystywane w doskonaleniu programu studiów na kierunku Prawo. Wśród instytucji, z którymi Uczelnia zawarła stosowne umowy wymienić można m.in. *Zakład Ubezpieczeń Społecznych*, z którym Uczelnia realizuje wspólne projekty naukowe, badawcze i rozwojowe. Dzięki bliskiej współpracy z sosnowieckim oddziałem ZUS program studiów na kierunkach Prawo i Administracja został wzbogacony o zajęcia obejmujące problematykę z zakresu ubezpieczeń społecznych. Pod wpływem sugestii pracowników tej instytucji dokonano także odpowiednich zmian w programie studiów na kierunku Prawo obejmujących treści z w/w zakresu. Z *Powiatowym Urzędem Pracy w Sosnowcu* zawarte zostało z kolei porozumienie w zakresie organizacji cyklicznych konferencji naukowych pod nazwą Kongres Praktyków Nauki i Biznesu. Szerszy zakres obejmujący współpracę w zakresie wejścia na rynek pracy oraz aktywizacji zawodowej studentów i absolwentów ma porozumienie z *Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach*. Zinstytucjonalizowana współpraca z *Komendą Miejską Policji w Sosnowcu* obejmuje z kolei m.in. współpracę przy organizacji konferencji i sympozjów naukowych a także konsultowanie w odpowiednim zakresie wszelkich zmian w programach studiów na kierunkach Prawo i Bezpieczeństwo Narodowe. Ścisła współpraca wiąże także Uczelnię z *Muzeum Miejskim Sztetynka w Dąbrowie Górniczej* oraz *Muzeum Miasta Jaworzna w Jaworznie*. Zawarte z wymienionymi muzeami porozumienia zakładają m.in. wspólne: organizowanie krajowych oraz międzynarodowych konferencji naukowych bądź seminariów naukowych dotyczących szeroko rozumianej tematyki ochrony dziedzictwa narodowego (tylko tytułem przykładu można tu wskazać cykl konferencji poświęconych ochronie dziedzictwa narodowego, które odbyły się w latach 2016-2019), a także publikowanie artykułów naukowych bądź popularnonaukowych na łamach czasopism wydawanych przez strony porozumienia oraz monografii poświęconych tematyce dziedzictwa narodowego (np. I. Gredka-Ligarska, A. Rogacka- Łukasik (red.), *Restytucja i ochrona dóbr kultury. Zagadnienia prawne*, Sosnowiec 2017; I. Gredka-Ligarska, D. Rozmus (red.), *Legalne/nielegalne poszukiwanie zabytków i obrót zabytkami na styku archeologii i prawa*, Sosnowiec 2016). Uczelnia zawarła również porozumienie o współpracy w ramach *Obserwatorium*

Procesów Miejskich i Metropolitalnych z sześcioma śląskimi Uczelniami (m.in. Uniwersytet Śląski w Katowicach, Politechnika Śląska w Gliwicach) oraz Głównym Instytutem Górnictwa, którego celem jest m.in. wspólne prowadzenie badań naukowych i projektów, popularyzowanie wiedzy w zakresie procesów i zjawisk w społeczeństwie ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naukowego oraz miejskich i regionalnych struktur instytucjonalnych. Zinstytucjonalizowaną formułę ma także współpraca ze Stowarzyszeniem Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa Fontes, o której mowa już była w punkcie 1.2 raportu. Współpraca ta jest bardzo ścisła także z uwagi na aspekt organizacyjny. Główna siedziba Stowarzyszenia mieści się bowiem w budynku głównym Uczelni.

W 2012 r. powołana została Rada Konsultacyjna ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym. W skład Rady weszli przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni reprezentujący z jednej strony organizacje i instytucje sfery administracji rządowej, samorządowej, sądownictwa, prokuratury i policji, a z drugiej przedstawiciele takich zawodów jak: radca prawny, adwokat. Celem powołania Rady było wypracowanie przez jej członków wspólnego stanowiska dotyczącego wymaganych przez pracodawców kompetencji, wiedzy i umiejętności, jakie powinni posiadać absolwenci kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas, trafiający na rynek pracy. Rada ta zbiera się cyklicznie, co dwa lata. Przedmiotem jej pierwszego posiedzenia było przedstawienie wymagań co do systemu kształcenia, w oparciu o przygotowane projekty efektów uczenia się dla kierunku Prawo i Administracja, jak również uzyskanie informacji na temat możliwości organizacji praktyk studenckich w poszczególnych jednostkach. Kolejne posiedzenia Rady obejmowały dyskusję nad najważniejszymi problemami i wyzwaniem związanymi z zapewnianiem jakości kształcenia. Stała współpraca interesariuszy wewnętrznych z Radą w zakresie ciągłego doskonalenia programu studiów na kierunku Prawo zapewnia możliwość szybkiego reagowania na zmieniającą się rzeczywistość prawną, społeczną i gospodarczą. Współpraca z Radą odbywa się również na poziomie zapewnienia miejsc praktyk i przygotowywania kadry stanowiącej potencjalnych pracowników wskazanych podmiotów. Niezależnie od powyższego współpraca z poszczególnymi członkami Rady Konsultacyjnej jest stale prowadzona w formie bezpośrednich spotkań, narad.

Nie sposób nie wspomnieć tutaj też i o tym, że w procesie dydaktycznym uczestniczą czynnie przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego oraz zawodów prawniczych – adwokatów, radców prawnych, urzędników zatrudnionych w administracji rządowej lub samorządowej. Tworzą oni jednocześnie grupę tzw. interesariuszy wewnętrznych. Posiadane przez nich doświadczenie zawodowe i związana z nim umiejętność stosowania prawa w praktyce i rozpoznawanie problemów z tym procesem związanym jest wykorzystywana m.in. w przeprowadzanej corocznie przez Instytutowy Zespół Jakości Kształcenia analizie programu studiów, a także tworzeniu kart przedmiotów (sylabusów). Co do istoty bowiem chodzi przecież o nabycie przez absolwentów kierunku Prawo kompetencji, dzięki którym będą mogli wykonywać obrane przez siebie role w sferze społecznej i gospodarczej. Podkreślenia wymaga także i to, że pracownicy Instytutu Nauk Prawnych wyznaczają obszar badań naukowych w taki sposób, aby ich wyniki mogły być wykorzystywane przez podmioty działające w otoczeniu społeczno-gospodarczym. Mowa tutaj o przygotowywaniu raportów, dokonywaniu analiz, opracowywaniu tekstów naukowych na wybrane a istotne z punktu widzenia praktyki zagadnienia zawierające propozycje rozwiązań. Do ich przygotowania niezbędna była nie tylko precyzyjna analiza stanu prawnego, ale także powstałego na jego gruncie orzecznictwa i doktryny. O przygotowanie różnego rodzaju ekspertyz zwracały się do pracowników Instytutu organy centralnej administracji rządowej (dr hab. Maciej Borski) organy administracji samorządowej (dr hab. Magdalena Gurdek, dr Radosław Rokicki) inne organy i instytucje publiczne (dr Maria Zrałek, dr hab. Michał Kaczmarczyk).

Ważnym elementem współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest także aktywność **Koła Naukowego Studentów i Absolwentów Prawa i Administracji „Prawo w**

praktyce". Uwzględniając to, że absolwenci i doktoranci zawodowo funkcjonują zarówno w sferze publicznej i komercyjnej tworzona jest płaszczyzna do wspierania się i rozwiązywania problemów związanych ze stosowaniem prawa, ale także utrzymywany jest związek pomiędzy działalnością naukową realizowaną w Instytucie a praktyką stosowania prawa wykonywaną przez absolwentów. Zwrotnie otrzymywana jest również informacja co do faktycznych nie tylko oczekiwań na rynku pracy, ale również poszukiwanych przez pracodawców kompetencji. Wykorzystywana jest ona następnie przy analizie programu studiów pod kątem dopasowania do aktualnych potrzeb.

2. *sposobów, częstości i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji.*

Obszar współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz jej efektywność jest monitorowana w procesie sprawozdawczym Instytutu Nauk Prawnych. Prowadzona jest systematyczna ewaluacja tej aktywności pod kątem spójności poszczególnych działań ze strategią Instytutu. Dotychczasowe refleksje w tym zakresie wpłynęły na modernizację efektów uczenia się, a także dokonywanie bieżących zmian w zakresie programu studiów. Instytut Nauk Prawnych prowadzi i dokumentuje cykliczne przeglądy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w zakresie oceny poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, co umożliwia pogłębioną refleksję w tym zakresie.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

1. *roli umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów),*
2. *aspektów programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych,*
3. *stopnia przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny,*
4. *skali i zasięgu mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry,*
5. *udziału wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku,*
6. *sposobów, częstości i zakresu monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację.*

Uczelnia stworzyła kompleksową wizję rozwoju, a jednym z ważniejszych wyzwań przed nią stojących jest ciągła potrzeba umiędzynarodowienia. W odniesieniu do ministerialnej polityki umiędzynarodowienia edukacji w Polsce głównym celem w tym zakresie jest pozyskanie jak największej liczby studentów z zagranicy. Drugim, zatrudnienie zagranicznych wykładowców oraz naukowców. Trzecią intencją jest to, by z kolei polscy naukowcy i studenci brali udział w programach badawczych i edukacyjnych poza granicami naszego kraju.

Pozyskanie kandydatów z zagranicy możliwe jest dzięki poprawie jakości kształcenia oraz dzięki stworzeniu odpowiednich warunków studiowania. Uczelnia wprowadziła nowe programy kształcenia dostosowane do rynku międzynarodowego. Programy te uzyskały pozytywną opinię NCBiR i otrzymały dofinansowanie na ich realizację. Obecnie w ramach dwóch projektów: Zarządzanie, specjalność:

zarządzanie Zasobami Ludzkimi na Rynku Międzynarodowym w języku rosyjskim oraz Zarządzanie, specjalność: zarządzanie Zasobami Ludzkimi na Rynku Międzynarodowym w języku angielskim prowadzimy kształcenie 72 obcokrajowców. Studenci poza uzyskiwaniem wiedzy i umiejętności z zakresu nauki o zarządzaniu, podnoszą swoje kompetencje osobiste, personalne. Korzystają z możliwości poznania języka kraju w którym pobierają naukę. Uczestniczą w Intensywnym Kursie Języka Polskiego. Warunki bytowe zapewnione są dzięki stypendium pokrywającym koszty zakwaterowania i wyżywienia. Wszystko powyższe możliwe jest dzięki kadrze pozyskującej fundusze ministerialne, unijne. Dział Współpracy z Zagranicą i Dział Projektów to obecnie kilkanaście osób wyspecjalizowanych w pozyskiwaniu i realizowaniu projektów o zasięgu międzynarodowym. Ważnym aspektem jest też zmiana systemu pracy Uczelni poprzez wyeliminowanie barier uznawania efektów kształcenia /ECTS oraz elastyczna organizacja roku akademickiego. Uczelnia dostosowała też formę obsługi studenta do wciąż zwiększającej się liczby studentów z zagranicy- dziekanat, rekrutacja. Wprowadziliśmy mechanizmy sprzyjające integracji społecznej i kulturowej. Pracownicy Uczelni są przygotowani językowo/kulturowo do obsługi studentów obcokrajowców i pracy w międzynarodowym środowisku. Uczelnia jest partnerem projektu językowego Certyfikat+ (WND-RPSL.11.03.00-24-0342/16) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny). Pracownicy w ramach powyższego projektu podwyższali i podwyższają swoje kompetencje językowe.

Uczelnia z powodzeniem realizuje programy o charakterze podwójnego dyplomu z Uczelniami Partnerskimi wzmacniając w ten sposób pozycję Polski na arenie międzynarodowej - wzrost atrakcyjności. Obecnie współpracujemy w ramach następujących projektów:

1. Zarządzanie licencjat, specjalność: zarządzanie zasobami ludzkimi. Współpraca z Państwowym Uniwersytetem im. Tarasa Szewczenki, Kijów, Ukraina
2. Zarządzanie magisterskie, specjalność:
 - I) Zarządzanie w turystyce i rekreacji,
 - II) Zarządzanie marketingowe i komunikacja społecznaWspółpraca z Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Kultury i Sztuki, Kijów, Ukraina.
3. Zarządzanie magisterskie, specjalność: zarządzanie firmą na rynkach krajowych i zagranicznych z Uniwersytetem im. A. Nobla, Dniepr, Ukraina.

Uczelnianym priorytetem jest również utrzymanie więzi naukowych z Polakami poza granicami kraju. Współpracujemy z licznymi stowarzyszeniami, instytucjami i fundacjami polonijnymi. Wspieramy ich inicjatywy. Zachęcamy do korzystania z oferty edukacyjnej specjalnie sprofilowanej dla Polonii (oferta studiów, kursów, szkoleń prowadzonych on line).

Podniesienie konkurencyjności Uczelni na rynku międzynarodowym rozumiemy nie tylko jako poprawę jakości kształcenia, ale również jako pobudzenie kreatywności, podniesienie kompetencji i umiejętności absolwentów. Proponowane praktyki zawodowe International Training, studia poddyplomowe, szkolenia i kursy zwiększają udziału nauki/szkolnictwa we wzroście gospodarczym kraju. Jesteśmy również w trakcie przygotowywania projektu studiów dualnych do NCBiR (Zarządzanie, specjalność: zarządzanie zasobami ludzkimi z elementami coachingu).

W ramach inicjatyw międzynarodowych i projektów zatrudnienie długo i krótkoterminowe w Uczelni znajdują również wykładowcy z zagranicy. Prowadzone są gościnne wykłady Erasmus+, wizyty studyjne, wykłady profesorów wizytujących. Wzmocniono i uporządkowano sieć lektoratów z języka polskiego. Podniesiono profesjonalizm kadr poprzez zaangażowanie recenzentów zagranicznych. Proces umiędzynarodowienia polega również na konieczności zapewnienia przyjeżdżającym nauczycielom akademickim adekwatnych i zachęcających do przyjazdu warunków bytowych- opieki zdrowotnej, mieszkania służbowego, ubezpieczenia. Nauczyciele akademicy zagranicy mają możliwość podniesienia kompetencji poprzez uczestnictwo w szkoleniu e-learningowym

„Nowoczesne formy nauczania na odległość” („International Internships for Academic Researchers and Teachers”, „Modern teaching methods in humanities and technical sciences”).

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

- 1. dostosowania systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością,*

Rozwiązania w zakresie systemu wsparcia studentów obejmującego opiekę naukową, dydaktyczną i materialną a także dostosowania go do potrzeb różnych grup studentów na kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas przyjęte zostały zarówno w Regulaminie Studiów, w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia w WSH, jak i w Regulaminie Pomocy Materialnej dla studentów WSH. Zgodnie z postanowieniami tych aktów normatywnych nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku Prawo zobowiązani są do wyznaczenia terminów konsultacji, zgodnie z postanowieniami umowy zawartej z Uczelnią oraz przekazywania studentom informacji o terminach konsultacji oraz innych formach kontaktu, w tym adresu poczty elektronicznej. W okresie pandemii konsultacje są prowadzone wyłącznie w trybie zdalnym za pośrednictwem platform: Click Meeting i Moodle. Terminy konsultacji są dostosowane do trybu prowadzonych zajęć, a nauczyciele akademicy zobowiązani są do odbywania konsultacji w wymiarze co najmniej 2 godzin lekcyjnych w miesiącu. Wyższy wymiar konsultacji może określać umowa zawarta pomiędzy Uczelnią a nauczycielem akademickim. Konsultacje prowadzone są w okresie semestru zajęciowego. Wszelkie informacje o terminie konsultacji nauczyciele akademicy przekazują do Działu Toku Studiów. W przypadku ewentualnej nieobecności nauczyciel akademicki zobowiązany jest do przekazania z wyprzedzeniem informacji o nieobecności na konsultacjach do DTS. Podkreślenia wymaga, że władze Uczelni prowadzą kontrolę obecności nauczycieli akademickich na konsultacjach. Niezależnie od powyższego dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów wiąże się niewątpliwie z możliwością indywidualizacji procesu kształcenia. Zgodnie z Regulaminem studiów studenci mają możliwość korzystania z kilku form indywidualizacji toku studiów: Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), Indywidualnego Toku Studiów (ITS), a także Indywidualnej Ścieżki Studiowania (IŚS). Uwzględnia to różnorodność studentów i ich indywidualne potrzeby i możliwości, a w szczególności osób z niepełnosprawnościami. Program IOS przeznaczony jest dla osób, które w określonej w Regulaminie Studiów sytuacji nie mogą regularnie uczestniczyć w zajęciach. Przyznanie IOS nie oznacza zmiany zakresu wymagań odnoszących się do obszaru i poziomu wiedzy z przedmiotów przewidzianych programem studiów dla danego kierunku studiów, modyfikuje jedynie sposób realizacji celów i efektów uczenia ustalonych w programie studiów, formę zaliczeń i egzaminów, porządek zajęć dydaktycznych w ramach toku studiów. Z ITS mogą korzystać studenci szczególnie uzdolnieni i wyróżniający się bardzo dobrymi wynikami w nauce. Realizowanie programu studiów w ramach IŚS opiera się o ofertę programową studiów Uczelni, z uwzględnieniem indywidualnych zainteresowań studenta, wskazań opiekuna naukowego oraz liczby punktów ECTS przypisanej poszczególnym przedmiotom i realizacji zakładanych efektów uczenia się. Studenci mogą także korzystać z systemu pomocy materialnej obejmującego możliwość wnioskowania o przyznanie stypendium: socjalnego, specjalnego dla osób niepełnosprawnych, rektora dla najlepszych studentów a także zapomogi. O tę ostatnią formę wsparcia szczególnie chętnie wnioskują w czasie trwania epidemii studenci, których sytuacja materialna nagle uległa znacznemu pogorszeniu

- 2. zakresu i form wspierania studentów w procesie uczenia się,*

Ta kwestia omówiona jest w punkcie 3b.

3. form wsparcia:

a. krajowej i międzynarodowej mobilności studentów,

Studenci kierunku prawo mają możliwość wyjazdów w ramach programu Erasmus+. Uczelnie partnerskie w programie.

1. Tomas Bata University, Zlin, Czechy
2. Klaipeda College of Social Sciences, Klaipeda, Litwa
3. Comenius University, Bratysława, Słowacja
4. University of Torino, Włochy
5. University of Valladolid, Valladolid, Hiszpania
6. Constantine Philosopher University in Nitra, Słowacja
7. University of Huelva, Hiszpania

b. prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników, jak również w uczestniczeniu w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej,

Zainteresowani aktywnością naukową i organizacyjną studenci współpracują z wykładowcami, którzy służą wsparciem osobowym i merytorycznym. W ten sposób studenci poszerzają wiedzę z zakresu różnych dyscyplin naukowych, nie tylko z zakresu nauk prawnych, ale także administracji, zarządzania, pedagogiki czy psychologii. Studenci osiągający bardzo dobre wyniki w nauce mogą również współuczestniczyć w badaniach naukowych prowadzonych przez pracowników Instytutu Nauk Prawnych. Na przykład A. Kwaśniak wspólnie z nauczycielami akademickimi WSH P. Kruszyńskim i J. Kilem jest współautorem monografii naukowej (P. Kruszyński, J. Kil, A. Kwaśniak, *Sądownictwo sędziów pokoju w sprawach karnych*, Dom Wydawniczy Elipsa 2021). Wyniki prowadzonych przez siebie badań mogą także publikować w czasopiśmie naukowych znajdujących się na liście MEiN, których wydawcą jest Uczelnia (Roczniki Administracji i Prawa, Zeszyty Naukowe WSH Zarządzanie, Zeszyty Naukowe WSH Pedagogika). Studenci kierunku Prawo chętnie publikują zwłaszcza w czasopiśmie Roczniki Administracji i Prawa. Do tej pory byli to m.in: A. Kwaśniak, D. Skuza, W. Papis, D. Nowicka, K. Myjak, K. Radlak, M. Kleszcz czy. M. Kępa. Niezależnie od w/w form wsparcia przykładem aktywnych działań wspierających Uczelnię w zakresie pierwszych kroków naukowych studentów jest sfinansowanie wydanej w 2020 r. w Domu Wydawniczym Elipsa monografii zbiorowej pod redakcją M. Gurdek zatytułowanej *Badania nad źródłami prawa i efektami jego stosowania* Tom 1, w której znalazło się dziesięć bardzo ciekawych opracowań studentów poświęconych tytułowej tematyce a przygotowanych skomplikowaną metodą kompletu normatywnego (J. Barczyk-Kozłowska, A. Kopańska, A. Kwaśniak, P. Wojtyła, K. Galaś, A. Kaczmarek, E. Mazelanik, D. Nowicka, J. Puchała, D. Skuza).

Motywowanie studentów do osiągania lepszych wyników w nauce a także do uczestnictwa w działalności naukowej odbywa się także przy pomocy Studenckich Kół Naukowych. Członkowie Koła naukowego „Prawo w Praktyce” zorganizowali lub współorganizowali m.in. następujące konferencje i seminaria naukowe: Własność w systemie prawa z cyklu Stosowanie prawa w praktyce (20 kwietnia 2016 r.), Prawo w konfrontacji z presją polityczną (24-25 września 2016 r.), Muzea – teoria i praktyka. Być, albo nie być we współczesnym świecie (15 maja 2017 r.), Zabytki techniki - ich dzieje, trwanie, rewitalizacja, trzecia już konferencja z cyklu Ochrona dziedzictwa narodowego (11 czerwca 2018 r.); Wykorzystywanie seksualne małoletniego poniżej 15 roku życia w świetle art. 200 §1 Kodeksu karnego (24 listopada 2018 r), Kontestacja podstaw

procedowania w zdaniach odrębnych sędziów TK. (5 grudnia 2020 r.), Nowe rozwiązania prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie (27 marca 2021 r.).

c. we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji,

Funkcjonujące w strukturze Wyższej Szkoły Humanitas Centrum Karier wspiera studentów ocenianego kierunku poprzez promocje na rynku pracy, przeprowadzanie szkoleń z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej bądź tworzenia dokumentów aplikacyjnych. Studenci oraz absolwenci mają dostęp do bazy ogłoszeń skierowanych specjalnie do nich przez lokalnych pracodawców. Centrum Karier oferuje także możliwość wzięcia udziału w bezpłatnych warsztatach z zakresu autoprezentacji, prawa pracy oraz negocjacji. Uczelnia realizowała, finansowany z funduszy UE, projekt NCBR (Działanie 3.1) „Wsparcie Akademickich Biur Karier i innych instytucji wspomagających studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy. Podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa”. Celem programu był rozwój działalności uczelni w zakresie wspomaganie studentów i absolwentów we wchodzeniu na rynek pracy poprzez wzmocnienie potencjału jednostek uczelni - m.in. akademickich biur karier - zajmujących się aktywizacją zawodową studentów i absolwentów, zwłaszcza w zakresie poradnictwa zawodowego. Projekt zakończył się w październiku 2020 roku.

Uczelnia na bieżąco aplikuje do NCBR i innych instytucji o środki finansowe, które pomogą w obniżeniu czesnego, albo poszerzą możliwości oferowania studentom dodatkowych form kształcenia. Od 1. października 2019 r., w ramach projektu UE „Innowacyjne Kształcenie w Wyższej Szkole Humanitas” (POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/18) studenci kierunku prawo mogą korzystać z dodatkowych szkoleń z zakresu komunikacji interpersonalnej, a także kryminalistycznej i sądowo-lekarskiej rekonstrukcji zdarzenia oraz specyfiki działania sprawców zabójstw i ich postępowanie ze zwłokami.

Ponad to, od października 2020 roku absolwenci kierunku prawo mogą podjąć dalsze kształcenie na seminarium doktorskim w Wyższej Szkole Humanitas, które daje niepowtarzalną okazję zdobycia tytułu doktora nauk prawnych.

Uczelnia, odpowiadając na potrzeby rynku pracy, oferuje bogatą listę kierunków studiów podyplomowych, a także dodatkowe kursy i szkolenia, a dla absolwentów ocenianego kierunku oferowane są preferencyjne warunki.

d. aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości,

Aktywność studentów kierunku Prawo przybiera także postać popularyzowania umiejętności zawodowych wymaganych od absolwentów. W 2019 r. w Krakowie odbył się I Ogólnopolski Konkurs na najlepszą symulację rozprawy cywilnej, zorganizowany przez Studencką Poradnię Prawną Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, w którym studenci kierunku Prawo WSH zajęli I miejsce. Konkurs polegał na przygotowaniu symulacji rozprawy cywilnej na podstawie akt sprawy, które składały się z pozwu, odpowiedzi na pozew oraz innych pism procesowych stron lub ich pełnomocników. Symulacja obejmowała całą procedurę sądową, od otwarcia rozprawy do odczytania wyroku i podania jego ustnych motywów.

Niezależnie od działalności kół naukowych, o których szerzej mowa w pkt. 8.9 studenci od roku akademickiego 2016/2017 uczestniczą w zajęciach prowadzonych w ramach przedmiotu Innowacyjne metody badawcze pomocne w przygotowywaniu prac dyplomowych, prowadzonego w formie wykładu monograficznego przez dr hab. Magdalenę Gurdek prof. WSH. W ramach tych zajęć przedstawiane są studentom założenia innowacyjnej, holistycznej metody badawczej przyjętej w pracach Stowarzyszenia Badań Nad Źródłami i Funkcjami Prawa. Uczestnictwo w zajęciach przyniosło wymierny efekt. W roku 2018 trzy zespoły studentów zgłosiły: dwa artykuły

naukowe, opublikowane w punktowanych czasopismach i jedną pracę magisterską do ogólnopolskiego konkursu na prace badawcze *Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania – edycja 2017/2018*, organizowanego przez Stowarzyszenie Badań Nad Źródłami i Funkcjami Prawa „FONTES”. Wszystkie trzy zespoły badawcze osiągnęły sukces. Zajęcia z tego przedmiotu w kolejnych latach 2018-2019 zaowocowały powstaniem monografii zbiorowej pt. *Badania nad źródłami prawa i efektami ich stosowania*, Tom I, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2020. Wszystkie teksty opracowane zostały metodą badawczą Stowarzyszenia prezentowaną podczas zajęć. Kilku autorów zdecydowało się w roku 2021 zgłosić swoje opublikowane w tej monografii teksty do kolejnej edycji konkursu *Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania – 2021*. Ponadto dwie seminarzystki dr hab. Magdaleny Gurdek zgłosiły do tego konkursu także swoje prace magisterskie, powstałe z wykorzystaniem tej metody. Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest na grudzień 2021 r.

W działalność naukową i organizacyjną prowadzoną w Instytucie Nauk Prawnych angażują się także słuchacze eksternistycznego trybu przygotowania rozprawy doktorskiej, wśród których znajduje się wielu absolwentów kierunku Prawo w Wyższej Szkole Humanitas. Brali oni udział – także czynny - w konferencji naukowej - Bydgoszcz (on-line), 25 marca 2021 r., *Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa pt. „Administracja publiczna wobec potrzeb człowieka”*, zorganizowanej przez Instytut Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Przygotowana została także przez słuchaczy eksternistycznego seminarium doktorskiego zbiorowa monografia pod red. Magdaleny Gurdek o roboczym tytule *Rozważania nad prawem młodych naukowców*. Planowane jest ukazanie się jej drukiem najpóźniej na przełomie 2021/2022 r. Słuchacze eksternistycznego trybu przygotowania rozprawy doktorskiej, wezmą także aktywny udział w planowanej na 28 października 2021 r. I konferencji doktorantów nauk społecznych w obszarze prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego oraz badań nad niewypłacalnością, którego współorganizatorem jest Wyższa Szkoła Humanitas.

Uczelnia poprzez partnerstwo z podmiotami społecznymi, gospodarczymi, oraz placówkami kulturalnymi, edukacyjnymi i wychowawczymi propaguje także inicjatywy związane m.in.: z integracją społecznej lokalności i działalnością społeczną. Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy Uczelnia organizuje dla studentów spotkania z praktykami, ekspertami rynku pracy, m.in.: Cykliczne konferencje naukowe Stosowanie prawa w praktyce, Forum Przedsiębiorczości, Kongres Praktyków Biznesu i wiele innych. Taka możliwość pojawia się także podczas seminariów naukowych ściśle współpracującego z Uczelnią Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa Fontes. Oddział w Sosnowcu.

4. systemu motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych,

Najistotniejszym elementem motywującym studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej wydaje się właściwie ukształtowany system stypendialny Wyższej Szkoły Humanitas. Odpowiada on oczywiście wyznaczonym przepisami Prawa o szkolnictwie wyższym zasadom, tym niemniej w dopuszczalnym przepisami prawa zakresie został tak wypracowany, aby pełnić także funkcję stymulującą, zachęcającą do podejmowania większego wysiłku przez studentów w uzyskiwaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do wykonywania profesji związanych ze stosowaniem prawa. Szczególne znaczenie ma stypendium Rektora dla najlepszych studentów, które może otrzymać student, który posiada wpis na kolejny semestr studiów i który będąc studentem w poprzednim roku akademickim: uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, co oznacza uzyskanie arytmetycznej średniej ocen w wysokości przynajmniej 4,50 lub miał osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym lub miał osiągnięcia naukowe lub miał osiągnięcia artystyczne. Za osiągnięcia naukowe, na podstawie których student może ubiegać się o stypendium rektora dla najlepszych studentów, uważa się: recenzowane publikacje prac naukowych i naukowo-badawczych, które uzyskały pozytywną rekomendację pracownika naukowego WSH zatwierdzoną przez Rektora, czynny udział studenta

jako prelegenta w konferencjach naukowych, zaopiniowany pozytywnie przez Rektora, uzyskanie nagrody lub wyróżnienia za działalność naukową i badawczą, twórczy udział w pracach badawczych w ramach realizowanych krajowych i międzynarodowych grantów badawczych, potwierdzony opinią kierownika grantu i Rektora. Wymienione osiągnięcia naukowe muszą być związane z kierunkami studiów, prowadzonymi w WSH i pochodzić z poprzedniego roku akademickiego.

Niezależnie od powyższej formy materialnej Uczelnia motywuje studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce poprzez wsparcie o charakterze niematerialnym, merytorycznym. Wszelkie sukcesy studentów działających samodzielnie lub w ramach funkcjonujących na Uczelni kół naukowych są przez władze uczelni eksponowane i promowane. Wspierana jest w szczególności działalność kół naukowych. Stwarzane są warunki do prowadzenia badań naukowych. Chodzi tutaj w szczególności o możliwość publikowania ich wyników nie tylko w czasopiśmie naukowym Roczniki Administracji i Prawa (którego wydawcą jest Uczelnia), ale także w monografiach naukowych przygotowywanych w Instytucie Nauk Prawnych. Studenci mają również zapewnioną możliwość czynnego i biernego uczestniczenia we wszelkich organizowanych w Instytucie wydarzeniach naukowych.

Formą wsparcia studentów wybitnych jest ponadto, stanowiący indywidualizację toku studiów Indywidualny Tok Studiów (ITS). Z ITS mogą korzystać studenci szczególnie uzdolnieni i wyróżniający się bardzo dobrymi wynikami w nauce. Studia odbywane według ITS polegają na rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku. Student, który uzyskał zgodę na studiowanie według ITS ma wyznaczonego opiekuna naukowego. Opiekunem naukowym może być osoba posiadająca stopień lub tytuł naukowy.

Kolejnym sposobem motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników z nauce jest także przewidziana przez Regulamin studiów możliwość ukończenia studiów z wyróżnieniem a także możliwość uzyskania wyróżnienia za wybitną pracę magisterską. Szczegółowe warunki uzyskania wyróżnienia określa zarządzenie Rektora WSH nr R/03/03/2021 z dnia 1 marca 2021 r. w sprawie konkursu na najlepszą pracę dyplomową obronioną w Wyższej Szkole Humanitas.

Warto również wspomnieć, że w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych najwyższą jakością osiągnięć naukowych, o przyjęcie w poczet słuchaczy prowadzonego w WSH eksternistycznego trybu przygotowania rozprawy doktorskiej może ubiegać się również student, który ukończył trzeci rok studiów. Tym samym zapewniona została wybitnym studentom możliwość kontynuowania nauki poprzez udział w eksternistycznym trybie przygotowania rozprawy doktorskiej.

5. sposobów informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej,

W celu sprawnego przepływu informacji i zapoznania nowo przyjętych studentów z funkcjonowaniem Uczelni realizowane są (w pierwszym dniu zajęć) spotkania organizacyjne ze studentami. Jest to, w ocenie Uczelni, dobra praktyka pozwalająca na nawiązanie pozytywnych więzi. Spotkanie prowadzi dziekan/prodziekan Wydziału wraz z pracownikiem dziekanatu i ma ono na celu zapoznanie studentów z podstawowymi informacjami dotyczącymi Uczelni. Kolejnym sposobem informowania studentów o możliwościach wsparcia zarówno finansowego (w tym pomocy materialnej), rzeczowego i merytorycznego jest spotkanie z opiekunem kierunku powoływanym przez Rektora spośród pracowników naukowo-dydaktycznych cieszących się zaufaniem środowiska studenckiego. Aktualnie opiekunem kierunku Prawo jest: dr Mariusz Lekston. Ponadto studenci regularnie otrzymują informacje o możliwościach wsparcia zarówno w aspekcie stałych elementów systemu jak i pojawiających się na bieżąco możliwości np. w związku z otrzymaniem przez Uczelnię dodatkowych funduszy (granty, dofinansowania)

poprzez ogłoszenie zamieszczone w mediach społecznościowych, na stronie internetowej Uczelni oraz drogą mailową. Wykorzystywany jest również bezpośredni kanał informacyjny, jakim jest Wirtualna Uczelnia czyli miejsce do którego logują się studenci w celu sprawdzenia planu, ocen oraz odczytaniu wiadomości m.in. od nauczycieli akademickich.

Strona internetowa zawiera informacje dostępne dla wszystkich studentów, a w szczególności: informacje o zadaniach poszczególnych działów Uczelni, zasady odbywania praktyk zawodowych, zasady pisania pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, organizację roku akademickiego, wzory pism do pobrania. Na głównej stronie znajdują się również informacje dotyczące otrzymywania pomocy materialnej (różnych form) ze szczegółowym regulaminem i wzorami wniosków do pobrania. Natomiast poprzez swoje indywidualne konta na WU studenci mają na bieżąco dostęp do: harmonogramu obowiązującego na poszczególnych zjazdach (na cały semestr), ocen z zaliczenia poszczególnych przedmiotów, danych o płatnościach, otrzymują informacje o aktualnych wydarzeniach odbywających się na Uczelni, o decyzjach związanych z tokiem studiów, wezwaniach, jak również mają dostęp do Regulaminu studiów. Poprzez indywidualne konta studenci mogą również wybierać promotora pracy dyplomowej, konwersatoria i wykłady monograficzne, mają dostęp do efektów kształcenia i sylabusów, prowadzący zajęcia wykorzystują tę formę do przekazywania materiałów dydaktycznych i komunikacji ze studentami.

Warto nadmienić, iż organizowane są regularne spotkania integracyjne dla społeczności akademickiej, prowadzone przez przedstawicieli Samorządu Studenckiego Humanitas.

6. sposobu rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności,

Kompetencje Organów Uczelni określa Statut WSH. Rozstrzygnięcie skarg i wniosków studentów związanych z procesem dydaktycznym np. podania o: egzamin komisyjny lub o wpis warunkowy na kolejny semestr czy zmiana grupy ćwiczeniowej należą do kompetencji dziekana. Z kolei sprawy związane z finansami rozpatruje kanclerz. Ewentualne odwołania od ww. spraw rozstrzygane są zgodnie z postanowieniami prawa powszechnie obowiązującego. Student zgłasza skargi i wnioski na odpowiednim formularzu - dostępnym do pobrania ze strony internetowej lub wirtualnej uczelni studenta – składając go w dziekanacie lub sekretariacie Uczelni. Skargi i wnioski rozpatrywane są w ciągu 7 dni, a o decyzji student jest informowany poprzez platformę „Wirtualna Uczelnia”. Sprawy studenckie rozstrzygane są również podczas bezpośrednich spotkań ze studentem na dyżurach dziekańskich, odbywających się w każdy wtorek i środę. W sprawach finansowych dodatkowych informacji udziela Dział Windykacji w godzinach urzędowania (od poniedziałku do piątku oraz podczas dyżurów weekendowych odbywających się 1 raz w miesiącu).

7. zakresu, poziomu i skuteczności systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia,

W toku uczenia się na ocenianym kierunku studenci mają zapewnioną obsługę administracyjną na najwyższym poziomie kultury organizacyjnej. Służy temu odpowiedni dobór w procesie rekrutacji pracowników zaplecza administracyjnego, gdzie istotne znaczenie ma zarówno biegłość w technikach pracy biurowej, jak i związane doświadczenia z prowadzonymi kierunkami studiów (dotyczy to w szczególności działu zajmującego się praktykami studenckimi). Wsparcie studentów w obszarze naukowym zapewnia z kolei konstrukcja programu seminarium dyplomowego oraz udział w organizacji konferencji naukowych, a także działalność kół naukowych.

Priorytetem w zakresie obsługi studentów ocenianego kierunku studiów jest nie tylko wysoka jakość działalności dydaktycznej oraz włączenie w rozwój kompetencji naukowych ale także ich przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Tak zdefiniowanemu zadaniu służą w szczególności:

- aktywność wyznaczonego przez Uczelnię opiekuna kierunku studiów, który stanowi swego rodzaju personalny łącznik studentów oraz władz i administracji Uczelni,
- rozbudowany system oferty praktyk i staży w podmiotach stanowiących merytoryczne otoczenie dla ocenianego kierunku studiów,
- system wizyt studyjnych w podmiotach prowadzących działalność spójną z efektami kształcenia (szkoły, podmioty administracji publicznej, przedsiębiorstwa i instytucje),
- system konsultacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, których zadaniem jest m.in. ukształtowanie w świadomości studentów zakresu działania podmiotów stanowiących ich potencjalne miejsce pracy,
- rozbudowany system szkoleń w zakresie kompetencji społecznych.

8. działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom,

Bardzo ważnym elementem wskazanych działań informacyjnych i edukacyjnych a także przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy jest diagnoza w zakresie istniejących zagrożeń i ustalenie poziomu poczucia bezpieczeństwa studentów dokonywana za pomocą badań ankietowych prowadzonych systematycznie wśród studentów Uczelni, w tym oczywiście studentów kierunku Prawo. Diagnoza taka pozwala na reagowanie na pojawiające się stale zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów i dopasowywanie do nich konkretnych działań edukacyjnych i szkoleniowych. Studenci rozpoczynający studia jednolite magisterskie na kierunku Prawo biorą udział w zajęciach podczas których poruszane są zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa a także przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy. Treści te nie są jednak przedstawiane studentom w ramach odrębnego przedmiotu, lecz mieszczą się w zakresie tematycznym zajęć realizowanych podczas takich modułów jak: Trening umiejętności społecznych i Szkolenie BHP. Mimo tego, że problematyka przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa nie jest przedmiotem odrębnego wykładu wydaje się, że zakres przekazywanej studentom wiedzy w tym zakresie jest stosunkowo duży i obejmuje wskazanie najistotniejszych zagrożeń oraz metod ich unikania, jak również sposobów reagowania na niebezpieczeństwo. Niezależnie od powyższego studenci kierunku Prawo mogą brać udział w wykładach otwartych na kierunku Bezpieczeństwo narodowe, na którym problematyka szeroko rozumianego bezpieczeństwa jest częstym przedmiotem wykładu. Warto w tym miejscu zauważyć, że wszelkie zagrożenia i zdarzenia niebezpieczne są przez studentów zgłaszane opiekunowi kierunku lub dziekanowi (prodziekanom), którzy następnie ustalają, jakie działania można podjąć w danej sytuacji, w szczególności z czyjej pomocy (na uczelni lub poza nią) może dodatkowo skorzystać osoba zgłaszająca i przekazuje jej te informacje. Oczywiście o tym do kogo zgłosić się w sytuacji zagrożenia lub sytuacji niebezpiecznej studenci informowani są podczas spotkań informacyjnych poprzedzających rozpoczęcie studiów. W kategoriach dobrych praktyk można postrzegać także działalność Koła naukowego Instytutu Psychologii, którego członkowie pod okiem wykwalifikowanych pracowników Instytutu udzielają niezbędnej pomocy ofiarom dyskryminacji i przemocy wobec studentów. Należy podkreślić, że przekazanie studentom tego rodzaju zadań sprzyja ich aktywizacji oraz buduje świadomość, że bezpieczeństwo Uczelni przekłada się na właściwe funkcjonowanie osób studiujących i pracujących na niej, stanowi ono swoiste dobro wspólne.

9. współpracy z samorządem studentów i organizacjami studenckimi,

Kolejną formą wsparcia studentów jest niewątpliwie funkcjonujący w WSH, Samorząd studentów. Studenci mogą realizować swoje związane z kształceniem oraz doskonalić umiejętności badawcze i językowe uczestnicząc nie tylko w zajęciach wynikających z programu studiów, ale również swoją pozakierunkową aktywność wykorzystać w pracy Samorządu. Przedstawiciele studentów byli członkami Rad Wydziałów, są członkami Senatu WSH, Komisji Stypendialnej i odwoławczej komisji stypendialnej, gdzie mają realny wpływ na funkcjonowanie uczelni. Warto nadmienić, iż Samorząd organizuje regularne spotkania integracyjne dla społeczności akademickiej, co szczególnie ważne jest w przypadku studentów zagranicznych. Samorząd Studencki WSH inicjuje i organizuje różnego rodzaju inicjatywy np. Maraton Pisania Listów Amnesty International, czy Humanitas Times. Projekt ten skierowany jest do wszystkich, którzy chcą być na bieżąco z wydarzeniami organizowanymi przez przedstawicieli społeczności studenckiej WSH. Samorząd studencki WSH to także miejsce, w którym studenci mogą podzielić się swoją różnorodną twórczością: fotograficzną, filmową, literacką itp.. Szczególnie mocno Samorząd Studentów WSH angażuje się corocznie w Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy czy akcję „Mikołaj spełnia marzenia...”, organizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

Studenci ocenianego kierunku aktywnie uczestniczą w działalności Studenckich Kół Naukowych działających w ramach Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych. W ramach Instytutu Nauk Prawnych Wyższej Szkoły Humanitas działa powstałe dnia 30 marca 2013 r., Koło Naukowe Studentów i Absolwentów Prawa i Administracji "Prawo w praktyce". Opiekunem naukowym Koła jest dr hab. Magdalena Gurdek, prof. WSH .

Koło działa w następujących sekcjach:

1. Sekcja prawa konstytucyjnego: dr hab. Maciej Borski, prof. WSH
2. Sekcja prawa i postępowania karnego: dr Jan Kil
3. Sekcja prawa i postępowania cywilnego: dr Andrzej Pokora
4. Sekcja prawa i postępowania administracyjnego: dr hab. Magdalena Gurdek, prof. WSH
5. Sekcja ochrony dziedzictwa narodowego: dr hab. Dariusz Rozmus, prof. WSH

Do zasadniczych celów Koła należy: poszerzanie wiedzy, kompetencji i umiejętności studentów oraz absolwentów w zakresie szeroko rozumianej tematyki prawa; rozwijanie i kształtowanie życia naukowego wśród studentów i absolwentów; pozyskiwanie informacji, które są niezbędne dla działalności studentów i absolwentów w przyszłości; prowadzenie w ramach i pod kierownictwem Uczelni prac naukowo-badawczych; prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej; promowanie Uczelni; rozwijanie międzynarodowych kontaktów i współpracy naukowej; nawiązywanie współpracy z innymi kołami naukowymi, organizacjami i ośrodkami naukowymi zajmującymi się podobną tematyką. Wymienione cele działalności są realizowane poprzez organizowanie/współorganizowanie spotkań naukowych i dyskusyjnych; organizowanie/współorganizowanie krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych; zapraszanie na spotkania Koła przedstawicieli zawodów prawniczych i pracowników administracji publicznej; udział w rozprawach sądowych, organizowanie tzw. „mock trial” – „małego sądu”, organizowanie wyjazdów na krajowe i zagraniczne seminaria, konferencje, współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego (np. podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą).

Koło działa bardzo prężnie, czego efektem jest wiele wydarzeń naukowych zorganizowanych z jego inspiracji. Szczegółowe efekty działalności koła dokumentowane są na stronie internetowej Uczelni w zakładce dedykowanej kołom naukowym. Warto w tym miejscu podkreślić, że studenci i absolwenci kierunku Prawo mają również możliwość udziału w innych kołach naukowych działających w Uczelni:

- Koło Naukowe Administracji i Zarządzania,
- Koło Naukowe Instytutu Psychologii
- Koło Naukowe Instytutu Pedagogiki

Koła te są przykładem organizacji międzyinstytutowych, w ramach których studenci różnych kierunków pod opieką pracowników badawczo-naukowych, podejmują rozmaite formy aktywności naukowej i badawczej.

10. sposobów, częstości i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

Zgodnie z Systemem Zapewnienia Wysokiej Jakości Kształcenia, dwa razy w ciągu roku akademickiego Uczelnia przeprowadza wśród studentów badania ankietowe, na podstawie których modyfikowane są różne obszary funkcjonowania WSH. Badania sondażowe uzupełniane są wnioskami z bezpośrednich wywiadów ze studentami przeprowadzanych zarówno przez opiekuna kierunku, dyrektora Instytutu jak i dziekana i prodziekanów Wydziału. Wnioski z ostatnich badań w zakresie systemu wspierania i motywowania studentów w procesie kształcenia wskazały na konieczność wydłużenia pracy dziekanatu, a także wprowadzenie godzin dyżurów opiekuna kierunku. Kadra dydaktyczno-badawcza oceniana jest przez studentów nie tylko w zakresie merytorycznym, ale również w zakresie otwartości i gotowości do wsparcia studentów w procesie uczenia się. Wyniki badań w zakresie opinii studentów na temat kadry wspierającej proces kształcenia są udostępniane zainteresowanym i przekładają się zarówno na proces kształcenia, poprzez weryfikowanie zatrudnienia na ocenianym kierunku, jak również na nagrody i wyróżnienia dla najlepszych wykładowców, które są wręczane na inauguracji roku akademickiego. Dbłość o jakość kształcenia, m.in. poprzez odpowiedni dobór kadry i systematyczną ocenę procesu dydaktycznego, wynika z troski o to, aby absolwenci sprościli wymaganiom dzisiejszego rynku pracy. Jednym z priorytetów uczelni jest więc stałe doskonalenie systemu wsparcia i skuteczniejszej motywacji studentów, w związku z tym kolejne działania w tym zakresie to: prezentowanie na stronie internetowej (za zgodą) galerii absolwentów z sukcesami; intensyfikowanie działań mających na celu diagnozowanie problemów, które - z punktu widzenia studentów - mają wpływ na proces kształcenia; zwiększenie liczby godzin realizowanych poprzez formy kształcenia na odległość. Warto zaznaczyć, iż Uczelnia będzie nieprzerwanie podejmowała działania zmierzające do aktualizowania systemu wsparcia studentów poprzez ciągłe rozszerzanie informacji w omawianym zakresie na stronie internetowej Uczelni, jak również bieżące modernizowanie bazy lokalowej, wyposażanie Uczelni w odpowiedni sprzęt.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

- 1. zakresu, sposobów zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach,*

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla studentów i kandydatów na studia w tym osób z niepełnosprawnościami, bez ograniczeń związanych z miejscem i czasem, czy urządzeniem i oprogramowaniem, za pomocą którego jest przekazywana. System zapewnienia dostępu do informacji jest w pełni responsywny. Informacje dotyczące programu studiów oraz warunków jego realizacji (Regulamin studiów, Statut WSH), publikowany jest w Biuletynie Informacji Publicznej Wyższej Szkoły Humanitas (<https://www.e-bip.org.pl/humanitas>) oraz na stronie internetowej (<https://www.humanitas.edu.pl/>). Ponadto nowo przyjęci studenci są z początkiem roku

akademickiego zapoznawani z funkcjonowaniem Uczelni, m.in. poprzez realizowane spotkania organizacyjne. Jest to, w ocenie Uczelni, dobra praktyka pozwalająca na nawiązanie pozytywnych więzi pomiędzy żakami a pracownikami administracyjnymi. Spotkanie prowadzi dziekan/prodziekan Wydziału wraz z pracownikiem dziekanatu. Ma ono na celu zapoznanie studentów z podstawowymi informacjami dotyczącymi Uczelni. Warto także zaznaczyć, iż kolejnym sposobem informowania studentów o możliwościach wsparcia zarówno finansowego (w tym pomocy materialnej), rzeczowego i merytorycznego jest spotkanie z opiekunem kierunku. Ponadto studenci regularnie otrzymują informacje o możliwościach wsparcia zarówno w aspekcie stałych elementów systemu jak i pojawiających się na bieżąco możliwości np. w związku z otrzymaniem przez Uczelnię dodatkowych funduszy (granty, dofinansowania) poprzez ogłoszenie zamieszczone w mediach społecznościowych, na stronie internetowej uczelni oraz drogą mailową. Wykorzystywany jest również bezpośredni kanał informacyjny, jakim jest Wirtualna Uczelnia czyli miejsce do którego logują się studenci w celu sprawdzenia planu, ocen oraz odczytaniu wiadomości m.in. od nauczycieli akademickich.

Strona internetowa zawiera informacje dostępne dla wszystkich studentów, a w szczególności: informacje o zadaniach poszczególnych działów Uczelni, zasady odbywania praktyk zawodowych, zasady pisania pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, organizację roku akademickiego, wzory pism do pobrania. Na głównej stronie znajdują się również informacje dotyczące otrzymywania pomocy materialnej (różnych form) ze szczegółowym regulaminem i wzorami wniosków do pobrania. Natomiast poprzez swoje indywidualne konta na WU studenci mają na bieżąco dostęp do: harmonogramu obowiązującego na poszczególnych zjazdach (na cały semestr), ocen z zaliczenia poszczególnych przedmiotów, danych o płatnościach. Otrzymują także informacje o aktualnych wydarzeniach odbywających się na Uczelni, o decyzjach związanych z tokiem studiów, wezwaniach, jak również mają dostęp do Regulaminu studiów. Poprzez indywidualne konta studenci mogą również wybierać promotora pracy dyplomowej, konwersatoria i wykłady monograficzne, mają dostęp do efektów uczenia się i sylabusów, prowadzący zajęcia wykorzystują tę formę do przekazywania materiałów dydaktycznych i komunikacji ze studentami. Warto nadmienić, iż organizowane są regularne spotkania integracyjne dla społeczności akademickiej, prowadzone przez przedstawicieli Samorządu Studenckiego Humanitas.

2. sposobów, częstości i zakresu oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczności działań doskonalących w tym zakresie.

Dostęp do informacji o programie studiów i procesie kształcenia uczelnia bada z wykorzystaniem następujących metod:

- regularne, odbywające się raz w semestrze, przeglądy kompletności baz danych zawierających informacje o planach i programach studiów oraz kontrola prawidłowości działania funkcji gromadzenia, udostępniania, zabezpieczania i przetwarzania danych w tym zakresie;
- regularne, odbywające się raz w semestrze, audyty kompletności danych dotyczących programów studiów dostępnych na kontach studentów w systemie Wirtualna Uczelnia;
- regularne, odbywające się raz w semestrze, audyty jakościowe systemów Dziekanat.XP i Rekrutacja.XP w zakresie prawidłowości działania funkcji zarządzania danymi związanymi z programem studiów, w tym funkcji udostępniania danych (np. funkcji tworzenia wydruków, raportów oraz zestawień w oparciu o dane zapisane w bazie danych);
- prowadzone wśród studentów i pracowników uczelni badania opinii na temat dostępności danych odnoszących się do planów/programów studiów (badania techniką ankiety elektronicznej; badania metodą wywiadów pogłębionych; badania metodą zogniskowanych wywiadów grupowych);

- badania metodą „tajemniczego klienta” – kontrola jakości obsługi interesariusza zewnętrznego w zakresie dostępności (w Dziekanacie i Dziale Toku Studiów) informacji na temat programów studiów (kontrola dostępności informacji poza systemami informatycznymi dla osób nieposiadających dostępu do takich systemów, np. kandydatów na studia, pracodawców czy absolwentów).

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

Obecnie w Uczelni odbywa się proces wdrażania nowego systemu zarządzania Uczelnią - PCG Dziekanat. Jego zmiana wynika z postępu technologicznego związanego z dezaktualizacją pewnych rozwiązań w obecnie użytkowanym systemie zarządzania uczelnią. PCG Dziekanat umożliwia obsługę procesu dydaktycznego w uczelni zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa oraz w oparciu o najlepsze praktyki zarządzania uczelnią. System ten oferuje m.in. dostęp do wzorcowych dokumentów, stale aktualizowanych do zmian w przepisach, skuteczne dotarcie do studentów i dydaktyków za pomocą powiadomień, e-mail i sms, pełną obsługę sprawozdawczości i raportowania. Dzięki nowemu systemowi ogranicza się do minimum konieczność fizycznej obecności studentów w dziekanacie. Mają oni też stały dostęp do aktualnych informacji o realizowanym toku studiów. Do najważniejszych funkcjonalności wdrażanego systemu zaliczyć można:

- obsługę wszystkich procesów związanych z administrowaniem procesem dydaktycznym w uczelni;
 - nowoczesny interfejs studenta i dydaktyka spełniający wytyczne dostępności WCAG 2.0;
 - różnorodne metody komunikacji pomiędzy dziekanatem, nauczycielami akademickimi i studentami (ogłoszenia, powiadomienia, e-mail, SMS);
 - kreator do samodzielnego tworzenia dokumentów;
 - mechanizmy wspierające gromadzenie i porządkowanie danych dla sprawozdawczości;
 - zautomatyzowany proces przesyłania danych do POL-on oraz prac dyplomowych do JSA i ORPD
- System ten jest wdrażany stopniowo przy czym ze wszystkich funkcjonalności jego użytkownicy skorzystają od roku akademickiego 2022/2023.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Warto rozważyć i w raporcie odnieść się do:

- 1. sposobów sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku,*
- 2. zasad projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów,*
- 3. sposobów i zakresu bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach,*
- 4. sposobów oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów,*
- 5. zakresu, form udziału i wpływu interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów,*
- 6. sposobów wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.*

Wysoką jakość procesów dydaktycznych w Wyższej Szkole Humanitas gwarantuje obowiązujący na uczelni Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości i Kształcenia. System ten stanowi narzędzie wspomagające proces zarządzania wybranymi mechanizmami funkcjonowania WSH, a także zasobami Uczelni (zwłaszcza zasobami ludzkimi), tak aby można było w sposób efektywny realizować misję dydaktyczną Uczelni oraz spełniać wymagania związane z jakością procesu kształcenia. System określa cele, zasady i instrumenty wewnętrznej oceny jakości kształcenia w Wyższej Szkole Humanitas oraz formuje rozwiązania mające na celu podnoszenie jakości kształcenia. System przygotowany został z uwzględnieniem przepisów Regulaminu Studiów w WSH, Standardów i wskazówek zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego oraz kryteriów ocen przyjętych w procedurze akredytacyjnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Odpowiedzialność za kompleksowe wdrożenie systemu jakości kształcenia i zarządzanie jego funkcjonowaniem na uczelni ponosi Rektor. Wypełnianie tego zadania jest realizowane przy pomocy organów jednoosobowych i kolegialnych działających w uczelni.

W strukturze uczelni powołano Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. Do zadań Zespołu należy:

- nadzorowanie i koordynowanie pracy Instytutowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia;
- nadzorowanie pracy Centrum Kształcenia Nauczycieli;
- formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni;
- inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim Wyższej Szkoły Humanitas;
- opracowywanie projektów aktów prawnych i innych obowiązujących w Uczelni dokumentów odnoszących się do problematyki zapewniania wysokiej jakości kształcenia, w zakresie niezastrzeżonym dla innych organów i jednostek organizacyjnych Uczelni;
- przygotowywanie na zlecenie władz Uczelni raportów i analiz dotyczących problematyki jakości kształcenia;
- udzielanie nauczycielom akademickim pomocy i wsparcia w zakresie realizacji procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia.

Zgodnie z przepisami obowiązującego na uczelni Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w strukturze uczelni powołano także Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Zespoły te celowo utworzono na poziomie instytutów, gdyż uznano, iż powinna tu mieć zastosowanie zasada subsydiarności, a decyzje dotyczące jakości kształcenia na danym kierunku studiów powinny być podejmowane przez gremia rozumiejące jego specyfikę i zlokalizowane „najbliżej” beneficjentów tych decyzji. Do zadań Instytutowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia należy projektowanie i realizowanie na poziomie Instytutów działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia i monitorowanie efektów w tym zakresie, a w szczególności:

- dokonywanie kompleksowej analizy planów i programów studiów kierunków prowadzonych w ramach danego Instytutu;
- zatwierdzanie tematów prac dyplomowych realizowanych w ramach danego Instytutu;
- kontrolowanie jakości prac dyplomowych, a w szczególności dokonywanie okresowych analiz prac dyplomowych;
- analizowanie dokumentacji z przeprowadzonych w Instytucie hospitacji zajęć dydaktycznych oraz formułowanie wniosków i zaleceń z tym związanych;
- dokonywanie oceny jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunkach prowadzonych przez dany Instytut;
- dokonywanie oceny jakości obsługi administracyjnej studentów kierunków prowadzonych w danym Instytucie;
- opracowywanie pytań na egzamin dyplomowy dla studentów kierunków prowadzonych w danym Instytucie;

- sprawowanie nadzoru nad realizacją w danym Instytucie procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia;
- prowadzenie dokumentacji związanej z realizacją w danym Instytucie procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia;
- przygotowywanie na zlecenie władz uczelni raportów i analiz dotyczących problematyki jakości kształcenia;
- udzielanie nauczycielom akademickim pomocy i wsparcia w zakresie realizacji procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia.

Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, działający w ramach Instytutu Nauk Prawnych WSH, powołał - zgodnie z przepisami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia - Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym (jej zadania wskazano powyżej).

Na procedury i mechanizmy zapewniające wysoką jakość kształcenia w WSH składają się przede wszystkim następujące elementy:

- 1) **Stałe monitorowanie procesu kształcenia pod kątem realizacji przez nauczycieli akademickich WSH wysokich standardów dydaktycznych oraz celów i założeń kształcenia określonych w aktach prawa powszechnie obowiązującego oraz w dokumentach wewnętrznych Uczelni - podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.**

Dokonywane regularnie analizy przedmiotu kształcenia służą ocenie jakości kształcenia w poszczególnych modułach przez odpowiednie uczelniane gremia akademickie. W toku analiz ocenia się w szczególności:

- w jakim stopniu realizowane programy kształcenia są spójne, innowacyjne i odpowiadające potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni;
- w jakim zakresie opis zakładanych w programach efektów uczenia się daje spójny obraz sylwetki absolwenta, a efekty uczenia się są adekwatne do profilu nauczania;
- w jakim stopniu sposób realizacji modułów kształcenia przyczynia się do osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się;
- czy moduły wykraczają poza standardową ofertę dydaktyczną na podobnych kierunkach i profilu kształcenia;
- czy moduły realizowane są z wykorzystaniem odpowiednich dla danego efektu uczenia się metod dydaktycznych;
- czy metody weryfikacji efektów uczenia się są dostosowane do specyfiki kierunku studiów o określonym profilu kształcenia, programu i modułu kształcenia;
- czy metody weryfikacji są adekwatne do rodzaju efektu uczenia się na kierunku o określonym profilu kształcenia;
- czy metody weryfikacji efektów są zróżnicowane i zapewniają studentom wartościową informację zwrotną;

Celem monitorowania procesu kształcenia jest również zapewnienie właściwej organizacji procesu nauczania i realizowania w praktyce wytycznych w zakresie ograniczania liczby wykładów na rzecz zajęć ćwiczeniowych, laboratoryjnych i warsztatowych, stosowania przez prowadzących metod aktywizujących studentów (wykonywanie i prezentacja projektów, prowadzenie badań empirycznych, analiza konkretnych przykładów z praktyki); wykorzystywania przez prowadzących zajęcia wysokiej jakości pomocy dydaktycznych.

Za dokonywanie oceny planów i programów studiów odpowiadają Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia jest zobowiązany przynajmniej raz w roku, nie później niż do 30 czerwca, dokonać kompleksowej analizy planów i programów studiów kierunków prowadzonych w ramach danego Instytutu.

2) **Stałe monitorowanie udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w projektowaniu i realizowaniu kształcenia – podmiot odpowiedzialny: Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.**

Model włączania interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w projektowanie efektów uczenia się jest wieloelementowy i obejmuje zarówno sformalizowane, jak i niesformalizowane mechanizmy udziału otoczenia w budowaniu programów studiów. Do mechanizmów sformalizowanych należą m.in.: działalność Rady Konsultacyjnej ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym; ekspercka ewaluacja zewnętrzna obowiązujących planów i programów studiów; rozbudowany model badania opinii studentów, które – dzięki wprowadzeniu nowego wzoru ankiety badawczej – odnoszą się również do kwestii oceny przez interesariuszy wewnętrznych realizowanych efektów uczenia się; udział studentów w pracach Instytutowego i Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz w komisji stypendialnej i odwoławczej komisji stypendialnej Uczelni; przedstawianie Radzie Wydziału wniosków z badania opinii nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem opinii nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego, dotyczących oceny realizacji zakładanych efektów uczenia się, które uwzględnia się przy doskonaleniu programu kształcenia; konsultacje ze studentami prowadzone przez opiekunów poszczególnych kierunków studiów; analiza wyników ankietyzacji przeprowadzonej wśród studentów oraz analiza porównawcza rekomendacji studentów z treścią planów i programów studiów. Wśród mechanizmów niesformalizowanych wymienić można m.in.: konsultacje z pracodawcami w toku odbywających się na uczelni konferencji, debat i dyskusji eksperckich; indywidualne konsultacje programowe z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi prowadzone przez Rektora Uczelni i Dyrektora Instytutu; indywidualne wywiady pogłębione ze studentami na temat atrakcyjności i wartości merytorycznej realizowanych efektów uczenia się oraz ich adekwatności do potrzeb rynku pracy; wywiady pogłębione z członkami Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Dzięki wprowadzeniu wielu zróżnicowanych mechanizmów włączania interesariuszy w projektowanie efektów uczenia się **proces ten ma charakter kompleksowy, permanentny, realny i efektywny.**

Funkcjonowanie procedur włączania interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w projektowanie efektów uczenia się jest **stałe monitorowane i doskonalone**. Monitoring ten odbywa się poprzez: regularną analizę i ocenę dokumentacji pracy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Rady Konsultacyjnej ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (oraz powołany w tym celu specjalny zespół projektowy); udział przedstawicieli Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz władz rektorskich WSH w posiedzeniach Rady Konsultacyjnej ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym; regularne przeglądy procesów/procedur, których celem jest ocena realizacji działań strategicznych w obszarze współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi zapisanych w systemie jakości, ocena podjętych działań korygujących lub zapobiegawczych, dyskusowanie i planowanie działań w zakresie poprawy jakości i rozwoju systemu zarządzania jakością w zakresie włączania interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w projektowanie i ewaluowanie efektów uczenia się.

3) **Wprowadzenie procedur monitorowania efektów uczenia się – podmiot odpowiedzialny: Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.**

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się dotyczy wszystkich rodzajów zajęć i przebiega na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Monitorowanie efektów uczenia się i skuteczność systemu zapewniania jakości na tej płaszczyźnie prowadzone są z wykorzystaniem zróżnicowanego instrumentarium obejmującego - równolegle - narzędzia ilościowe i jakościowe. System wprowadził rozbudowany model hospitacji zajęć

dydaktycznych i praktyki zawodowej, obejmujący hospitacje kompleksowe, problemowe oraz lustracyjne, które służą m.in. monitorowaniu stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się (np. poprzez obserwację w praktyce stosowanych podczas zajęć przez nauczycieli akademickich ocen formujących). Hospitacje to odbywają się regularnie i obejmują wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami. Stosowanie w praktyce zróżnicowanych form hospitacji i oparcie ich na zasadach zgodnych z najnowszymi osiągnięciami dydaktyki szkolnictwa wyższego znacząco podnosi skuteczność tego narzędzia zapewniania jakości kształcenia.

System precyzyjnie definiuje zasady przeprowadzania procesu dyplomowania oraz wprowadza innowacyjną, autorską formę dodatkowej ewaluacji efektów uczenia się w procesie dyplomowania w postaci tzw. sprawdzianu kompetencyjnego. Sprawdzian kompetencyjny ma formę prezentacji przygotowywanej przez studenta (także multimedialnej) i przedstawianej na egzaminie dyplomowym oraz dyskusji na temat treści prezentacji z udziałem komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy. W prezentacji tej student w szczególności uzasadnia podjęcie danego tematu pracy, wskazując na jej ewentualne zastosowania praktyczne, charakteryzuje dorobek naukowy istniejący w danym zakresie, osadza temat w literaturze przedmiotu, przedstawia tezy pracy, omawia stosowane metody badawcze i przeprowadzone badania, a przede wszystkim prezentuje uzyskane wyniki oraz wnioski zawarte w pracy. Wynik sprawdzianu kompetencyjnego ma charakter informacji zwrotnej na temat tego, czy student osiągnął efekty uczenia się określone dla kierunku prawo i nie wpływa na ostateczny wynik studiów. Wynik sprawdzianu kompetencyjnego, oddzielnie dla każdego z egzaminowanych studentów, przewodniczący komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy zapisuje w formie zwięzłego omówienia, w którym odnosi się do stopnia opanowania przez studenta wiedzy, umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych, składających się na efekty uczenia się, a będących przedmiotem weryfikacji w trakcie sprawdzianu. Wyniki sprawdzianów kompetencyjnych osiągnięte przez studentów stanowią przedmiot analizy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Wnioski z analiz wyników sprawdzianów kompetencyjnych zespół ten uwzględnia przy projektowaniu i realizowaniu działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia. Narzędzie to cechuje się wysoką skutecznością i realnym wpływem na efektywność procedur monitorowania efektów uczenia się.

Na uczelni prowadzi się stały, wewnętrzny monitoring jakości prac okresowych oraz monitoring stosowanych form i metod weryfikacji efektów uczenia się (np. analizę treści pytań egzaminacyjnych, hospitacje egzaminów ustnych). Ponadto uczelnia wdrożyła autorskie rozwiązanie w postaci zewnętrznych ocen eksperckich studenckich prac okresowych, dzięki czemu stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest oceniany także przez interesariuszy zewnętrznych, a wnioski z tej oceny służą doskonaleniu procesów dydaktycznych.

Funkcjonowanie procedur monitorowania efektów uczenia się jest stale ewaluowane i doskonalone. Ewaluacja ta odbywa się, podobnie jak w przypadku procedur dotyczących udziału interesariuszy, w określaniu efektów uczenia się poprzez: regularną analizę i ocenę dokumentacji pracy Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (oraz powołany w tym celu specjalny zespół projektowy); regularną ocenę przez Instytutowy oraz Uczelniany Zespół ds. Jakości wyników hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wyników sprawdzianów kompetencyjnych; analizę danych: wskaźników ubytku z procesu kształcenia (wskaźniki skreślenia z listy studentów, wskaźnik powtarzania roku), liczby godzin (pensum), liczebności grup, liczby skarg studenckich; regularne przeglądy procesów/procedur, których celem jest ocena realizacji działań strategicznych w obszarze monitorowania efektów uczenia się, ocena podjętych działań korygujących lub zapobiegawczych, dyskusowanie i planowanie działań w zakresie poprawy jakości i rozwoju systemu zarządzania jakością w zakresie monitorowania efektów kształcenia.

4) Wprowadzenie i przestrzeganie w praktyce edukacyjnej standardów określających liczebność grup studenckich - podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dyrektor Instytutu.

Liczba studentów w grupie uzależniona jest od formy zajęć, zajęcia wykorzystujące metody aktywizujące studentów umożliwiają czynny udział wszystkim studentom oraz pozwalają na ich swobodny kontakt z prowadzącym.

5) Systematyczne monitorowanie jakości prac dyplomowych – podmiot odpowiedzialny: Rektor, Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Za kontrolę jakości prac dyplomowych realizowanych w danym Instytucie odpowiada Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Po zakończeniu każdego semestru studiów Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia dokonuje analizy losowo wybranych prac dyplomowych przygotowanych w tym semestrze oraz analizy recenzji tych prac. Instytutowy Zespół analizuje prace dyplomowe pod kątem spełniania przez nie przyjętych powszechnie w sektorze szkół wyższych merytorycznych i metodologicznych wymagań stawianych pracom dyplomowym ze szczególnym uwzględnieniem wymagań określonych przepisami prawa wewnętrznego obowiązującego w Wyższej Szkole Humanitas. Zespół analizuje również recenzje prac. Wnioski z analiz formułowane są pisemnie. Zespół ds. Jakości Kształcenia jest zobowiązany wskazać wszelkie zauważone w pracach uchybienia mogące mieć wpływ na ich jakość oraz podać zalecenia pomocne w wyeliminowaniu podobnych uchybień w przyszłości. Zespół jest ponadto zobowiązany zapoznać ze sformułowanymi przez siebie wnioskami z analizy prac dyplomowych promotora i recenzenta pracy, w której stwierdzono uchybienia mogące mieć wpływ na jakość pracy.

6) Zapewnianie studentom dostępu do informacji dotyczących toku studiów oraz stałe monitorowanie realizacji prawa do informacji w tym zakresie – podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dział ds. Prawnych i Kadrowych.

Studenci mają zapewniony dostęp (m.in. poprzez system Wirtualnej Uczelni) do szczegółowych informacji o poszczególnych przedmiotach i osobach je prowadzących. Informacje te - umieszczone w Internecie - zawierają w szczególności opis efektów uczenia się, opis sylwetki absolwenta, cel i program zajęć, zalecaną literaturę, opis form i metod kształcenia oraz weryfikacji efektów uczenia się.

7) Wprowadzenie funkcji opiekunów poszczególnych kierunków studiów oraz stałe monitorowanie jakości ich pracy – podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dział ds. Prawnych i Kadrowych.

Na uczelni powołano opiekunów wszystkich prowadzonych kierunków studiów. Do ich zadań należy udzielanie studentom rady, pomocy i wsparcia w sprawach związanych merytorycznie z danym kierunkiem i organizacją procesu kształcenia.

8) Systematyczne podnoszenie kwalifikacji nauczycieli akademickich poprzez szkolenia kardy – podmiot odpowiedzialny: Rektor, Dyrektor Instytutu, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu jakości kształcenia wymaga systematycznego szkolenia pracowników w zakresie m.in. nauczania wspomaganego technikami multimedialnymi, dostępu i korzystania z Internetu oraz obsługi wewnętrznego systemu informacyjnego. Uczelnia prowadzi takie szkolenia we własnym zakresie oraz z wykorzystaniem ekspertów zewnętrznych firm szkoleniowych i consultingowych.

9) Systematyczne monitorowanie opinii studentów na temat jakości kształcenia poprzez prowadzenie badań ankietowych w środowisku studentów - podmiot odpowiedzialny: Dział Toku Studiów, Dyrektor Instytutu.

Uczelnia prowadzi regularne badania w formie ankietyzacji studentów, służące pozyskiwaniu opinii o jakości prowadzonych zajęć i stanowiące element systemu samodoskonalenia nauczycieli akademickich. Ankietyzacja opiera się na narzędziach elektronicznych – każdy student, za pośrednictwem swojego indywidualnego konta w systemie Wirtualnej Uczelni, wypełnia na koniec każdego semestru studiów formularz zawierający pytania pozwalające ocenić przygotowanie merytoryczne prowadzącego, jego umiejętności dydaktyczne i organizację zajęć. Badanie zapewnia anonimowość, prowadzone jest z wykorzystaniem innowacyjnego narzędzia opracowanego przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, pozwalającego studentom na dokonanie oceny w sposób prosty, szybki i efektywny. Dzięki umieszczeniu ankiety w systemie Wirtualnej Uczelni badaniami objęci są wszyscy studenci – żadna osoba nie jest wykluczona z systemu ankietyzacji. Prowadzenie badania w środowisku wirtualnym, z wykorzystaniem systemu informatycznego wdrożonego przez uczelnię w ramach grantu Gminy Sosnowiec („Projekt Informatyzacji Wyższej Szkoły Humanitas”) pozwala na skorzystanie z rozbudowanego modułu raportowania i analiz statystycznych na etapie przetwarzania i interpretowania wyników badania. Dostępny w systemie moduł analityczny daje jednostce możliwość m.in. automatycznego wyszukiwania danych, konsolidacji danych, drążenia danych, czyli schodzenia z poziomu ogólnego do poziomu szczegółów („drill down”), poszerzania obrazu raportu i przechodzenie do bardziej ogólnego poziomu - agregacji danych („roll up”), tworzenie korelacji między danymi czy nawigację kontekstową, uwzględniającą znaczenie semantyczne metadanych kontekstowych. Wszystko to służy szerokiemu wykorzystywaniu zebranych w toku ankietyzacji danych w działaniach zapewniających podnoszenie jakości kształcenia. Ocena nauczycieli akademickich dokonywana przez studentów zapewnia pracownikom dydaktycznym dostęp do informacji zwrotnej. Wyniki badania służącego ocenie pracy nauczycieli akademickich przekazywane są indywidualnie, w formie pisemnej, nauczycielom akademickim. Zgodnie z przepisami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wyniki te stanowią jedno z kryteriów dokonywania okresowej oceny pracowników, a ponadto są brane pod uwagę przy przyznawaniu nagród rektorskich dla nauczycieli akademickich (każdego roku uczelnia przyznaje nagrody nauczycielom akademickim, którzy uzyskali najwyższe oceny studentów. Nagrody te są wręczane podczas inauguracji roku akademickiego). Niska ocena uzyskana w ankiecie stanowi punkt wyjścia do rozmowy wyjaśniającej, którą przeprowadza z nauczycielem akademickim Dyrektor Instytutu. Ponowna niska ocena nauczyciela akademickiego stanowi punkt wyjścia do rozmowy ocenianego nauczyciela z Dziekanem lub Rektorem. W następstwie rozmowy nauczyciel akademicki przygotowuje pisemny plan działań, mających pomóc mu w osiągnięciu lepszych efektów nauczania. Brak efektywności w realizacji planu naprawczego, potwierdzony kolejną niską oceną studentów, może być podstawą do rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim.

Badanie opinii studentów prowadzone jest ponadto metodą swobodnego wywiadu podczas spotkań ze starostami grup studenckich i przedstawicielami samorządu studenckiego. Równoległe ze sformalizowanym systemem zbierania opinii studentów na temat prowadzonych w Uczelni zajęć (w postaci odpowiedzi na przyjęty zestaw pytań zawartych w powszechnie obowiązującej i przeprowadzanej w całej Uczelni ankiecie), w WSH promowany jest zwyczaj zasięgania opinii studentów bezpośrednio przez nauczycieli prowadzących zajęcia. Opinie takie wyrażane są na końcowych zajęciach i mają postać anonimowych pisemnych wypowiedzi na temat dobrych i słabych stron samego kursu, jak i warsztatu dydaktycznego nauczyciela. Informacje o tym, co jest dobrze odbierane oraz o tym, co warto zmienić, trafiają bezpośrednio do osoby prowadzącej zajęcia, a tym samym w największym stopniu wpływają na poprawę procesu kształcenia.

10) Regularna ocena programów studiów dokonywana przez Radę Wydziału oraz Dyrektorów Instytutów i służąca jego doskonaleniu – podmiot odpowiedzialny: Rada Wydziału, Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia.

Zadaniem Rady Wydziału Uczelni, jako organu składającego się z przedstawicieli kadry nauczającej i studentów, jest m.in. przeprowadzanie kompleksowej oceny planów i programów studiów na poszczególnych kierunkach w celu ich uzupełniania i doskonalenia. Działania takie podejmują także Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, w zakresie odnoszącym się do kierunku studiów prowadzonego przez dany Instytut. Projektowanie programów nauczania i planów studiów uwzględnia następujące cele: zgodność programu z dorobkiem danej dyscypliny i bieżącymi trendami w polskiej i światowej nauce, dostosowanie treści kształcenia do oczekiwań pracodawców w celu podnoszenia konkurencyjności absolwentów na rynku pracy, zgodność ze standardami kształcenia określonymi w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, przekazywanie treści dydaktycznych pozwalających na kształtowanie kwalifikacji studentów na najwyższym możliwym poziomie. Plany studiów są stale wzbogacane o przedmioty wykształcenia ogólnego i specjalistyczne, a programy aktualizowane zgodnie z potrzebami otoczenia społecznego, a w szczególności rynku pracy. Studentom proponowane są także nowe specjalności dostosowywane do wymogów zmieniającego się dynamicznie rynku pracy. W procesach decyzyjnych dotyczących systemu kształcenia uczestniczą studenci WSH, co wpływa korzystnie na ostateczny kształt prezentowanej oferty dydaktycznej. Przejęcie przez studentów współodpowiedzialności za przebieg kształcenia zwiększa ich zaangażowanie i wewnętrzną motywację. Programy nauczania i plany studiów są udostępniane kandydatom w trakcie prowadzenia naboru na studia, tak by ich treść mogła stanowić jedno z kryteriów wyboru uczelni i/lub kierunku studiów.

11) Hospitacje zajęć dydaktycznych i ich znaczenie w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia – podmiot odpowiedzialny: Dyrektorzy Instytutów, Rektor, Dziekani

Jednym z najistotniejszych elementów systemu zapewnienia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Humanitas są regularnie prowadzone hospitacje zajęć dydaktycznych. Przeprowadzane w Wyższej Szkole Humanitas hospitacje dzielą się, ze względu na zakres badanych w toku zajęć treści, na trzy rodzaje:

- kompleksowe (badające całokształt procesu kształcenia);
- problemowe (kierunkowe, czyli skierowane na jeden problem, a reszta obserwowanych treści stanowi tło obserwacji, ale konieczne);
lustracje (w porównaniu do hospitacji mają charakter dorywczy i niekoniecznie muszą być powiązane z zajęciami, np. koło naukowe, wycieczka, chór. Dotyczą one różnych spraw, które nie wymagają dłuższego czasu obserwacji. Lustracja ma charakter kontroli.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <p>należy wskazać <u>nie więcej niż pięć</u> najważniejszych atutów kształcenia na ocenianym kierunku studiów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koncepcja studiów łączy elementy kształcenia praktycznego i teoretycznego, włączając je do programu w sposób przemyślany i w odpowiednich proporcjach, zgodnych z ogólnoakademickim profilem studiów; 2. Rozwinięta współpraca z otoczeniem społecznym i pracodawcami, której rezultaty wykorzystywane są w procesie kształcenia i wpływają na jego jakość; 3. Znaczący udział w kadrze naukowej pracowników z dorobkiem i doświadczeniem praktycznym zdobytym poza uczelnią; 4. Koncepcja kształcenia została opracowana w ścisłej współpracy z pracodawcami i jest stale modernizowana, zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego; <p>Zajęcia ze studentami prowadzą nauczyciele akademicy o bogatym dorobku naukowo-badawczym, który jest wykorzystywany w dydaktyce.</p>	<p>Słabe strony</p> <p>należy wskazać <u>nie więcej niż pięć</u> najpoważniejszych ograniczeń utrudniających realizację procesu kształcenia i osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczne umiędzynarodowienie kształcenia spowodowane brakiem chęci udziału w projektach zagranicznych po stronie studentów; 2. Słabe zaangażowanie ze strony studentów w proces decyzyjny dotyczący systemu kształcenia; 3. Zbyt małe – w stosunku do posiadanego przez Uczelnię potencjału naukowego - zaangażowanie studentów i nauczycieli akademickich w działalność naukowo-badawczą.

Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <p>należy wskazać <u>nie więcej niż pięć</u> najważniejszych zjawisk i tendencji występujących w otoczeniu uczelni, które mogą stanowić impuls do rozwoju kierunku studiów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre perspektywy zatrudnienia dla absolwentów, spowodowane ulokowaniem Uczelni w jednym z najsilniejszych w Polsce ośrodków gospodarczych przyciągających inwestorów z zagranicy; 2. Rosnące zainteresowanie środowisk społeczno-gospodarczych współpracą z Uczelnią i wspólną realizacją projektów; 3. Szersze możliwości finansowania projektów edukacyjnych i akademickich związane z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej 2021-2027. 	<p>Zagrożenia</p> <p>należy wskazać <u>nie więcej niż pięć</u> czynników zewnętrznych, które utrudniają rozwój kierunku studiów i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Silna konkurencja ze strony innych ośrodków akademickich; 2. Tendencje demograficzne ograniczające liczbę studentów
---------------------	--	--

Wyższa Szkoła Humanitas
 ul. Kilińskiego 43
 41-200 Sosnowiec
 tel. 032 36 31 200
 (Pieczęć uczelni)
 NIP: 644-24-46-977

Wyższa Szkoła Humanitas
 DZIEKAN

.....
dr hab. Maciej Borski

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

Wyższa Szkoła Humanitas
 w Sosnowcu
 REKTOR

.....
dr hab. Michał Łuczmarczyk, prof. WSH

(podpis Rektora)

Sosnowiec, dnia 5 października 2021 r.

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów

uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadre do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

{Logo uczelni}

